

פרקליטות המדינה

סיכום שנה 2019

דבר שר המשפטים

אני מברך על פרסומו לציבור של דו"ח הסיכום השנתי של פרקליטות המדינה לשנת העבודה 2019.

דו"ח חשוב זה המסכם את פעילותה של פרקליטות המדינה, על זרועותיה ועל יחידותיה השונות, מוגש לציבור על-מנת לחשוף בפניו את עבודת הפרקליטות על כלל גווניה השונים; החל מעבודת התביעה הפלילית, המשך בעבודת הייצוג האזרחי וכלה בעבודת הייצוג המנהלי.

הדו"ח מהווה חלק ממדיניות הגברת השקיפות, ערך מהותי ונדבך מרכזי במשטר דמוקרטי. הגברת השקיפות היא הלכה למעשה הגברה של אמון הציבור במערכת. חשיפת מידע שקוף ומהימן מאפשר לציבור ללמוד על פעילות המערכת ומאפשר השמעת ביקורת ציבורית עניינית.

פרקליטות המדינה מצויה כל העת תחת שבט הביקורת הציבורית. ביקורת היא כלי עבודה מקצועי וניהולי חשוב ובתנאי שמדובר בביקורת עניינית – ביקורת לגופו של עניין ולא לגופו של אדם, ביקורת בונה שאינה משתלחת.

אין ספק כי בדו"ח שלפנינו, ובנתונים המוצגים בו, יש כדי לתרום לשיח ציבורי ענייני ומלמד, ומכאן חשיבותו הרבה.

בהזדמנות זו אני מבקש לחזק את עובדי הפרקליטות ולשלוח להם איחולי בריאות טובה וברכת י"שר כוח – המשיכו בעשייה המקצועית הטובה בהגנה על שלטון החוק ועל זכויות הפרט.

אבי ניסנקורן

שר המשפטים

דבר היועץ המשפטי לממשלה

שמחתי לקבל לעיוני את דו"ח סיכום פעילות פרקליטות המדינה לשנת העבודה 2019. דו"ח זה, הכתוב בצורה בהירה ומאירת עיניים, מאפשר לציבור להתרשם מעשייתה הטובה והחשובה של פרקליטות המדינה, ומהתפתחותה המרשימה בשנים שחלפו. יש בדו"ח לשמש כלי עזר לאלה המבקשים ללמוד על השירות הייחודי והחשוב שהיא נותנת לציבור, ובטוחני כי הקורא ימצא בו עניין וחידוש רב.

בשנים האחרונות, לנוכח הגידול העצום בעומסים ובמורכבות ההליכים, ולאור השינויים בחברה ובטכנולוגיה, נדרש שינוי משמעותי בתפיסה הארגונית-ניהולית של פרקליטות המדינה. אכן, הפרקליטים בפרקליטות המדינה הם בראש ובראשונה אמני משפט, הבקיאים במלאכת בחינת הראיות, ייצוג המדינה בפני ערכאות, עריכת כתבי בי-דין, טיעון וחקירת עדים. אלא שלצד המומחיות המשפטית הניצבת בבסיס עבודת הפרקליטים, התעורר צורך ארגוני של ממש לבנות את תורת הניהול של פרקליטות המדינה. תורת ניהול המבקשת לשמור מכל וכל על "עצמאות התביעה הכללית", ומבלי לגרוע מכך, גם לייעל את הליכי העבודה בפרקליטות המדינה ולאפשר לה, כארגון, לספק לציבור שירות איכותי יותר, טוב יותר, ומהיר יותר, באופן המקדם "עשיית צדק" ומגביר את "אמון הציבור".

כאשר אני מסתכל על פרקליטות המדינה דהיום, אני רואה ארגון שהוא חוד החנית במאבק בפשע ובשחיתות השלטונית, ובייצוג המדינה בערכאות, הפועל כגוף אחד, על פי יעדים, תכניות ומטרות כלל מערכתיות.

שנת העבודה 2019 הייתה שנת כהונתו האחרונה של פרקליט המדינה היוצא, שפעל בצוותא חדא עם המשנים לפרקליט המדינה, פרקליטי המחוזות, ומנהלי המחלקות – כולם אנשי חזון ומעשה, אשר פועלים באופן יזום סדור ושיטתי, לילות כימים, לחיזוק פרקליטות המדינה ולשיפור, מתוך הבנה נכונה של האינטרס הציבורי. לכל אחת ואחד מהם חלק ממשי בהישגים המרשימים שמשקפים מהנתונים בדו"ח. הנהלת הפרקליטות ביססה אדנים איתנים לשלטון החוק. עוד אבקש להודות ליחידת הניהול בפרקליטות המדינה – אשר כבר ידוע כי היא יחידה קטנה שמביאה לשינוי גדול, שאנשיה עמלו רבות אף הם על הוצאת הדו"ח, המציג את עבודת פרקליטות המדינה באופן יפה ומדויק.

בתוך כך, דומני כי סוד גלוי הוא שהמרכיב העיקרי בהצלחת פרקליטות המדינה, מצוי באיכותם המרשימה של אנשיה. מגדול ועד קטן. אלה העושים במלאכה החשובה של ביצור שלטון החוק והגנה על ערכי המדינה ונכסיה. אלה הנושאים בעול הכבד מאוד - המקצועי והמשפחתי - הטבוע במקצוע "פרקליט בפרקליטות המדינה". אומני משפט אמיצים, ישרי דרך, הפועלים אך על פי הדין, המצפן המקצועי ועקרונות הצדק.

אני גאה מאוד בפרקליטות המדינה ובאנשיה. אין בי ספק כי פרקליטות המדינה של היום יכולה לכל אתגריה.

אביחי מנדלבלית

היועץ המשפטי לממשלה

דברי מ"מ מנכ"ל משרד המשפטים

אני מברכת על פרסומו של דו"ח סיכום שנת 2019 של פרקליטות המדינה.

הדו"ח מסכם שנת עבודה פורייה ומפורסם זו השנה החמישית. הדוח מציג באופן מפורט את עבודת היחידות השונות בפרקליטות ומאפשר לציבור להתרשם מעשייתה הענפה והחשובה של פרקליטות המדינה, ומהתפתחותה המרשימה בשנים שחלפו.

כבכל שנה, פרסומו של הדו"ח מהווה תרומה משמעותית למימוש חובתה של פרקליטות המדינה להביא בפני הציבור נתונים על אודות פעילותה ומביא להגברת השקיפות ולקידום השיח הציבורי על אודות עבודת הפרקליטות.

ניכר כי דו"ח זה מהווה תוצר ישיר של תהליך משמעותי שמבצעת הפרקליטות בשנים האחרונות למעבר לניהול מבוסס נתונים. ניתוח הנתונים מאפשר למידה והפקת לקחים, ובהתאם נקיטת צעדי טיוב והתייעלות רוחביים, שסופם להשפיע על האופן שבו מטופל כל תיק ותיק על ידי הפרקליטות והפרקליטים בפרקליטות המדינה.

כעולה מהדו"ח, השנה בחרה הפרקליטות להעמיק בנושאים מעניינים וחשובים בקשר לפועלה, בין היתר מבט מעמיק על טיפול הפרקליטות בעבירות מין, התייחסות במספר מישורים למערכות הבחירות בשנת 2019, ועיסוק בליבת העבודה של החטיבה האזרחית בפרקליטות – הגנה על המדינה בקשר לתביעות בנושאים שונים המוגשות כנגדה.

כל אלה מהווים הזדמנות ייחודית להיחשף לעבודת הפרקליטות מנקודת מבט רחבה, כלל ארגונית ומבוססת נתונים.

אני מודה לכל עובדי הפרקליטות על עבודתם המסורה ותודה מיוחדת למחברי הדו"ח היסודי והמקיף זה ומאחלת לקוראים קריאה נעימה.

עו"ד סיגל יעקבי

מ"מ מנכ"ל משרד המשפטים

דבר המשנים לפרקליט המדינה

אנו מתכבדים להציג בפניכם את דו"ח סיכום פעילות הפרקליטות לשנת 2019.

פרקליטות המדינה המשיכה גם בשנת 2019 לפעול להגברת השקיפות, והנגשת מידע על אודות פעילותה לציבור, והדבר בא לידי ביטוי, בין היתר, בדו"ח זה, המפורסם זו השנה החמישית.

במטרה לשקף לציבור הרחב מידע רב ועדכני ככל הניתן, ולהפכו לזמין ונגיש לכל, גם השנה עמלנו על הצגת תמונה מקיפה ורחבה של עבודתה השוטפת של הפרקליטות. השנה הרחבנו את היריעה להיבטים רבים נוספים בעבודת הפרקליטות, ושמונו דגש על נושאים שלדעתנו יעניינו את הציבור הרחב באופן מיוחד. כך למשל, השנה מובאים לראשונה נתונים על ועדות השחרורים, והתייחסות מקיפה לנושאי עומק מגוונים.

בהיבט הפלילי, הדו"ח מאפשר העמקה במאבקה של הפרקליטות בעבירות המין - נושא המהווה אחד מחמשת יעדי העל של הפרקליטות - תוך הצגת טיפולה של הפרקליטות בתיקי עבירות המין במחוזות וביחידות הפרקליטות השונות. בין היתר, על פי הנתונים, בשנים האחרונות ניכרת עלייה במספר כתבי האישום המוגשים בעבירות מין.

בהיבט האזרחי והמנהלי, הדוח מציג את עשייתה של הפרקליטות בהגנה על נכסי המדינה וזכויותיה - יעד העל הרביעי של הפרקליטות - ובייצוג הממשלה בבתי המשפט. בכלל זה הושם זרקור על תחומי הנזיקין, הסכסוכים הקיבוציים ועל תחום התכנון והבנייה, בפרט ביחס להליכים הנוגעים לוועדה הארצית לתכנון ובנייה של מתחמים מועדפים דיור (וט"ל). כמו כן, ומסימני התקופה, הובאו בדו"ח נתונים על עבודת הפרקליטות בקשר לעתירות שעסקו בבחירות לכנסת. עוד נסיף, כי באופן כללי הנתונים מראים כי השנה חלה עלייה במספר התיקים שנפתחו בחטיבה האזרחית.

הדו"ח, המציג מידע ונתונים עדכניים ומפורטים, מאפשר בקרה וביקורת על עשיית הפרקליטות מתוך הכרה בחשיבותם לקידום הליכי שיפור והתייעלות. אנחנו רואים בדו"ח הזדמנות להתפתחות, השתפרות וצמיחה, להסתכלות ולמידה מן העבר ומחשבה על העתיד.

לשם הדגמה, הנתונים שנאספו לגבי קצב הטיפול בתיקים הממתינים לביור דין (תיקי חקירה המועברים לרשויות התביעה לשם הכרעה בשאלה האם יש מקום להגיש כתב אישום כנגד החשוד או לא), מעידים כי חלה בשנתיים האחרונות עלייה מסוימת בהיקף התיקים שהטיפול בהם אורך מעל שנתיים. נתונים אלה מאפשרים לנו, מעבר להיכרות עם תמונת המצב, לבחון את הדברים ולחשוב כיצד להשתפר ולחזור לעקומה יציבה ומתמשכת של עליה בקצב הטיפול בתיקים.

שנת 2019 הייתה השנה האחרונה לכהונתו של פרקליט המדינה היוצא, שי ניצן, וזו ההזדמנות להודות לו על דרכו בהובלת הפרקליטות בשש השנים האחרונות לעשייה מקצועית משמעותית, ענפה ומגוונת. זו גם ההזדמנות לברך על הצלחתם של מספר פרויקטים מרכזיים בהם ראה חשיבות ייחודית, ובין אלה - פרויקט רחב היקף של עדכון הנחיות פרקליט המדינה; בניית מערך למידה והכשרות עבור עובדי הפרקליטות; קידום ניהול מבוסס נתונים; ופרויקט זה של דו"חות סיכום השנה של פעילות הפרקליטות.

דו"ח סיכום פעילות הפרקליטות לשנת 2019, מתפרסם השנה רק בשלהי שנת 2020 וזאת לנוכח האתגרים המיוחדים שהביאה איתה השנה החולפת. בשנה זו, דברי פתיחה אלה לדו"ח השנתי נכתבים על ידינו, המשנים לפרקליט המדינה, הפועלים יחד, תחת היועץ המשפטי לממשלה לנווט את ספינת הפרקליטות, בהיעדרו של פרקליט מדינה קבוע, שטרם מונה. יש בכך כדי להזכיר את התקופה המורכבת והבלתי שגרתית, לשון המעטה, שבה אנו מצויים כולנו. לצד ההתמודדות עם מגפת הקורונה על כל השלכותיה, הפרקליטות, עם שאר מערכות אכיפת החוק, עברה שנה מטלטלת נוספת; שנה שרובה עבר עלינו ללא פרקליט מדינה על כל המשמעותיות המכבידות, המקצועיות והארגוניות הנובעות מכך; אין צורך להכביר מילים על המתקפות אותן חווה המערכת כולה, פעמים רבות באופן החוטא לאמת ומעוות את עשייתנו החשובה. אנו רואים בחומרה רבה את הניסיונות להלך אימים על הפרקליטים, משרתי ציבור מסורים, העושים מלאכתם נאמנה. נסיף להיות קשובים

לביקורת המבקשת תיקון. נסיף לדחות טענות שקריות ומטעות, ונסיף לעמוד על משמר שלטון החוק.

דו"ח סיכום השנה הוא זמן טוב, השנה אולי יותר מתמיד, להודות לכלל עובדי הפרקליטות הממשיכים במלאכתם נאמנה וללא מורא. תחושת השליחות הציבורית של כלל העובדים, מסירותם ומקצועיותם הן שמאפשרות שמירה מתמדת על שלטון החוק. אנו סמוכים ובטוחים כי בכוחות משותפים, נסיף לפעול לקידום יעדיה הציבוריים של הפרקליטות.

בטרם סיום נבקש להודות באופן מיוחד ליחידת הניהול בפרקליטות המדינה, המובילה את פרסומו של דו"ח זה, וכן להודות לשותפינו במשרד המשפטים - היועץ המשפטי לממשלה, שר המשפטים ומ"מ מנכ"ל המשרד - על כל פועלם להמשך עשייה מבורכת של פרקליטות המדינה.

מומי למברגר, אורית קוטב, נורית ליטמן, ליאת בן ארי

המשנים לפרקליט המדינה

דבר ראש יחידת הניהול בפרקליטות

אני שמח להציג בפניכם את דו"ח סיכום השנה של הפרקליטות לשנת 2019.

הפרקליטות רואה חשיבות רבה ביכולתה לפלח כדרך שגרה, נתונים שונים ומגוונים הקשורים לעבודתה, להציגם ולפרסמם. זאת, כחלק מהמשך ההתפתחות הפנים ארגונית של מעבר לניהול מבוסס נתונים ולא פחות חשוב מכך, כחלק מעקרון השקיפות לציבור הרחב – לקידום השיח הציבורי הער העוסק בעבודתנו – ועבור כל מי שמוצא עניין בנתונים אלה, כחלק מעיסוק אקדמי, מחקרי או מעשי.

במסגרת עבודת הניהול הארגונית השוטפת, אנו פועלים כל העת כדי להרחיב את מסד הנתונים שלנו, לעדכן, ולהגדיל ככל הניתן את מהימנותו, באופן שמאפשר לנו לשפר עוד את עבודתנו ולפרסם בכל שנה נתונים נוספים על אלו שפורסמו בשנים שלפני כן.

כפי שהתחייבנו בתחילת הדרך, פרסומו ועדכון של דו"ח זה, זו השנה החמישית ברציפות, הפכו זה מכבר לחלק מהשגרה הניהולית של פרקליטות המדינה. הדברים מקבלים משנה תוקף דווקא בימים אלו, בהם לא מכהן פרקליט מדינה קבוע והעבודה מובלת בידי המשנים לפרקליט המדינה.

הערכה רבה נתונה לכלל עובדי הפרקליטות, העושים במלאכה הקשה לאורך כל ימות השנה ותודה מיוחדת שלוחה לעובדי השירותים המשפטיים, האמונים על תיעוד הנתונים במערכות השונות וקיום בקרה על מהימנותם.

תודה והערכה מיוחדת לעו"ד מורן לביא, האמונה על תחום הדאטה בפרקליטות מטעם יחידת הניהול, ואשר הובילה בכישרון רב, גם השנה, את מלאכת עריכתו ופרסומו של הדו"ח.

אני מקווה כי תמצאו עניין וערך בנתונים המפורסמים בדו"ח זה.

עו"ד יריב רגב

ראש יחידת הניהול

פרקליטות המדינה

תוכן העניינים

15	פרקליטות המדינה
15	תפקיד הפרקליטות
17	כוח האדם בפרקליטות
19	העדפה מתקנת
21	החטיבה הפלילית בפרקליטות
21	נתונים מרכזיים
22	עבודת המחוזות הפליליים
36	עבודת יחידות המטה בחטיבה הפלילית
36	נתונים מרכזיים
37	המחלקה הפלילית
40	עבירות הסתה לאלימות, לגזענות ולטרור
42	אכיפה כלכלית
44	המחלקה להנחיית תובעים מוסמכי היועץ המשפטי לממשלה
46	המחלקה לחקירות שוטרים
53	יחידת הסייבר
59	המחלקה הבינלאומית
61	יחידת הסיוע הארצית לנפגעי עבירה
64	יחידת העררים
67	היחידה לעיכוב הליכים
68	תחום הנוער
73	מנט מעמיק על עבירות מין
73	נתונים מרכזיים בפרק

87	החטיבה האזרחית בפרקליטות
87	נתונים מרכזיים בפרק
98	עבודת המחוזות האזרחיים
94	המחלקה האזרחית
98	אכיפה אזרחית
101	מחלקת הבג"צים
108	המחלקה למשפט העבודה
109	המחלקה הפיסקאלית
113	מבט מעמיק על סכסוכי עבודה קיבוציים
117	מבט מעמיק על תיקי תכנון ובניה בישראל בדגש על עתירות כנגד הותמ"ל והות"ל
120	מבט מעמיק על תיקי נזיקין ועל תביעות נאשמים לאחר זיכוי בהליך פלילי

תוכן התרשימים

16	תרשים 1 - מבנה הפרקליטות.....
17	תרשים 2 - התפלגות כוח האדם בפרקליטות.....
17	תרשים 3 - התפלגות כוח האדם בפרקליטות לפי תפקיד.....
18	תרשים 4 - התפלגות מגדרית - עובדות/ים.....
18	תרשים 5 - התפלגות הפרקליטים לפי גיל.....
19	תרשים 6 - התפלגות הפרקליטים לפי שנות ותק.....
19	תרשים 7 - התפלגות בני החברה הערבית, הדרוזית והצ'רקסית בקרב העובדים בפילוח לפי תפקיד.....
22	תרשים 8 - התפלגות תיקי הפרקליטות שנפתחו בפרקליטות בפילוח לפי העבירה המרכזית שנכללה בהם.....
23	תרשים 9 - התפלגות תיקי הפרקליטות שנפתחו לפי העבירה המרכזית שנכללה בהם בחלוקה למחוזות.....
24	תרשים 10 - התפלגות עילות הסגירה בתיקים שנסגרו ללא הגשת כתב אישום.....
25	תרשים 11 - התפלגות כתבי האישום שהוגשו בפילוח לפי ערכאות שיפוטיות.....
26	תרשים 12 - התפלגות כתבי אישום שהוגשו בפילוח לפי העבירה המרכזית שנכללה בכתב האישום.....
27	תרשים 13 - התפלגות כתבי האישום שהוגשו לפי העבירה המרכזית שנכללה בכתב האישום בחלוקה למחוזות.....
28	תרשים 14 - אחוז כתבי אישום שהוגשו לצד בקשת מעצר, מתוך סה"כ כתבי האישום שהוגשו, בפילוח לפי העבירה החמורה ביותר שנכללה בכתב האישום.....
29	תרשים 15 - חלוקת הדיונים בחלוקה לסוג ההליך.....
29	תרשים 16 - חלוקת הדיונים שנשמעו בהליכים פליליים בערכאה ראשונה בחלוקה לסוג הערכאה.....
30	תרשים 18 - התפלגות תוצאות ההליכים.....
31	תרשים 19 - התפלגות הסדרי הטיעון שהוצגו לפי שלב הצגתם בהליך השיפוטי.....
31	תרשים 20 - פילוח הסדרי טיעון לפי סעיף העבירה החמור ביותר שנכלל בכתב האישום.....
32	תרשים 22 - סיבות הערעור בערעורים מטעם המדינה.....
32	תרשים 23 - סיבות הערעור בערעורים מטעם הנאשמים.....
33	תרשים 24 - פסקי הדין בערעורים שהוגשו מטעם המדינה.....
33	תרשים 25 - פסקי הדין בערעורים שהוגשו מטעם הנאשמים.....
34	תרשים 26 - פילוח הדיונים הקשורים בהליכי השחרור ממאסר לפי סוג ההליך.....
37	תרשים 27 - סיבות הערעור בערעורים מטעם המדינה.....
37	תרשים 28 - סיבות הערעור בערעורים מטעם הנאשמים.....
38	תרשים 29 - פסקי הדין בערעורים שהוגשו מטעם המדינה.....
38	תרשים 30 - פסקי הדין בערעורים שהוגשו מטעם הנאשמים.....
38	תרשים 31 - התפלגות הדיונים לפי סוג הדיון.....
39	תרשים 32 - התפלגות החלטות בבקשות למשפטים חוזרים בשנת 2019.....

- תרשים 33** - מספר הפניות מטעם המשטרה בבקשה להורות על פתיחה בחקירה.....40
- תרשים 34** - מספר כתבי אישום שהוגשו בעבירות הסתה.....40
- תרשים 35** - מספר כתבי אישום הכוללים נסיבה מחמירה של מניע גזעני בפילוח לפי שנים.....41
- תרשים 36** - מספר כתבי אישום שהוגשו בעבירות נגד ביטחון המדינה בפילוח לפי שנים.....41
- תרשים 37** - היקף הבקשות לחילוט בהשוואה לסכומים שנשללו מהעבריינים, בתיקים שהסתיימו בהחלטה שיפוטית בשנת 2019 כולל שומות וקנסות (במיליוני שקלים).....43
- תרשים 38** - היקף פעילות אכיפה כלכלית בחתך לפי שנים.....43
- תרשים 39** - התפלגות התובעים לפי תחומים וצורת העסקה.....44
- תרשים 40** - התפלגות כתבי אישום בתחום תכנון ובניה לפי מחוזות.....45
- תרשים 41** - התפלגות סך הקנסות בתיקי תכנון ובניה של הוועדות המקומיות בחלוקה לשנים.....45
- תרשים 42** - התפלגות כתבי אישום שהוגשו ע"י מח"ש לפי העבירה המרכזית שנכללה בכתב האישום.....46
- תרשים 43** - התפלגות החלטות בתיקים לאחר חקירה שטופלו במח"ש.....48
- תרשים 44** - התפלגות עילות הגניזה בתיקים שנערכה בהם בדיקה והוחלט בסיומה שאין עילה המצדיקה חקירת שוטר באזהרה.....49
- תרשים 45** - התפלגות עילות הגניזה בתיקים שנגנזו ללא חקירה וללא בדיקה פלילית.....50
- תרשים 46** - התפלגות אופן הפנייה למח"ש.....51
- תרשים 47** - התפלגות החלטות בתיקי אלימות.....52
- תרשים 48** - מספר תיקי הפרקליטות שנפתחו בפילוח לפי סוג עבירה.....53
- תרשים 49** - פילוח האישומים בכתבי האישום שהוגשו בגין עבירות מין זנות ותועבה באמצעות מחשב לפי מגדר הנפגעים וגיל הנפגעים.....54
- תרשים 50** - גידול בפעילות האכיפה האלטרנטיבית במישור הוולונטרי (בקשות להסרת תכנים) כלפי עבירות פליליות המתבצעות במרחב המקוון.....55
- תרשים 51** - פילוח תוצאות הבקשות להסרת תכנים או הגבלת גישה במישור הוולונטרי.....56
- תרשים 52** - פילוח בקשות להסרת תוכן או הגבלת גישה אליו באפיק הוולונטרי בחלוקה לפי חודשים בשנת 2019.....56
- תרשים 53** - פילוח בקשות להסרת תוכן או הגבלת גישה במישור הוולונטרי לפי סוגי העבירות הפליליות המתבצעות במרחב המקוון.....57
- תרשים 54** - פילוח בקשות להסרת תוכן או הגבלת גישה באפיק הוולונטרי לפי סוג הפלטפורמה המקוונת.....57
- תרשים 55** - מספר תיקי עזרה משפטית יוצאת שטופלו על ידי המחלקה הבינלאומית.....59
- תרשים 56** - מספר תיקי עזרה משפטית נכנסת שטופלו על ידי המחלקה הבינלאומית.....60
- תרשים 57** - מספר תיקי חטיפת ילדים שטופלו על ידי המחלקה הבינלאומית.....60
- תרשים 58** - פילוח הפניות שהתקבלו בפניה טלפונית בהתפלגות על פי סיבת הפנייה.....62
- תרשים 59** - פילוח הפניות שהתקבלו בטופס המקוון בהתפלגות על פי סיבת הפנייה.....63
- תרשים 60** - התפלגות תיקי הערר שנפתחו בפילוח לפי שנים.....64
- תרשים 61** - פילוח ההחלטות בעררים שהוגשו על סגירת תיקים.....65

- תרשים 62** - פילוח ההחלטות בעררים שהוגשו בגין עילת גניזת התיק..... 65
- תרשים 63** - ממוצע הימים לקבלת החלטה בתיק ממועד פתיחתו ביחידת העררים ועד לקבלת החלטה סופית בפילוח לפי שנים..... 66
- תרשים 64** - פילוח ההחלטות בבקשות לעיכוב הליכים שטופלו בשנת 2019..... 67
- תרשים 65** - אחוז תיקי הנוער מתוך סך התיקים שנפתחו בפרקליטות בשנת 2019..... 68
- תרשים 66** - אחוז תיקי הנוער בכל יחידה מתוך סך התיקים שנפתחו בה בשנת 2019..... 69
- תרשים 67** - אחוז כתבי האישום שהוגשו כנגד קטינים מתוך סך כתבי האישום שהוגשו על ידי הפרקליטות בשנת 2019..... 70
- תרשים 68** - אחוז כתבי האישום שהוגשו כנגד קטינים בכל יחידה מתוך סך כתבי האישום שהוגשו בה בשנת 2019..... 71
- תרשים 69** - התפלגות כתבי אישום בתיקי נוער לפי העבירה המרכזית שנכללה בכתב האישום..... 71
- תרשים 70** - התפלגות כתבי האישום בתיקי נוער לפי העבירה המרכזית שנכללה בכתב האישום, בפילוח לפי מחוזות..... 72
- תרשים 71** - פילוח תיקי הפרקליטות שנפתחו בגין עבירות מין בשנת 2019..... 75
- תרשים 72** - תיקי פרקליטות שנפתחו בגין עבירות מין בשנת 2019 בפילוח לפי יחידות..... 76
- תרשים 73** - מספר כתבי אישום הכוללים עבירות מין שהוגשו בפילוח לפי שנים..... 77
- תרשים 74** - כתבי אישום שהוגשו בשנת 2019 בעבירות מין..... 78
- תרשים 75** - כתבי אישום שהוגשו בשנת 2019 בעבירות מין בפילוח לפי יחידות..... 79
- תרשים 76** - התפלגות תוצאות ההליכים שהסתיימו..... 80
- תרשים 77** - אחוז הסדרי הטיעון בפילוח לפי עבירות..... 81
- תרשים 78** - התפלגות עילות הגניזה..... 82
- תרשים 79** - פילוח סעיפי העבירה שנכללו בתלונות שהתקבלו במח"ש..... 83
- תרשים 80** - פילוח סעיפי העבירה שנכללו בכתבי האישום שהוגשו..... 83
- תרשים 81** - פילוח כתבי האישום שהוגשו לפי זהות הנפגע/ת..... 84
- תרשים 82** - פילוח סעיפי העבירה שנכללו בתיקים שהועברו למחלקת משמעת..... 84
- תרשים 83** - פילוח תיקים שעברו למחלקת משמעת, לפי זהות הנפגע/ת..... 84
- תרשים 84** - פילוח סעיפי העבירה בתיקים שנסגרו..... 85
- תרשים 85** - פילוח לפי זהות הנפגע/ת בתיקים שנסגרו..... 85
- תרשים 86** - תיקי פרקליטות שנפתחו בשנים האחרונות..... 89
- תרשים 87** - התפלגות תיקי הפרקליטות שנפתחו בחלוקה לערכאות השיפוטיות..... 89
- תרשים 88** - התפלגות התיקים שנפתחו במהלך שנת 2019 לפי נושאי (מהיות) התביעה..... 90
- תרשים 89** - התפלגות תיקי הפרקליטות שנפתחו לפי נושאי (מהיות) התביעה בחלוקה למחוזות..... 91
- תרשים 90** - התפלגות התייצבויות היועץ המשפטי לממשלה שהוגשו בשנת 2019 בפילוח לפי נושא התביעה..... 92
- תרשים 91** - התנגדויות שהוגשו מטעם היועץ המשפטי לממשלה להסדרי פשרה בתובענות ייצוגיות..... 93
- תרשים 92** - התפלגות ההליכים שהוגשו לבית המשפט העליון ע"י המדינה בפילוח לפי סוג ההליך..... 95

- תרשים 93** - התפלגות ההליכים שהוגשו לבית המשפט העליון בהם המדינה משיבה, בפילוח לפי סוג ההליך 96
- תרשים 94** - התפלגות ההליכים המרכזיים שהוגשו לבית המשפט העליון (למעט בקשות שונות) בפילוח לפי נושא ההליך... 96
- תרשים 95** - התפלגות ההליכים בהם הוגשו עמדות יועץ והתנגדויות מטעמו להסדרי פשרה בתובענות ייצוגיות, בפילוח לפי נושא התביעה 97
- תרשים 96** - התפלגות התביעות היזומות שהוגשו במחוזות האזרחיים ועל ידי היחידה לאכיפה אזרחית לפי נושאים 99
- תרשים 97** - כריסת מבצעי האכיפה האזרחית המשולבת 99
- תרשים 98** - סכומי התביעות האזרחיות שהוגשו על ידי המחוזות והיחידה לאכיפה אזרחית בשנים 2015-2019+ 100
- תרשים 99** - סכומי הזכיות בתביעות יזומות שנפסקו לטובת המדינה בתביעות שהוגשו על ידי היחידה לאכיפה אזרחית בשנים 2015-2019 100
- תרשים 100** - אופן הטיפול בעתירה שהוגשה לבג"ץ 102
- תרשים 101** - התפלגות ההליכים השיפוטיים שנפתחו בשנת 2019 לפי סוג ההליך 103
- תרשים 102** - התפלגות העתירות לבג"ץ לפי נושאים 104
- תרשים 103** - התפלגות הליכי הערעור על החלטות בתי המשפט לעניינים מינהליים לפי נושאים 105
- תרשים 104** - התפלגות העתירות לבג"ץ שהסתיימו בשנת 2019 לפי התוצאה האופרטיבית עבור העותר 107
- תרשים 105** - התפלגות העתירות לבג"ץ שהסתיימו בשנת 2019 לפי השלב הדיוני בו הסתיימה העתירה 107
- תרשים 106** - התפלגות ההליכים המרכזיים שנפתחו בבית משפט בשנת 2019 בפילוח לפי סוג ההליך 108
- תרשים 107** - התפלגות ההליכים המרכזיים שנפתחו בבית המשפט בשנת 2019 לפי סוג 109
- תרשים 108** - התפלגות תוצאות ההליכים בפסקי הדין בערעורים אזרחיים ומנהליים שטופלו במחלקה 110
- תרשים 109** - התפלגות פסקי הדין וההחלטות השיפוטיות שהתקבלו בהליכים פליליים שטופלו במחלקה 110
- תרשים 110** - תיקים שנפתחו בחלוקה לפי שנים 111
- תרשים 111** - סכום המס הכולל שנגבה בתיקים שנפתחו (במיליוני שקלים) 111
- תרשים 112** - שווי התפוסים (מזומן + נכסים) במסגרת התיקים שנפתחו (במיליוני שקלים) 112
- תרשים 113** - סכסוכים קיבוציים שטופלו על ידי המחלקה למשפט העבודה בפילוח לפי שנים (ערעורים על פסקי הדין האזוריים בפני בית הדין הארצי לעבודה או עתירות לבג"ץ) 115
- תרשים 114** - סכסוכים קיבוציים שטופלו על ידי פרקליטי המחלקות למשפט העבודה במחוזות, בבתי הדין האזוריים לעבודה, בפילוח לפי שנים 116
- תרשים 115** - תוצאות ההליכים בתיקי סכסוכים קיבוציים שטופלו על ידי פרקליטי המחלקות למשפט העבודה במחוזות בשנת 2019 116
- תרשים 116** - מספר ההליכים שטופלו במחוזות הפרקליטות האזרחיים ובמחלקת הבג"צים בפילוח לפי שנים וסוג ההליך, בנושא תכנון ובנייה 117
- תרשים 117** - מספר ההליכים שטופלו במחוזות הפרקליטות האזרחיים ובמחלקת הבג"צים בפילוח לפי שנים, בעניין תוכניות הותמ"ל 118
- תרשים 118** - מספר תיקי הנזיקין שנפתחו במחוזות הפרקליטות האזרחית בפילוח לפי שנים 121
- תרשים 119** - תיקי הנזיקין שנפתחו בשנת 2019 במחוזות הפרקליטות בחלוקה לערכאות 121

פרקליטות המדינה

פרקליטות המדינה

תפקיד הפרקליטות

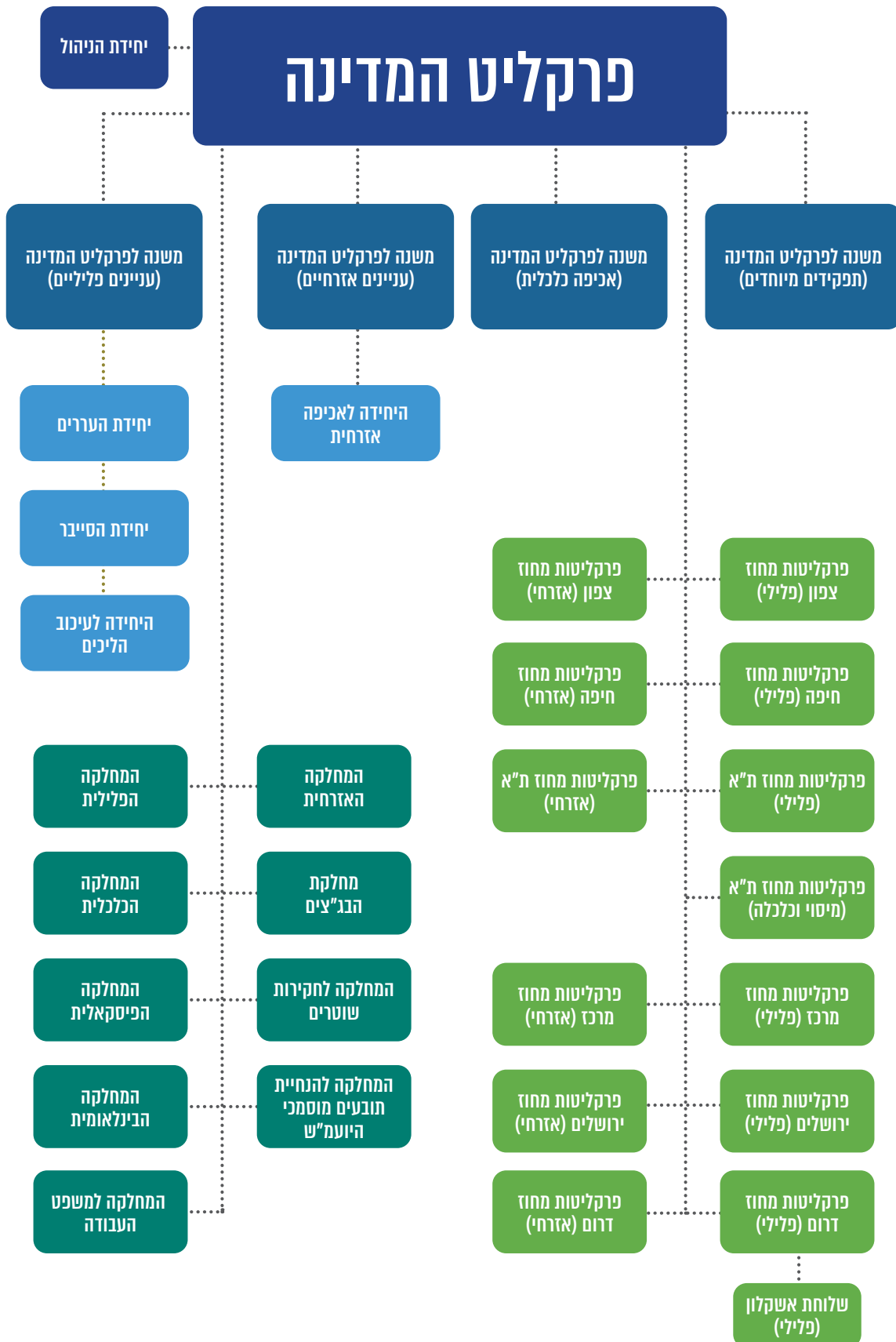
פרקליטות המדינה היא הגוף המרכזי האמון על ייצוג המדינה והאינטרס הציבורי בפני הערכאות השיפוטיות. הפרקליטות פועלת הן בשדה המשפט הפלילי והן בשדה המשפט האזרחי והמנהלי.

מבנה הפרקליטות

בראש הפרקליטות עומד פרקליט מדינה, ולו ארבעה משנים: משנה לעניינים פליליים; משנה לעניינים אזרחיים; משנה לתפקידים מיוחדים; ומשנה לאכיפה כלכלית. הפרקליטות מורכבת מיחידות מטה וממחוזות בפריסה גיאוגרפית.

יחידות המטה כוללות את לשכות פרקליט המדינה והמשנים, את יחידת הניהול של הפרקליטות וכן מחלקות מקצועיות ייעודיות. מרבית יחידות המטה שוכנות בירושלים, והן הוקמו בשל הצורך למקד את עבודת הפרקליטות סביב התמחויות נושאות מסוימות. רוב יחידות המטה עוסקות בייצוג המדינה בבית המשפט העליון (בשבתו כבג"ץ ובשבתו כבית משפט לערעורים). חלקן מהוות מוקדי ידע מקצועי בתחומים שונים ומנחות את עבודת פרקליטות המחוז.

פרקליטות המחוז מחולקות בחלוקה גיאוגרפית בהתאם לפריסת בתי המשפט. בראש כל פרקליטות מחוז עומד/ת פרקליט/ת מחוז. בכל מחוז קיימות פרקליטות פלילית האמונה על ייצוג המדינה כמאשימה בתיקים הפליליים שהתרחשו בשטחה ושהטיפול בהם הוא בסמכות הפרקליטות ופרקליטות אזרחית האמונה על ייצוג המדינה כתובעת וכתבעת בהליכים אזרחיים. במחוז תל אביב פועלת פרקליטות מחוז פלילית נוספת - מיסוי וכלכלה.

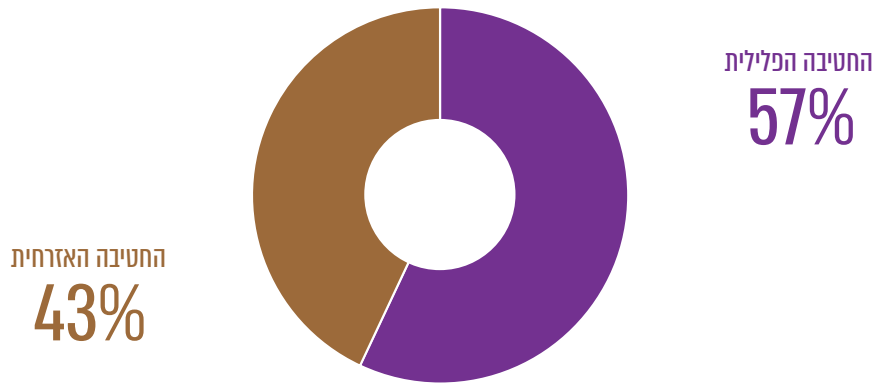

כוח האדם בפרקליטות

בפרקליטות הועסקו נכון לסוף שנת 2019 2,093 עובדים.

מתוכם, 1184 פרקליטים, 169 עובדים מנהליים, 372 מתמחים, 129 סטודנטים, 101 בני/בנות שירות ו-38 חוקרי מח"ש. כ-70% מכוח האדם בפרקליטות מועסק במחוזות הפרקליטות וכ-30% ביחידות המטה.

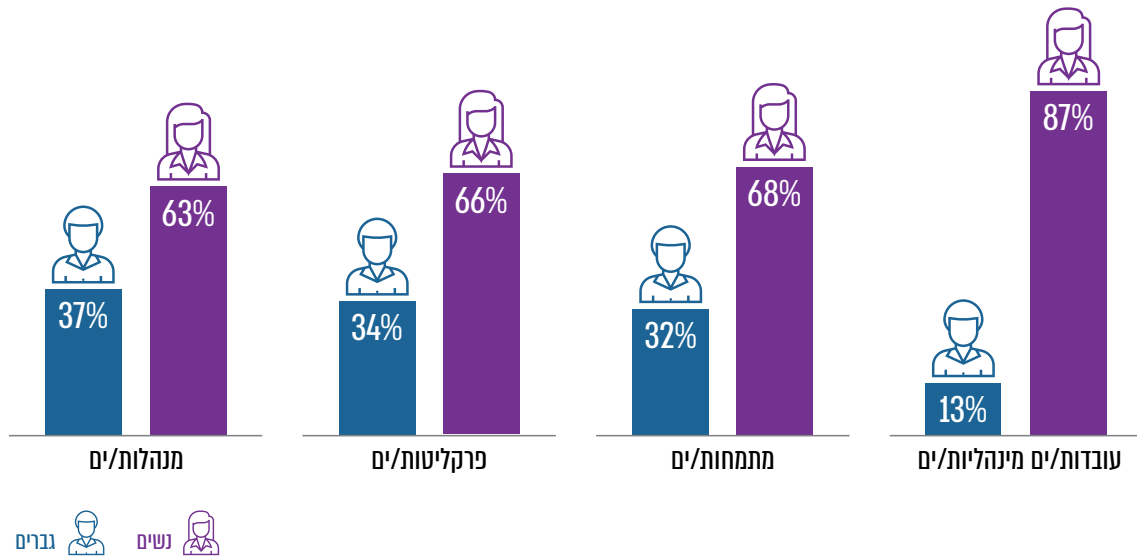
תרשים 2 - התפלגות כוח האדם בפרקליטות

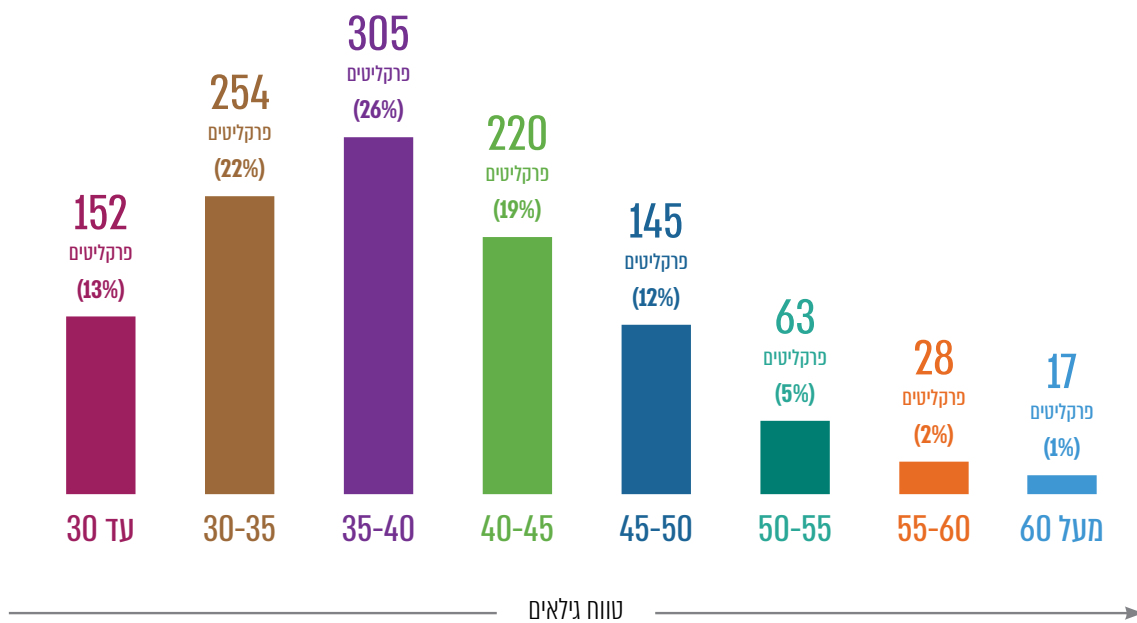
תרשים 3 - התפלגות כוח האדם בפרקליטות לפי תפקיד

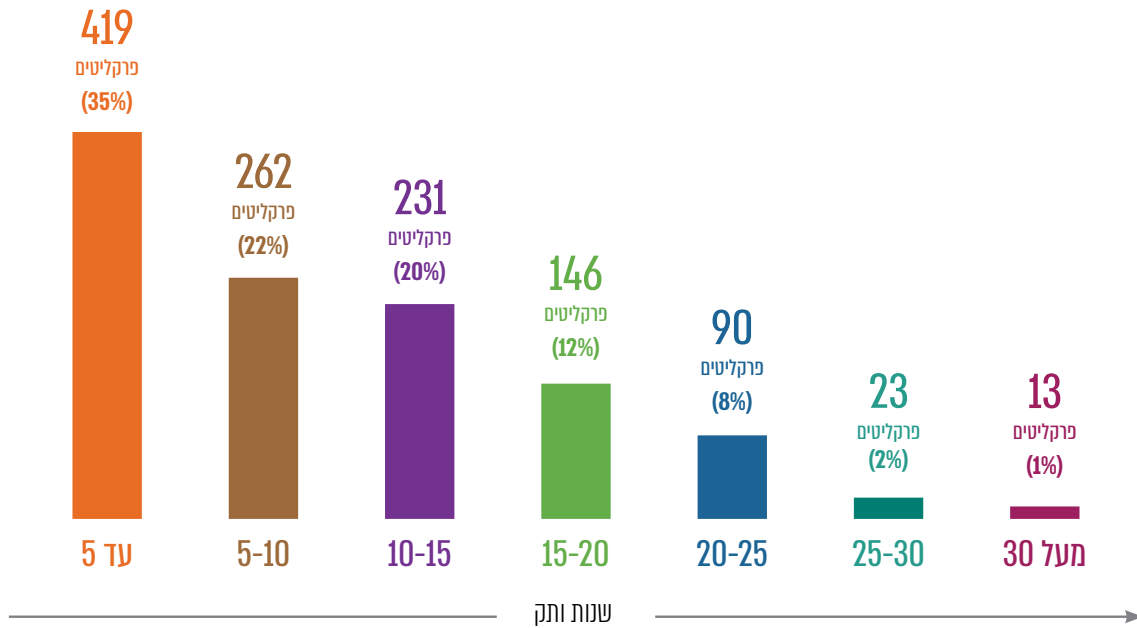
תרשים 4 - התפלגות מגדרית - עובדות/ים

תרשים 5 - התפלגות הפרקליטים לפי גיל

תרשים 6 - התפלגות הפרקליטים לפי שנות ותק

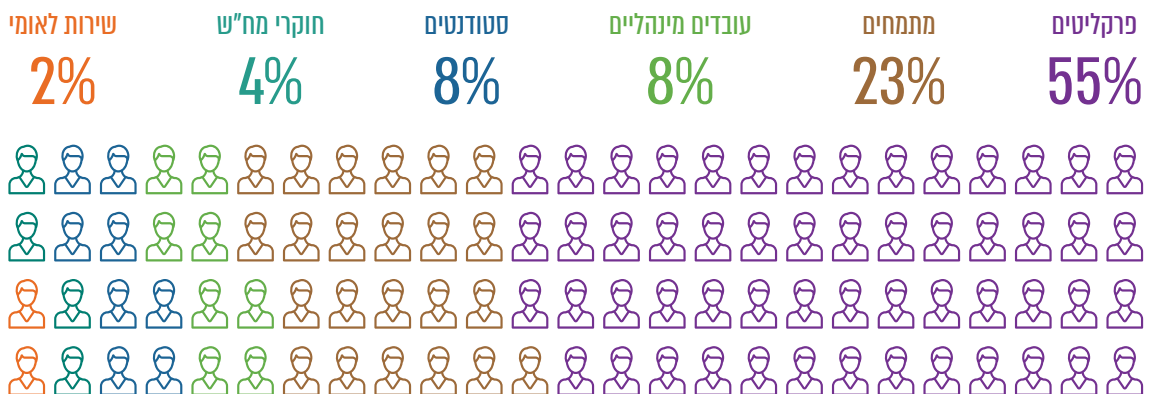

העדפה מתקנת

שילוב בני החברה הערבית, הדרוזית והצ'רקסית

מאז שנת 2014 חל גידול של 57% במספר העובדים בני החברה הערבית, הדרוזית והצ'רקסית המועסקים בפרקליטות. נכון לסוף שנת 2019, הועסקו בפרקליטות 163 עובדים בני החברה הערבית, הדרוזית והצ'רקסית, המהווים כ-8% מכלל העובדים. מחציתם (89) הינם פרקליטים (והם מהווים כ-8% מכלל הפרקליטים) וכשליש (38) הינם מתמחים (והם מהווים כ-10% מכלל המתמחים).

תרשים 7 - התפלגות בני החברה הערבית, הדרוזית והצ'רקסית בקרב העובדים בפילוח לפי תפקיד

שילוב ישראלים יוצאי אתיופיה

נכון לסוף שנת 2019 הועסקו בפרקליטות 42 עובדים יוצאי אתיופיה המהווים כ-2% מכלל העובדים, בהם 13 פרקליטים, 14 מתמחים, 6 עובדים מנהליים, 3 סטודנטים, שני חוקרי מח"ש ו-4 בני/נות שירות לאומי. מדובר בגידול של כ-10% משנת 2018 (בסופה הועסקו בפרקליטות 38 עובדים יוצאי העדה האתיופית).

הפרנקליטות הפלילית

החטיבה הפלילית בפרקליטות

נתונים מרכזיים

4,003
כתבי אישום הוגשו
כשליש בעבירות אלימות,
וכחמישית (20%) בעבירות מין

67% מהתיקים
טופלו בתוך כחודש
ממועד קבלתם

74,431
הופעות בדיונים
בבתי משפט השלום והמחוזי
ברחבי הארץ

17,175
תיקים נסגרו
ללא הגשת כתב אישום
(התיקים נפתחו בשנת 2019 או קודם לכן)

84%
מהנאשמים הורשעו
(באופן מלא או חלקי)
וביחס ל-5% נוספים נקבע
כי הם ביצעו את העבירה אך הם
לא הורשעו בה

4,408
הליכים שיפוטניים
הסתיימו

הפרקליטות הפלילית מייצגת את המדינה כמאשימה בבתי המשפט, מלווה חקירות פליליות מרכזיות ומובילה את המדיניות המשפטית בתחום אכיפת החוק.

ככלל, מטפלת הפרקליטות רק בתיקים הפליליים הנוגעים בעבירות החמורות שבספר החוקים, בין היתר: רצח ועבירות אלימות קשות אחרות, אונס ועבירות מין חמורות אחרות, שוד ועבירות רכוש חמורות אחרות, סחר בסמים, שוחד ועבירות שחיתות אחרות ועוד. יתר התיקים הפליליים במדינת ישראל מטופלים על ידי התביעה המשטרית ועל ידי גופי תביעה נוספים.

עבודת המחוזות הפליליים

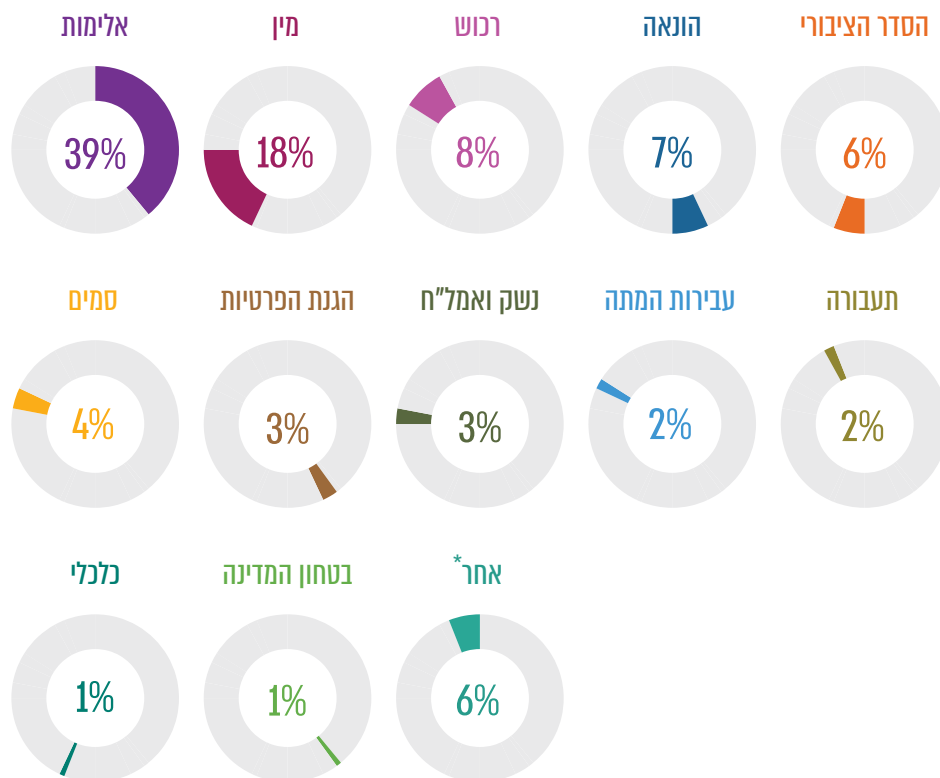
מחוזות הפרקליטות הפליליים מייצגים את המדינה בערכאה ראשונה בבתי המשפט השלום והמחוזי (לפי חומרת העבירה), בערעורים לבית המשפט המחוזי, בוועדות שחרורים ובמגוון נושאים נוספים. בנוסף, במקרים בהם מתנהלת במשטרה חקירה מורכבת או רגישה, מלווים הפרקליטים במחוזות הפרקליטות, כמו גם בחלק מיחידות המטה, את החקירה משלביה המוקדמים.

תיקים פליליים הממתינים לביור דין

התיקים הפליליים בפרקליטות נפתחים בכל שנה על סמך תיקי החקירה המועברים מהמשטרה לטיפול הפרקליטות. תיק פרקליטות יכול שיכיל יותר מתיק חקירה אחד, ויכול שיוגש בקשר אליו יותר מכתב אישום אחד. כך, בשנת 2019 הועברו לפרקליטות 31,727 תיקי חקירה ונפתחו על בסיסם 28,890 תיקי פרקליטות.

תרשים 8 - התפלגות תיקי הפרקליטות שנפתחו בפרקליטות בפילוח לפי העבירה המרכזית שנכללה בהם

בדומה לשנים קודמות, מבין התיקים שנפתחו בפרקליטות בשנת 2019, כ-40% עסקו בעבירות אלימות וכ-18% בעבירות מין.

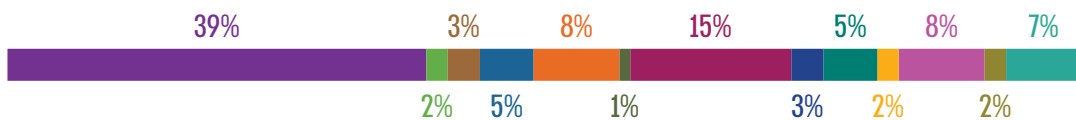
*אחר – ארגוני פשיעה והלבנת הון, הגנה על הציבור, חסרי ישע וקטנים, סביבה ובעלי חיים, פגיעה בחירות וקניין רוחני.

25,820 מתיקי הפרקליטות שנפתחו בשנת 2019, נפתחו במחוזות הפרקליטות הפליליים. יתר התיקים (3,070 תיקים) נפתחו ביחידות מטה המופיעות גם בערכאה ראשונה.

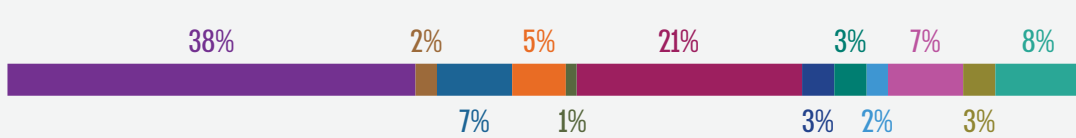
תרשים 9 - התפלגות תיקי הפרקליטות שנפתחו לפי העבירה המרכזית שנכללה בהם בחלוקה למחוזות

■ נשק ואמל"ח ■ מין ■ כלכלי ■ הסדר הציבורי ■ הונאה ■ הגנת הפרטיות ■ בטחון המדינה ■ אלימות ■ אחר ■ ארגוני פשיעה והלבנת הון ■ תעבורה ■ רכוש ■ עבירות נגד המוסר ■ עבירות המתה ■ סמים

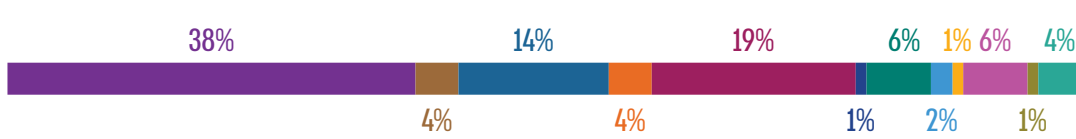
פרקליטות מחוז דרום: כ-21% מסך התיקים שנפתחו במחוזות הפרקליטות הפלילית (5,495 תיקים)

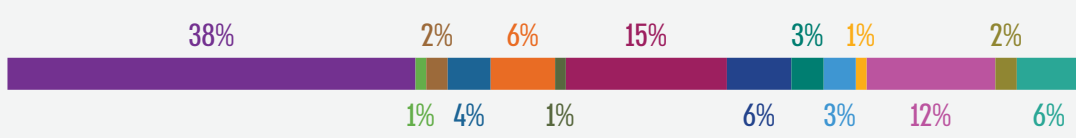
פרקליטות מחוז מרכז: כ-21% מסך התיקים שנפתחו במחוזות הפרקליטות הפלילית (5,465 תיקים)

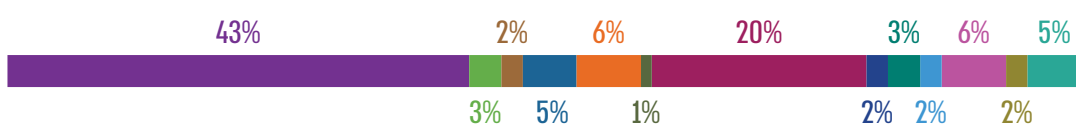
פרקליטות מחוז תל אביב: כ-18% מסך התיקים שנפתחו במחוזות הפרקליטות הפלילית (4,690 תיקים)

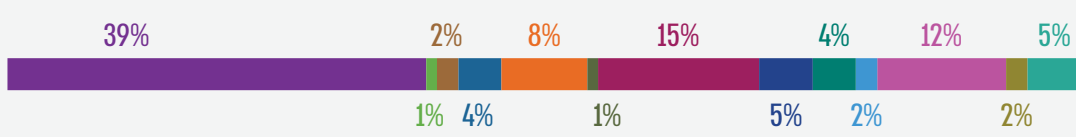
פרקליטות מחוז חיפה: כ-16% אחוז מסך התיקים שנפתחו במחוזות הפרקליטות הפלילית (4,244 תיקים)

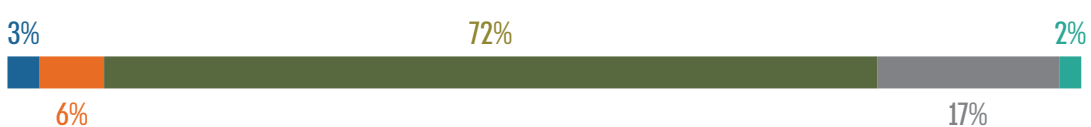
פרקליטות מחוז ירושלים: כ-13% מסך התיקים שנפתחו במחוזות הפרקליטות הפלילית (3,425 תיקים)

פרקליטות מחוז צפון: כ-9% מסך התיקים שנפתחו במחוזות הפרקליטות הפלילית (2,436 תיקים)

פרקליטות מחוז ת"א (מיסוי וכלכלה): כ-2% מסך התיקים שנפתחו במחוזות הפרקליטות הפלילית (65 תיקים)

*אחר – הגנה על הציבור, חסרי ישע וקטנים, סביבה ובעלי חיים, פגיעה בחירות וקניין רוחני.

צמצום מלאי התיקים הממתינים לבירור דין

בשנים האחרונות הפרקליטות שמה לה כמטרה מרכזית לצמצם את מלאי התיקים הממתינים להכרעה בכלל, ואת מלאי התיקים הממתינים להכרעה במשך שנה עד שנתיים ולמעלה משנתיים בפרט.

נכון לסוף שנת 2019 נותרו בפרקליטות 226 תיקים הפתוחים למעלה משנתיים ואשר טרם התקבלה בהם החלטה סופית (כולם בשלבי טיפול מתקדמים). מתוך תיקים אלו, ב-158 תיקים התעכבה קבלת ההחלטה הסופית מסיבות שאינן תלויות בפרקליטות, כמפורט בהנחיית היועץ המשפטי לממשלה 4.1202¹.

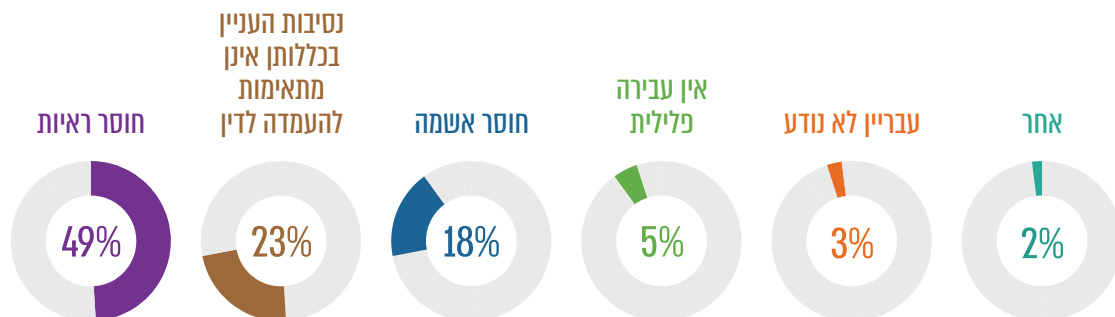
כמו כן וכבכל שנה הושם דגש על טיפול מהיר ככל הניתן בתיקים הממתינים להכרעה. כך, כ-67% מהתיקים שנפתחו בפרקליטות בשנת 2019 על בסיס תיקי החקירה שהועברו מהמשטרה, **טופלו** בתוך כחודש ממועד קבלתם (כ-19,282 תיקים)².

תיקים שנסגרו במחוזות הפרקליטות ללא הגשת כתב אישום

בשנת 2019 נסגרו במחוזות הפרקליטות 17,175 תיקים מבלי שהוגש בהם כתב אישום (מדובר בתיקים שנפתחו בפרקליטות בשנת 2019 או בשנים קודמות).

תרשים 10 - התפלגות עילות הסגירה בתיקים שנסגרו ללא הגשת כתב אישום

מבין החשודים שהתיקים שנפתחו בעניינם נגנזו ללא הגשת כתב אישום (כ-25,654 חשודים בכ-17,175 תיקים), 49% מהחשדות נגנזו בעילה של חוסר ראיות, 23% בעילה של מכלול **נסיבות העניין אינן מצדיקות העמדה לדין** (בשנת 2018 - 18% מחוסר אשמה) (בשנת 2017 - 12%)³.

*אחר - אינו בר עונשין, הוחזר לגוף החוקר, התיישנות, מות חשוד/נאשם, נסגר בהסדר מותנה, עבריו נמלט, צורף לתיק אחר.

1. <https://www.justice.gov.il/Units/YoezMespasi/HanchayotNew/Seven/41202.pdf>

2. הפילוח של אחוז התיקים שטופלו נעשה ביחס לתיקי פרקליטות שטופלו בתוך חודש מאחר ופרק הזמן הזה מייצג את הטיפול בתיקים הממתינים לבירור דין (תיקי מב"ד) שהתקבלו במסגרת הליך מעצר ואת הליך ניתוב התיקים שהועברו מהמשטרה לפרקליטות. פילוח של אחוז התיקים שטופלו בתוך שנה לגבי שנת 2019 יתאפשר רק ב-1.1.2021 - בחלוף שנה ממועד קבלת אחרון התיקים לטיפול. 90% מהתיקים שנפתחו בפרקליטות בשנת 2018 טופלו בתוך שנה ממועד קבלתם.

3. העלייה בשיעור התיקים שנגנזו בעילה של חוסר אשמה, נובעת בין היתר משינוי **הנחיית פרקליט המדינה 1.3** העוסקת

בנושא זה

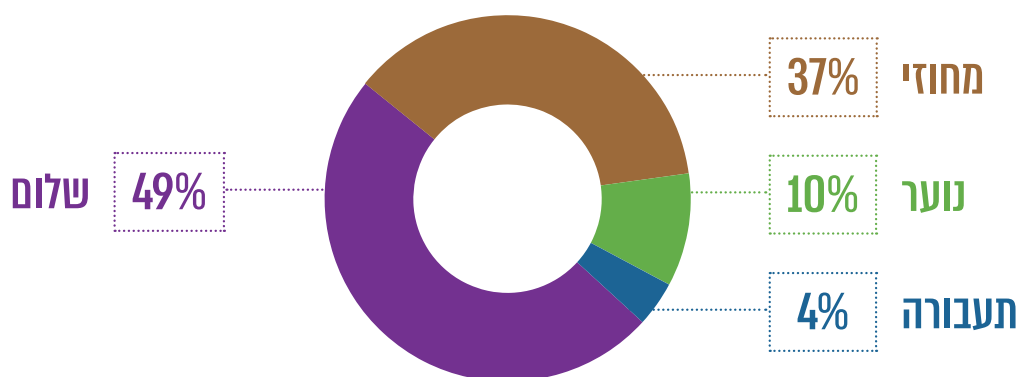
כתבי אישום שהוגשו

בשנת 2019 הגישה הפרקליטות כתבי אישום בכ-14% מהתיקים שנפתחו בפרקליטות בשנה זו ואשר לא יועדו לגניזה על ידי המשטרה (2,525 תיקי פרקליטות).⁴ בנוסף, הוגשו בפרקליטות בשנה זו כתבי אישום בכ-1,200 תיקי פרקליטות נוספים, אשר נפתחו בפרקליטות לפני שנת 2019. **בסה"כ הוגשו 4,003 כתבי אישום ב-3,738 תיקי פרקליטות.**

מאחר ובכל שנה כתבי האישום מוגשים הן ביחס לתיקים שנפתחו בפרקליטות באותה השנה והן ביחס לתיקים שנפתחו בפרקליטות בשנים קודמות, בממוצע רב שנתי, מגישה הפרקליטות מידי שנה כתבי אישום בכ-22% מתיקי הפרקליטות הנפתחים, אשר לא יועדו לגניזה על ידי המשטרה.

כמחצית מכתבי האישום הוגשו לבתי משפט השלום.

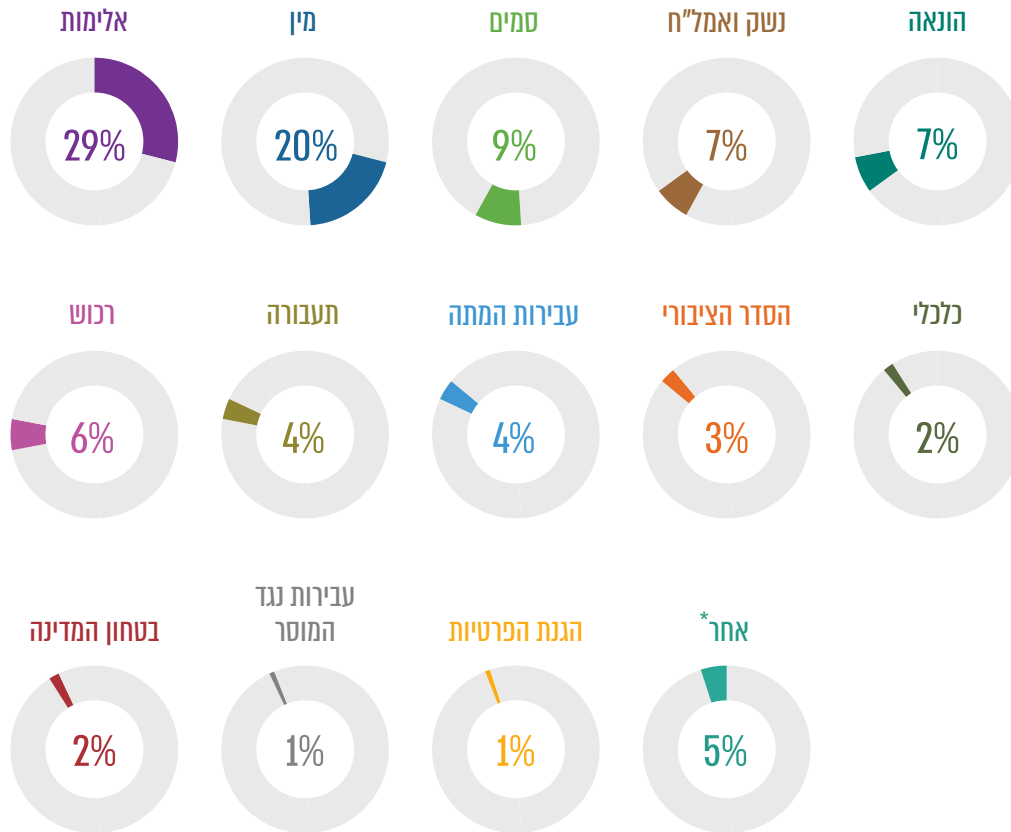
תרשים 11 - התפלגות כתבי האישום שהוגשו בפילוח לפי ערכאות שיפוטיות

4. 10,672 תיקים נפתחו בפרקליטות בשנת 2019 עם המלצת גניזה על ידי המשטרה. מדובר בכ-37% מכלל התיקים שנפתחו בשנת 2019.

תרשים 12 – התפלגות כתבי אישום שהוגשו בפילוח לפי העבירה המרכזית שנכללה בכתב האישום

בדומה לשנים קודמות, מבין כתבי האישום שהוגשו בשנת 2019, עבירות האלימות הן בעלות הנפח המשמעותי ביותר של כתבי האישום (29%) ולאחר מכן עבירות המין (20%) והסמים (9%).

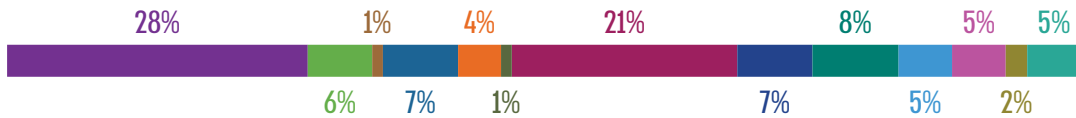
*אחר- ארגוני פשיעה והלבנת הון, הגנה על הציבור, חסרי ישע וקטינים, סביבה ובעלי חיים, פגיעה בחירות וקניין רוחני.

3,905 מכתבי האישום הוגשו על ידי מחוזות הפרקליטות הפליליים. יתר כתבי האישום הוגשו על ידי יחידות מטה המנהלות תיקים גם בערכאה ראשונה.

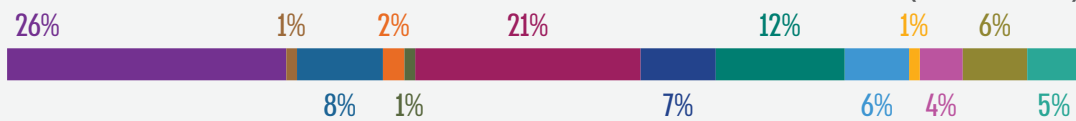
תרשים 13 - התפלגות כתבי האישום שהוגשו לפי העבירה המרכזית שנכללה בכתב האישום בחלוקה למחוזות

■ נשק ואמל"ח ■ מין ■ כלכלי ■ הסדר הציבורי ■ הונאה ■ הגנת הפרטיות ■ בטחון המדינה ■ אלימות
■ אחר ■ ארגוני פשיעה והלבנת הון ■ תעבורה ■ רכוש ■ עבירות נגד המוסר ■ עבירות המתה ■ סמים

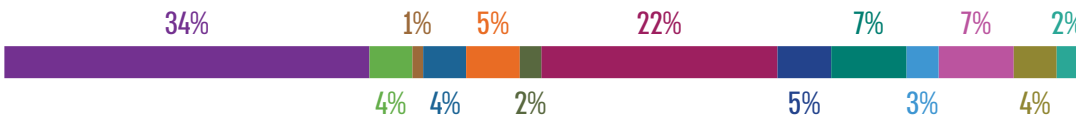
פרקליטות מחוז דרום: כ-21% מסך כתבי האישום שהוגשו על ידי מחוזות הפרקליטות הפילייים (833 כתבי אישום)

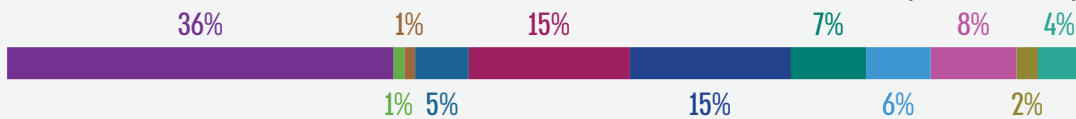
פרקליטות מחוז מרכז: כ-19% מסך כתבי האישום שהוגשו על ידי מחוזות הפרקליטות הפילייים (718 כתבי אישום)

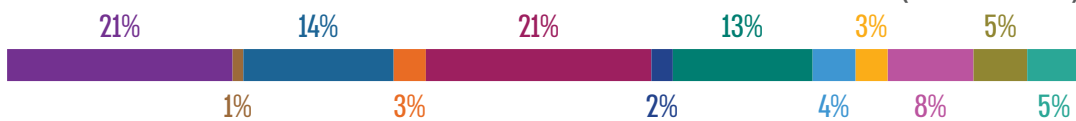
פרקליטות מחוז ירושלים: כ-18% מסך כתבי האישום שהוגשו על ידי מחוזות הפרקליטות הפילייים (698 כתבי אישום)

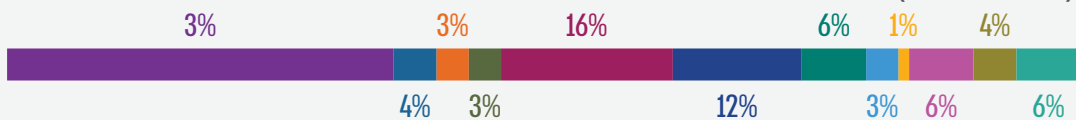
פרקליטות מחוז חיפה: כ-15% מסך כתבי האישום שהוגשו על ידי מחוזות הפרקליטות הפילייים (597 כתבי אישום)

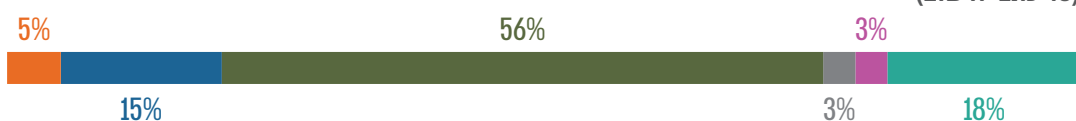
פרקליטות מחוז תל אביב: כ-15% מסך כתבי האישום שהוגשו על ידי מחוזות הפרקליטות הפיליית (580 כתבי אישום)

פרקליטות מחוז צפון: כ-11% מסך כתבי האישום שהוגשו על ידי מחוזות הפרקליטות הפיליית (439 כתבי אישום)

פרקליטות מחוז תל אביב (מיסוי וכלכלה): כ-1% מסך כתבי האישום שהוגשו על ידי מחוזות הפרקליטות הפיליית (40 כתבי אישום)

*אחר - ארגוני פשיעה והלבנת הון, הגנה על הציבור, חסרי ישע וקטנינים, סביבה ובעלי חיים, פגיעה בחירות וקניין רוחני.

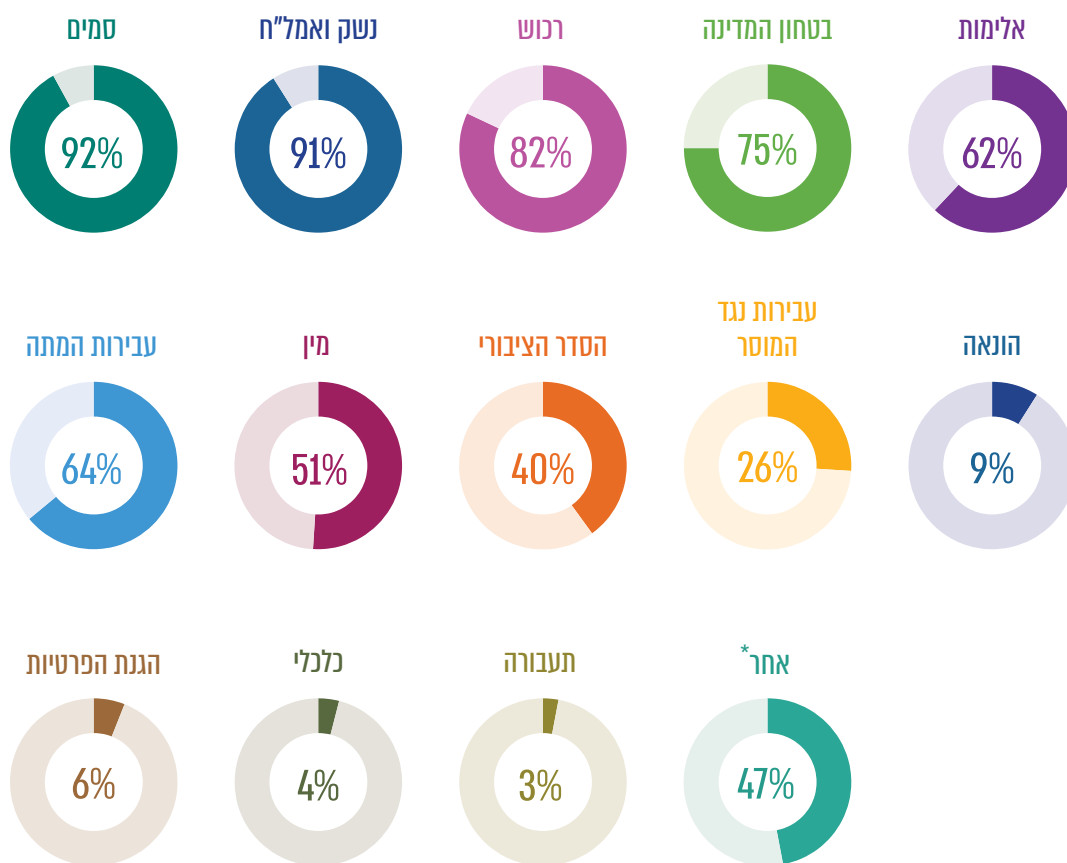
כתבי אישום שהוגשו לצד בקשת מעצר

56% מכתבי האישום שהוגשו על ידי הפרקליטות בשנת 2019 (2,260 מתוך 4,003 כתבי אישום) הוגשו לצד בקשת מעצר עד לתום ההליכים או בקשה לשחרור בתנאים מגבילים.

תרשים 14 - אחוז כתבי אישום שהוגשו לצד בקשת מעצר, מתוך סה"כ כתבי האישום שהוגשו, בפילוח לפי העבירה החמורה ביותר שנכללה בכתב האישום

האחוז המוצג מתייחס למספר כתבי האישום שהוגשו בכל סוג עבירה לצד בקשת מעצר/בקשה לשחרור בתנאים מגבילים מתוך מספר כתבי האישום הכולל שהוגש ביחס לסוג עבירות זה.

■ נשק ואמל"ח ■ מין ■ כלכלי ■ הסדר הציבורי ■ הונאה ■ הגנת הפרטיות ■ בטחון המדינה ■ אלימות ■ אחר ■ ארגוני פשיעה והלבנת הון ■ תעבורה ■ רכוש ■ עבירות נגד המוסר ■ עבירות המתה ■ סמים

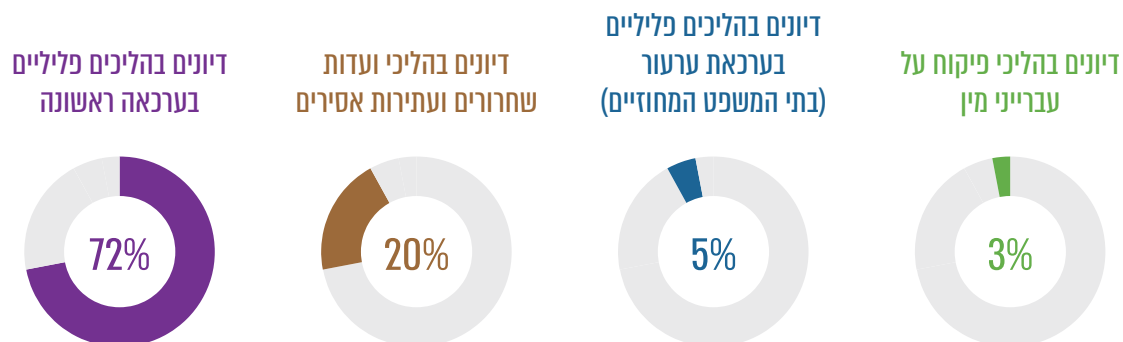

*אחר – ארגוני פשיעה והלבנת הון, סביבה ובעלי חיים וקניין רוחני.

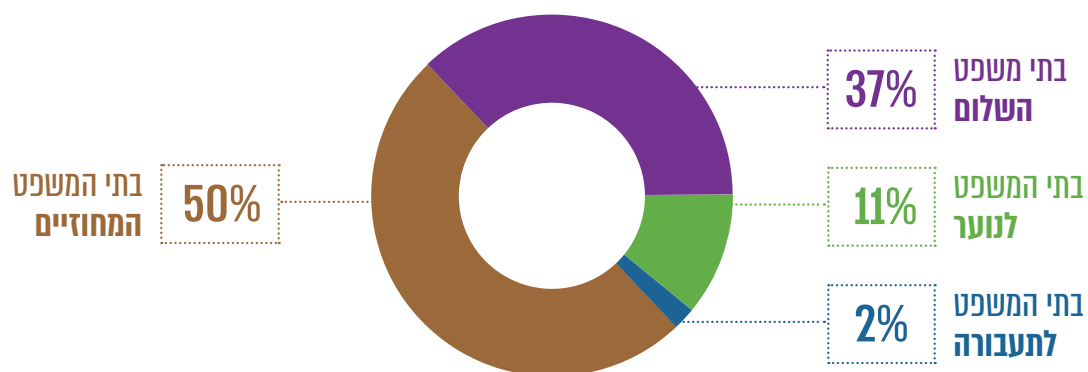
הופעות בדיונים

במהלך שנת 2019 הופיעו פרקליטים מכל המחוזות הפליליים בכ- 74,431 דיונים בבתי משפט השלום והמחוזי ברחבי הארץ.

תרשים 15 - חלוקת הדיונים בחלוקה לסוג ההליך

תרשים 16 - חלוקת הדיונים שנשמעו בהליכים פליליים בערכאה ראשונה בחלוקה לסוג הערכאה

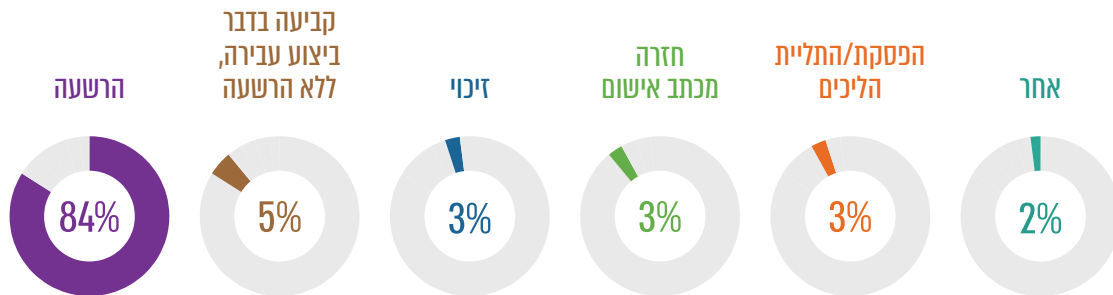
תוצאות ההליכים השיפוטיים בערכאה ראשונה

בשנת 2019 הסתיימו בבתי המשפט כ-4,408 הליכים שיפוטיים שהתנהלו כנגד כ-5,688 נאשמים. אין המדובר בהכרח בהליכים שהוגשו לבתי המשפט בשנת 2019.

בדומה לנתון בשנים קודמות, ביחס לכ-84% מהנאשמים החליט בית המשפט להרשיע את הנאשמים הרשעה מלאה או חלקית.*

לגבי 5% נוספים נקבע כי הם ביצעו את העבירה אך הם לא הורשעו ("אי הרשעה"), 3% זוכו באופן מלא וביחס ל-3% נוספים הפרקליטות חזרה בה מכתב האישום.

תרשים 18 - התפלגות תוצאות ההליכים

*אחר-מצבים שבהם ההליכים עוכבו או שלא ניתן היה להמשיך בהם בשל נסיבות שונות כגון מות הנאשם.

המשמעות היא שנקבע כי 5,060 נאשמים אשר ההליך בעניינם הסתיים בהרשעה או באי הרשעה ביצעו את העבירה המיוחסת להם. מדובר ב-89% מהנאשמים שההליך בעניינם הסתיים בשנת 2019.

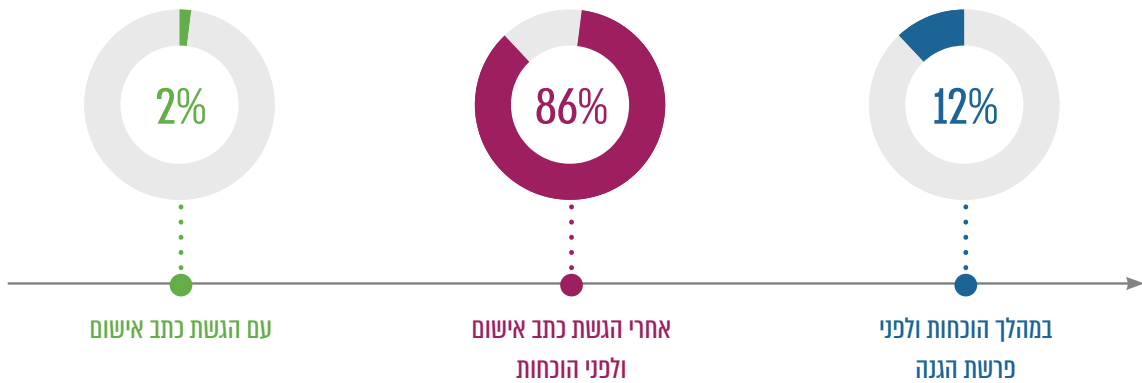
הסדרי טיעון

הסדר טיעון הוא חוזה בין נאשם בהליך פלילי לבין רשויות התביעה המשקף את הסכמות הצדדים בנוגע למרכיבים שונים בכתב האישום. הסדר הטיעון נועד כדי לסיים התדיינות פלילית, לכן תנאי הכרחי לו הוא הודאה וקבלת אחריות של העבריין. הסדר טיעון כולל בדרך כלל הסכמות לגבי סעיפי האישום בהם יורשע הנאשם, עובדות ופרטים שהוכנסו לכתב האישום, ולעיתים – אך לא תמיד – הסכמות לעניין העונש שהתביעה תבקש להטיל על הנאשם. במרבית המקרים הנאשם הוא זה שיוזם את הסדר הטיעון. התביעה תסכים להסדר רק לאחר שתבחן את הנסיבות הפרטניות של המקרה, ותגיע למסקנה שהדבר עולה בקנה אחד עם טובת הציבור. למשל, כשהתביעה מעוניינת לחסוך מנפגע/ת העבירה את הטראומה המשנית של מסירת עדות בפני בית המשפט או כשההסדר צפוי לחסוך זמן שיפוטי ומשאבים, הממומנים מכספי ציבור. בבחינת השיקולים להסדר ניתן דגש מיוחד לנסיבות העבירה (כמו חומרתה, נפוצותה, הזמן שעבר מאז ביצועה ועוד), וכן לעמדת נפגע/ת העבירה. הסמכות הסופית לאשר או לדחות הסדר טיעון נתונה בידיו של בית המשפט.

אחוז הנאשמים שההליך השיפוטי בעניינם הסתיים במסגרת הסדר טיעון

בשנת 2019 הסתיים בהסדר טיעון ההליך השיפוטי ביחס ל-81% מבין הנאשמים שהורשעו הרשעה מלאה או חלקית או שההליך השיפוטי בעניינם הסתיים בקביעה בדבר ביצוע עבירה ללא הרשעה. מדובר ב-69% מכלל הנאשמים שההליך השיפוטי בעניינם הסתיים בשנת 2019.

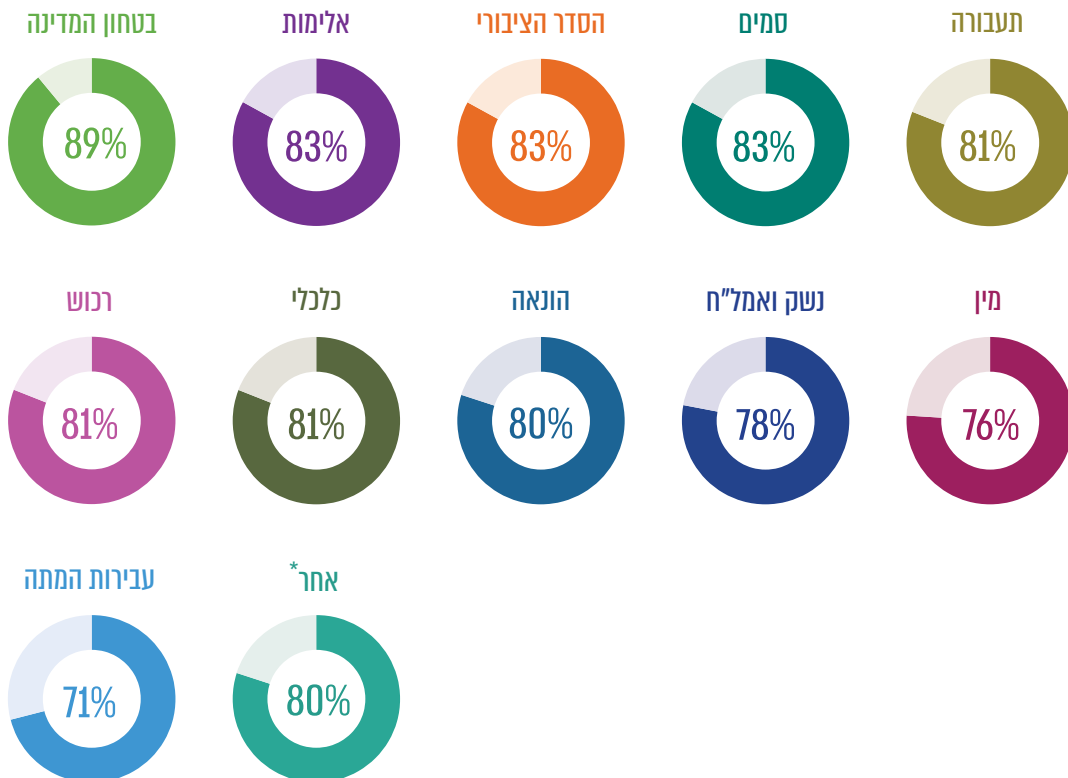
תרשים 19 - התפלגות הסדרי הטיעון שהוצגו לפי שלב הצגתם בהליך השיפוטי

תרשים 20 - פילוח הסדרי טיעון לפי סעיף העבירה החמור ביותר שנכלל בכתב האישום

האחוז המוצג מתייחס למספר הנאשמים שההליך השיפוטי כנגדם הסתיים במסגרת הסדר טיעון מבין מספר הנאשמים שהורשעו בהרשעה מלאה או חלקית, או שההליך השיפוטי כנגדם הסתיים ב"אי הרשעה", בפילוח לפי סוג העבירה.

■ נשק ואמל"ח ■ מין ■ כלכלי ■ הסדר הציבורי ■ הונאה ■ הגנת הפרטיות ■ בטחון המדינה ■ אלימות ■ אחר ■ ארגוני פשיעה והלבנת הון ■ תעבורה ■ רכוש ■ עבירות נגד המוסר ■ עבירות המתה ■ סמים

*אחר - ארגוני פשיעה והלבנת הון, הגנה על הציבור, הגנת הפרטיות, חסרי ישע וקטינים, עבירות נגד המוסר, קניין רוחני, פגיעה בחירות, סביבה ובע"ח.

ערעורים בזכות לבתי המשפט

בשנת 2019 הוגשו **לבתי המשפט המחוזיים** ברחבי הארץ 2,558 ערעורים פליליים. ערעורים אלו הוגשו הן ביחס לתיקים שנוהלו בערכאה ראשונה על ידי יחידות הפרקליטות (393) והן ביחס לתיקים שנוהלו בערכאה הראשונה על ידי יחידות התביעה המשטרית או יחידות אחרות (2,157). לבית המשפט העליון הוגשו בתקופה זו 488 ערעורים פליליים ביחס לתיקים שנוהלו בערכאה ראשונה על ידי יחידות הפרקליטות (להרחבה בעניין זה ראו תחת הפרק העוסק במחלקה הפלילית).

בסך הכול הוגשו בשנת 2019 – 3,038 ערעורים לבית המשפט העליון ולבתי המשפט המחוזיים.

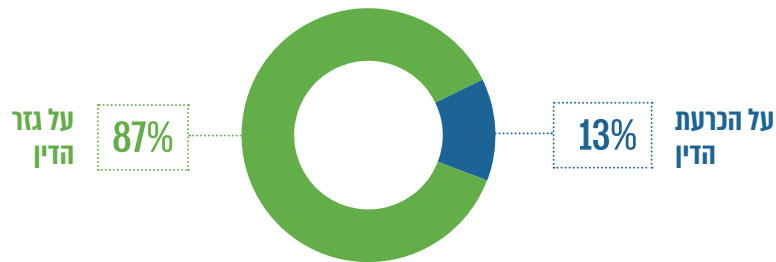
87% מהערעורים הוגשו על ידי הנאשמים ולא על ידי המדינה.

ערעורים לבתי המשפט המחוזיים בתיקים שנוהלו בערכאה ראשונה על ידי הפרקליטות

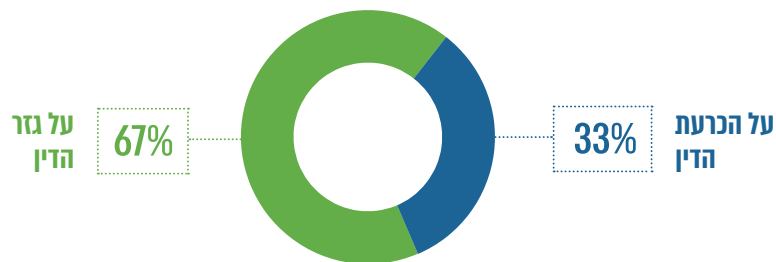
במהלך שנת 2019 הוגשו לבתי המשפט המחוזיים 393 ערעורים על תיקים שניהלה הפרקליטות בבתי משפט השלום. 21% מהערעורים הוגשו על ידי המדינה (82 ערעורים) ו-79% הוגשו על ידי הנאשמים (311 ערעורים).

70% מהערעורים נסובו על גזר הדין.

תרשים 22 – סיבות הערעור בערעורים מטעם המדינה

תרשים 23 – סיבות הערעור בערעורים מטעם הנאשמים

תוצאות פסקי הדין בערעורים בבתי המשפט המחוזיים בתיקים שנוהלו בערכאה ראשונה על ידי הפרקליטות

במהלך שנת 2019 התקבלו פסקי דין ב-422 ערעורים שנשמעו בבתי המשפט המחוזיים. 82 מתוכם הוגשו על ידי המדינה ו-340 הוגשו על ידי הנאשמים.

תרשים 24 – פסקי הדין בערעורים שהוגשו מטעם המדינה

תרשים 25 – פסקי הדין בערעורים שהוגשו מטעם הנאשמים

ועדות שחרורים

ועדות שחרורים הן ועדות מנהליות בעלות סמכויות מעין שיפוטיות, הפועלות מכוח חוק שחרור על תנאי ממאסר. לועדות השחרורים נתונה הסמכות להחליט על שחרורם על-תנאי של אסירים שריצו שני שלישים לפחות מתקופת מאסרם.

עד אמצע אוקטובר 2018 הוסמכו ועדות השחרורים לדון בעניינם של אסירים שעונש מאסרם עלה על חצי שנת מאסר. החל מאמצע אוקטובר 2018 מוסמכות ועדות השחרורים לדון בשאלת שחרורם על תנאי של אסירים שעונשם עולה על שנת מאסר אחת,⁵ וכן במקרים נוספים המוגדרים בחוק במפורש שבהם הסמכות של הוועדה רחבה יותר.

על החלטה של ועדת השחרורים ניתן להגיש עתירה מנהלית לבית המשפט המחוזי, ועל פסק דינו של בית המשפט המחוזי ניתן להגיש בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון.

ההליך המתקיים בפני ועדות השחרורים הוא הליך אדברסארי (הליך שבו טוענים שני צדדים – האסיר

5. עונשי מאסר מעל שלושה חודשי מאסר ומתחת לשנת מאסר אחת נבחנים על ידי היחידה למאסרים קצרים בשירות בתי הסוהר.

והפרקליטות). פרקליטויות המחוז הפליליות מופיעות בהליכים אלה מטעם היועץ המשפטי לממשלה, ומציגות בפני הוועדה את האינטרס הציבורי בשאלת שחרורו המוקדם של כל אסיר.

בשלב בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון מופיעים בתיקים מטעם היועץ המשפטי לממשלה פרקליטי מחלקת הבג"צים. הפרקליטות מופיעה בשם היועץ המשפטי לממשלה גם בדיוני מעקבים שמקיימות הוועדות לגבי אסירים בתקופת השחרור על-תנאי, ובבקשות לביטול השחרור על-תנאי כשהאסיר מפר את תנאי שחרורו.

20% מהדיונים בהם הופיעו מחוזות הפרקליטות הפליליים בשנת 2019 (14,868 דיונים) היו דיונים הקשורים בהליכי השחרור המוקדם של האסיר או במאסר עצמו. מתוכם, 93% (13,897 דיונים) עסקו בהליכי השחרור המוקדם ממאסר והיתר (7% - 965 דיונים) בנושאים נוספים הקשורים למאסר עצמו.

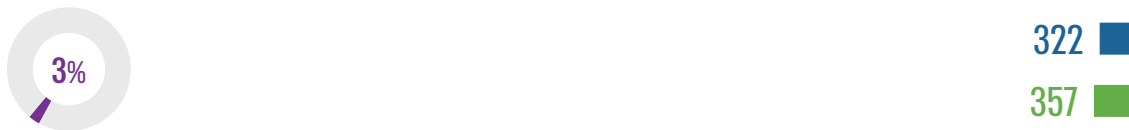
תרשים 26 - פילוח הדיונים הקשורים בהליכי השחרור ממאסר לפי סוג ההליך (13,897 דיונים)⁶

■ מספר ההליכים ■ מספר הדיונים ● אחוז הדיונים בהליך זה מסך הדיונים בהליכי השחרור ממאסר

בקשות לשחרור מוקדם ממאסר (2/3)⁷

עתירות לבתי המשפט המחוזיים בגין החלטת ועדת השחרורים בעניין שחרור מוקדם⁸

בקשות לביטול שחרור על תנאי ממאסר

הליכי מעקב ובקשות לשינוי תנאי השחרור

הליכים אחרים⁹

6. בענייניו של אסיר, בכל תקופת מאסר, יכול שיתקיימו מספר הליכים, ובכל סוג הליך - מספר דיונים.

7. לרבות בקשות לשחרור מוקדם בפני ועדת שחרורים מיוחדת.

8. לרבות עתירות על החלטה של ועדת שחרורים מיוחדת.

9. הליכים אחרים - דיונים חוזרים, שחרור מטעמים רפואיים, עתירות על החלטת נציב.

פילוח הליכי השחרור המוקדם שהתקבלה בהם החלטה סופית בבקשת השחרור לפי תוצאת ההליך

במהלך שנת 2019 התקבלו 3,001 החלטות סופיות בבקשות לשחרור מוקדם לאחר ריצוי 2/3 מתקופת המאסר. ב-44% מההליכים – שוחרר האסיר בשחרור מוקדם (ב-21% מהמקרים, בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה), וב-56% מההליכים – הבקשה לשחרור מוקדם נדחתה.¹⁰

---

10. הנתונים אינם כוללים מצבים בהם האסיר ויתר על בקשת השחרור המוקדם, או שבקשתו לא נידונה לגופה מטעמים שונים (בקשת דחיה, בקשה למינוי סנגור וכד').

עבודת יחידות המטה בחטיבה הפלילית

נתונים מרכזיים

מתוכם הוגשו
על ידי הפרקליטות **16%**

488

ערעורים לבית המשפט העליון
על תיקים שניהלה הפרקליטות
בבתי המשפט המחוזיים

66 כתבי אישום
הוגשו על ידי מח"ש

36% בעבירות אלימות ו-**18%** בעבירות מין
335 תיקים הועברו לטיפול
מחלקת המשמעת במשטרה.

175 מיליון ₪

נשללו מעבריינים
באמצעות חילוט, קנסות ושומות

3,874,925 ₪

נספי פיצויים
הועברו לנפגעי עבירה קטינים
לאחר שאותרו בפרויקט מיוחד של יחידת הסיוע
הארצית בשיתוף עם המרכז לגביית קנסות

19,606 בקשות להסרת תכנים

טופלו על ידי יחידת הסייבר

90% מהתכנים הוסרו

עלייה חדה בבקשות להסרת תכנים בתקופת הבחירות

33 ימים

בממוצע משך הטיפול
עד לקבלת החלטה בתיקי נוער
(תיקים בהם לפחות אחד מהחשודים
היה קטין בעת ביצוע העבירה)

63 ימים

בממוצע משך הטיפול
בעררים על תיקי מין ואלימות חמורה
שטופלו על ידי יחידת העררים

84 תיקי חטיפות ילדים

טופלו על ידי המחלקה הבינלאומית

המחלקה הפלילית

המחלקה הפלילית מייצגת את מדינת ישראל בכלל ההליכים הפליליים הנדונים בבית המשפט העליון. עיקר עיסוקה של המחלקה הפלילית הוא הופעה מטעם המדינה בבית המשפט העליון בתיקי ערעורים על הרשעות ועונש. במסגרת זו, מחליטה המחלקה הפלילית באילו מקרים יוגשו ערעורים מטעם המדינה על זיכוי או על עונש. כן מטפלת המחלקה הפלילית בבקשות למשפט חוזר המוגשות לבית המשפט העליון. בנוסף, מייצגת המחלקה הפלילית את המדינה בכל הליכי המעצר הנדונים בבית המשפט העליון.

המחלקה הפלילית נוטלת חלק חשוב ומשמעותי בעיצוב ההלכות המשפטיות של בית המשפט העליון, שפסיקותיו מנחות ומחייבות את כלל הערכאות הדיוניות, ובכך ממלאת תפקיד מרכזי בגיבוש הדין הפלילי המהותי והדיוני. זאת, תוך שהיא מהווה מרכיב חיוני במאבקה של הפרקליטות בפשיעה.

ייצוג המדינה בפני בית המשפט העליון, הכרוך בעיסוק שוטף בסוגיות רוחב ועומק של המשפט הפלילי, מבסס את תפקידה של המחלקה הפלילית כגורם מטה חשוב וחיוני בפרקליטות המדינה.

במסגרת זו, מכינה המחלקה הפלילית חוות דעת בנושאים שונים המוגשות למשנים לפרקליט המדינה, פרקליט המדינה והיועץ המשפטי לממשלה. בכך, מהווה המחלקה גורם משמעותי בקבלת ההחלטות בתיקים פליליים ובסוגיות עקרוניות שונות הנדונות במסגרת החטיבה הפלילית בפרקליטות המדינה. בנוסף, משתתפים פרקליטי המחלקה בעבודת המטה שנעשית במשרד המשפטים, בגיבוש הנחיות ובגיבוש מדיניות כלל ארצית בתחום הפלילי.

המחלקה הפלילית שותפה לקידום מהלכי רוחב בתחום הפלילי גם במסגרת ממשקי עבודה שוטפים עם מחלקת ייעוץ וחקיקה של משרד המשפטים, וכן במסגרת ייצוג הפרקליטות בוועדות הכנסת בסוגיות הנוגעות לחקיקה, ובסוגיות מדיניות.

ערעורים לבית המשפט העליון

במהלך שנת 2019 הוגשו לבית המשפט העליון 488 ערעורים על תיקים שניהלה הפרקליטות בבתי המשפט המחוזיים. 16% מהערעורים הוגשו על ידי המדינה (76 ערעורים) ו-84% הוגשו על ידי הנאשמים (412 ערעורים). 79% מהערעורים נסובו על גזר הדין (קולת העונש או חומרתו).

תרשים 27 - סיבות הערעור בערעורים מטעם המדינה   **תרשים 28** - סיבות הערעור בערעורים מטעם הנאשמים

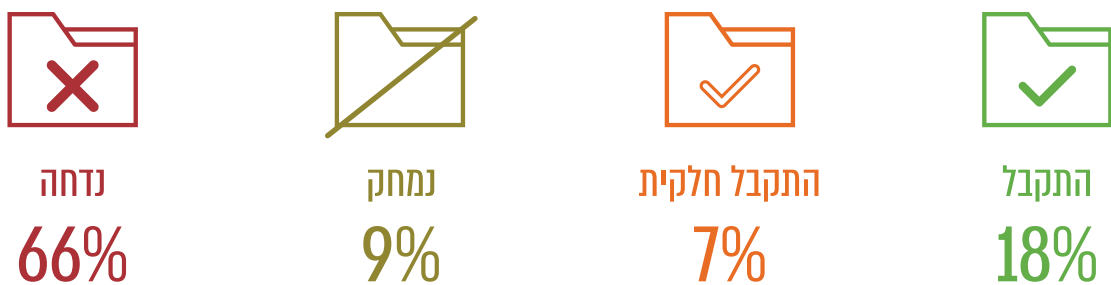
תוצאות פסקי הדין בערעורים

במהלך שנת 2019 התקבלו פסקי דין ב-679 ערעורים שנשמעו בבית המשפט העליון. 74 מתוכם הוגשו על ידי המדינה, ו-605 הוגשו על ידי הנאשמים.

תרשים 29 - פסקי הדין בערעורים שהוגשו מטעם המדינה

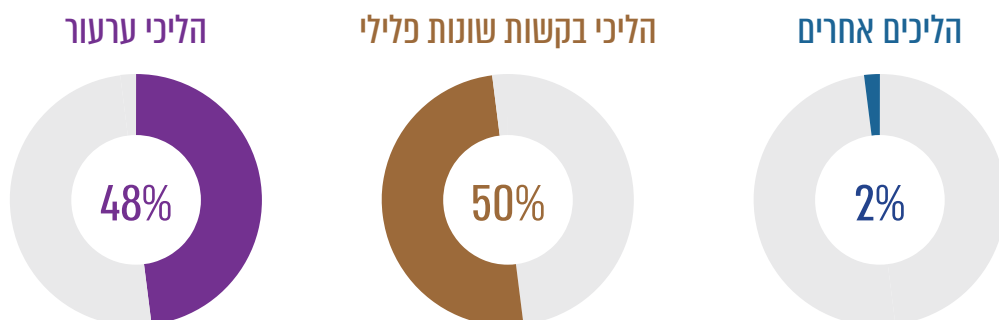
תרשים 30 - פסקי הדין בערעורים שהוגשו מטעם הנאשמים

דיונים

בשנת 2019 הופיעו פרקליטי המחלקה הפלילית ב-1,484 דיונים בבית המשפט העליון. מתוכם – 720 דיונים בהליכי ערעור, 738 דיונים בהליכי בש"פ (בקשות שונות פלילי) ו-26 דיונים בהליכים אחרים (בקשות למשפטים חוזרים, בקשות רשות ערעור, דיונים שעניינם חקירת סיבות מוות).

תרשים 31 - התפלגות הדיונים לפי סוג הדיון

משפטים חוזרים

בשנת 2019 הוגשו 23 בקשות למשפט חוזר, בהן טיפלה המחלקה הפלילית. ב-15 בקשות מתוכן ניתנה החלטה על ידי בית המשפט העליון. במקרה אחד הבקשה התקבלה – בהסכמת המחלקה – וב-14 מקרים הבקשה נדחתה.

תרשים 32 – התפלגות החלטות בבקשות למשפטים חוזרים בשנת 2019

נדחו

93%

התקבלו בהסכמת היחידה

7%

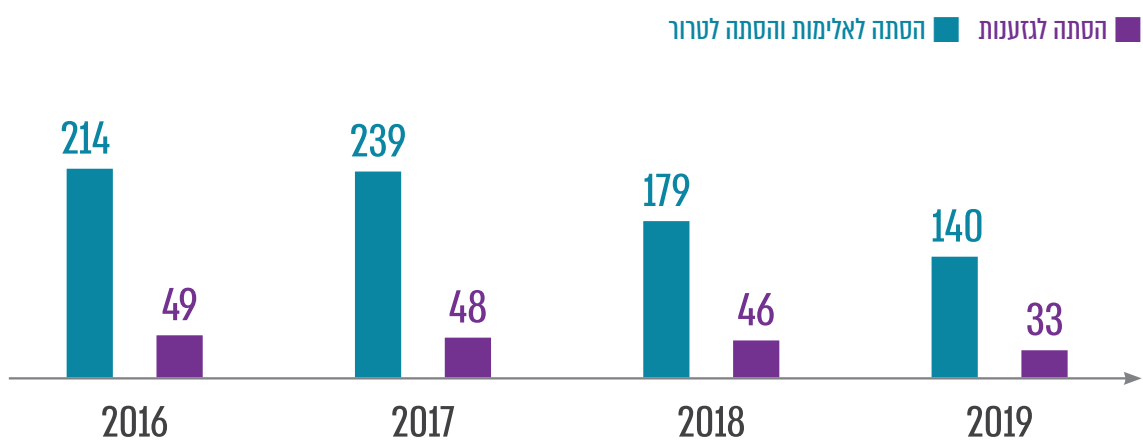
בנוסף, במהלך שנת 2019 נדחו 9 בקשות למשפטים חוזרים בתיקים שהוגשו בשנים קודמות.

עבירות הסתה לאלימות, לגזענות ולטרור

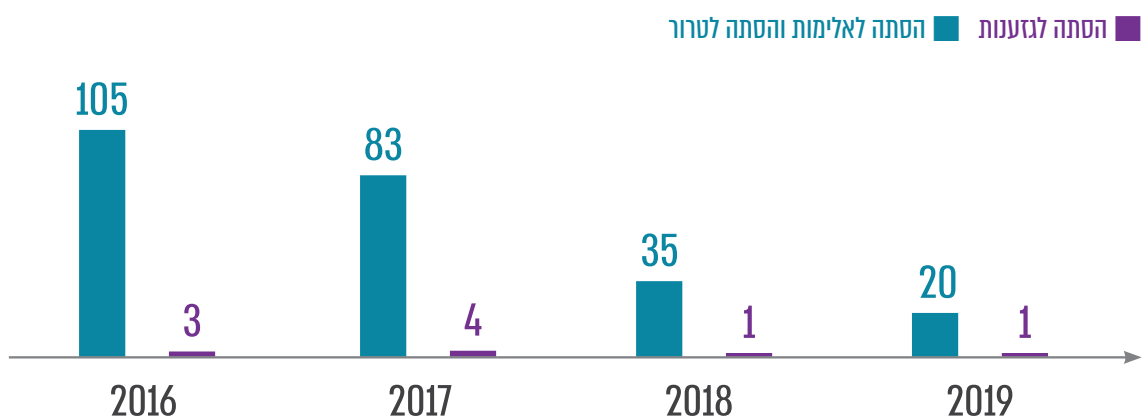
מדיניות התביעה הכללית בכל הנוגע לעבירות המשיקות לחופש הביטוי היא ככלל מדיניות זהירה ומצמצמת. לפיכך, נקבעה [הנחיה 14.12](#) להנחיות פרקליט המדינה, הדורשת אישור מראש של המשנה לפרקליט המדינה (תפקידים מיוחדים) לפתיחה בחקירה או לסגירת תיק בעניין בעל רגישות ציבורית רבה.

אישור שכזה נדרש לפתיחה בחקירה או לסגירת תיק, בין היתר, גם בעבירות של הסתה לאלימות, הסתה לגזענות, הסתה לטרור וגילוי הזדהות עם ארגון טרור. לנוכח חשיבותו של חופש הביטוי, המחוקק אף קבע כי טרם העמדה לדין בעבירות אלה נדרש אישורו של היועץ המשפטי לממשלה להעמדה לדין. זאת מכוח חוק העונשין ומכוח חוק המאבק בטרור.

תרשים 33 - מספר הפניות מטעם המשטרה בבקשה להורות על פתיחה בחקירה

תרשים 34 - מספר כתבי האישום שהוגשו בעבירות הסתה¹¹

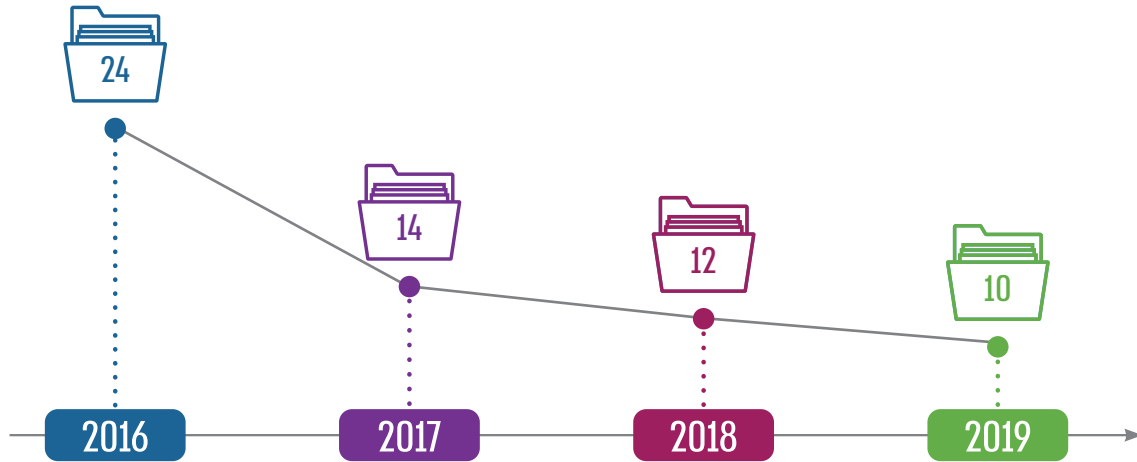
באשר לעבירות ממניע גזעני או ממניע של עוינות כלפי ציבור- כנסיבה מחמירה, הרי שלנוכח האינטרס הציבורי העומד בבסיס עבירה זו והרגישות הנלווית לה, קבע היועץ המשפטי לממשלה [בהנחיה מספר 4.1004](#), כי העמדה לדין בעבירה הכוללת נסיבה מחמירה זו, טעונה אישור מוקדם של המשנה לפרקליט

11. כתבי האישום הוגשו על בסיס תיקים שנפתחו בשנים אלה, או בשנים קודמות.

המדינה (תפקידים מיוחדים). נוסף לכך, הונחו פרקליטי המחוזות השונים כי מחיקת נסיבה מחמירה זו מכתב אישום במסגרת הסדר טיעון טעונה אף היא את אישור המשנה לפרקליט המדינה (תפקידים מיוחדים).

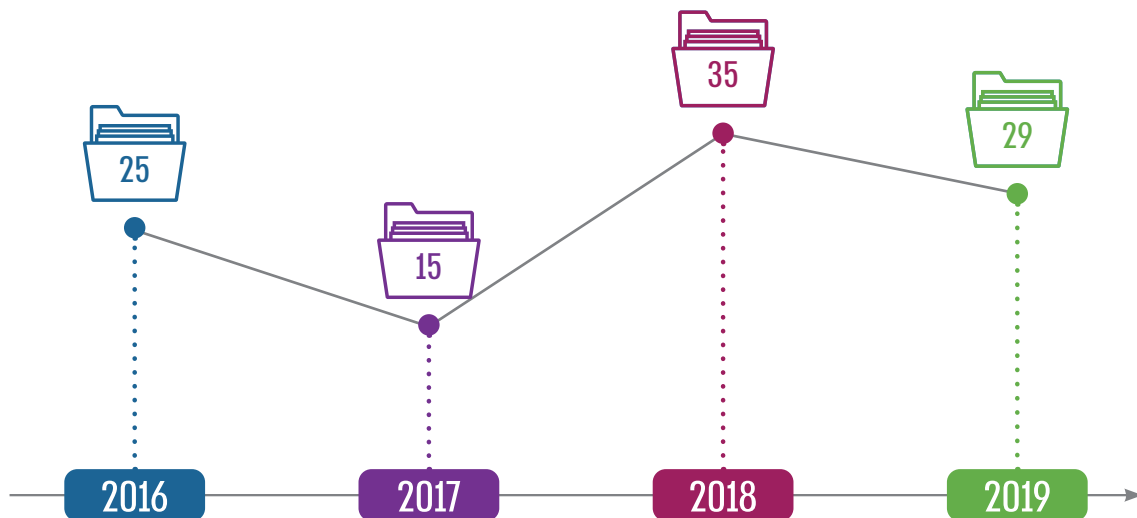
תרשים 35 - מספר כתבי אישום הכוללים נסיבה מחמירה של מניע גזעני בפילוח לפי שנים¹²

עבירות נגד ביטחון המדינה

עבירות נגד ביטחון המדינה הן עבירות פליליות שנעברו בנסיבות שיש בהן חשש לביטחון המדינה, ליחסי החוץ של המדינה, לסודות הרשמיים של המדינה וכן בזיקה לפעולות טרור. עבירות הביטחון מנויות בפרק ז לחוק העונשין, וכוללות בין היתר עבירות ריגול, בגידה וסיוע לאויב בזמן מלחמה.

תרשים 36 - מספר כתבי אישום שהוגשו בעבירות נגד ביטחון המדינה בפילוח לפי שנים

¹² יש לציין כי לא בכל מקרה בו נעברת עבירה ממניע גזעני תיכלל נסיבה זו בכתב האישום, זאת מאחר שהמחוקק קבע כי נסיבה זו תצורף כנסיבה מחמירה לרשימת עבירות המוגדרת בסעיף 144(ב) לחוק העונשין בלבד וכן כי לא ניתן יהיה לצרפה לעבירה שעונשה עולה על 10 שנות מאסר.

אכיפה כלכלית

תחום האכיפה הכלכלית, הינו תחום חדש יחסית, כשבליבתו, שלילת התקבולים והרכוש שהעברין השיג במסגרת הפעילות הפלילית בה היה מעורב. בשל חדשנותו של התחום, מורכבותו והצורך במומחיות בתחום הלבנת הון, **חילוטם** ודיסציפלינות משפטיות נוספות, הפרקליטות השלימה בשנים האחרונות פרישתן של "חוליות אכיפה כלכלית" בכל מחוז. ייעודה של חוליית אכיפה כלכלית הוא טיפול בתיקים מסוג זה במחוז, ייעוץ לפרקליטים והפצת הידע המקצועי. חוליה טיפוסית מונה שלושה פרקליטים שמומחיותם בתחום הלבנת הון, חילוטם ומיסים ופרקליט המתמחה בדין האזרחי.

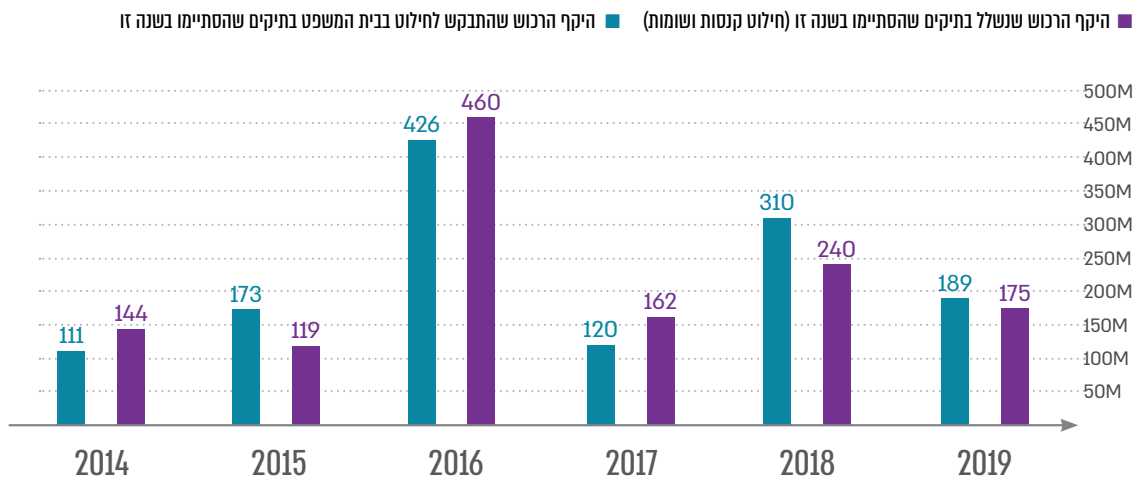
במסגרת כתבי אישום שהוגשו במהלך שנת 2019, ביקשה הפרקליטות שבית המשפט יורה על חילוט רכוש מעבריינים בהיקף של כ-325,000,000 ₪. בקשות אלו, נוגעות ברובן המכריע לתפיסות שהיו בשנים קודמות. צפוי כי כתבי אישום ובקשות אלו, יתבררו במהלך השנים הבאות בבתי המשפט השונים עד לקבלת החלטה סופית.

מניתוח התיקים שהסתיימו בגזר דין בשנת 2019 (בתיקים אלו, כתבי האישום הוגשו בד"כ כמה שנים קודם לכן), עולה כדלקמן: מלכתחילה, בתיקים אלה הוגשו על ידי הפרקליטות בקשות חילוט בהיקף של 189 מיליון ₪. בתיקים אלו, בסופו של יום, נשללו מהעברין סכומים בהחלטה שיפוטית, על פי הפירוט הבא: 91 מיליון ₪ באמצעות חילוט + 77 מיליון ₪ באמצעות שומות שיצאו על הפקת הכנסות מהפעילות הפלילית (לרוב, לבקשת הנאשם, לפיה חלק מהכספים שהיו תפוסים לצורך חילוט, יופנו לכיסוי חובות מס) וסכומים נוספים בהטלת קנסות.

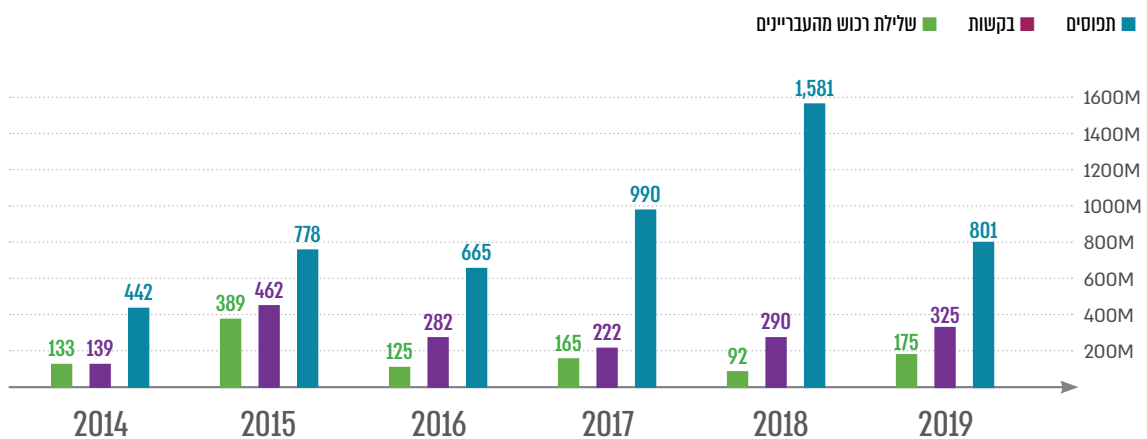

ביחס לחלק מהתיקים שהסתיימו בחילוט חלקי, הוגש ערעור מטעם הפרקליטות על גובה החילוט שפסק בית המשפט ויתכן שנתוני האפקטיביות ישתפרו לאור החלטות בית המשפט של ערכאת הערעור.

תרשים 37 – היקף הבקשות לחילוט בהשוואה לסכומים שנשללו מהעבריינים, בתיקים שהסתיימו בהחלטה שיפוטית בשנת 2019 כולל שומות וקנסות (במיליוני שקלים)¹³

תרשים 38 – היקף פעילות אכיפה כלכלית בחתך לפי שנים

גרף זה משקף את היקף הפעילות הכלכלית ברשויות האכיפה (ללא קשר לתיקים שהסתיימו) – היקף התפיסות, היקף בקשות החילוט, והיקף החילוט הסופיים, בחתך לפי שנים. כך לדוגמה ניתן לראות כי בשנת 2019 נתפס רכוש בהיקף של כ-800 מיליון ש"ח, הפרקליטות ביקשה באותה שנה לחלט 325 מיליון ש"ח, ובשנה זו, בית המשפט נתן גזרי דין לפיהם נשללו מהעבריינין, במצטבר 175 מיליון ש"ח הכוללים חילוט, שומות וקנסות.

תשומת הלב לכך שהגרף משקף את היקף הפעילות הכלכלית באותה שנה **אך לא את היחס בין היקף התפיסות להיקף בקשות החילוט**. התפיסות שנתפסו באותה שנה (העמודה הימנית בכל שנה) יידונו בבימ"ש ויוכרעו, בד"כ, שנים ארוכות לאחר מועד התפיסה. באופן דומה, בקשות החילוט שהוגשו באותה שנה נוגעות על פי רוב לתפיסות שבוצעו שנים קודם לכן וכך גם ביחס להחלטות חילוט שניתנו באותה שנה, המתייחסות בד"כ לתפיסות שבוצעו שנים רבות קודם לכן.

בחינת היחס בין היקף החילוט הסופי לבין היקף בקשות החילוט יכולה להיעשות רק על ידי ניתוח נתוני התיקים **שהסתיימו**: בתיקים אלו ניתן לבחון את שיעור החילוט הסופי מתוך היקף הרכוש שחילוטו התבקש (תרשים 37 לעיל).

13. גרף זה משקף את סה"כ שווי הרכוש שבית המשפט שלל מעבריינים, בחתך לפי שנים.

המחלקה להנחיית תובעים מוסמכי היועץ המשפטי לממשלה

המחלקה היא יחידת מטה בפרקליטות המדינה האמונה על נושא התביעה בתחום התכנון ובניה, התביעה העירונית ברשויות המקומיות והתביעה הממשלתית במשרדי הממשלה, ביחידות הסמך ובתאגידים הסטטוטוריים.

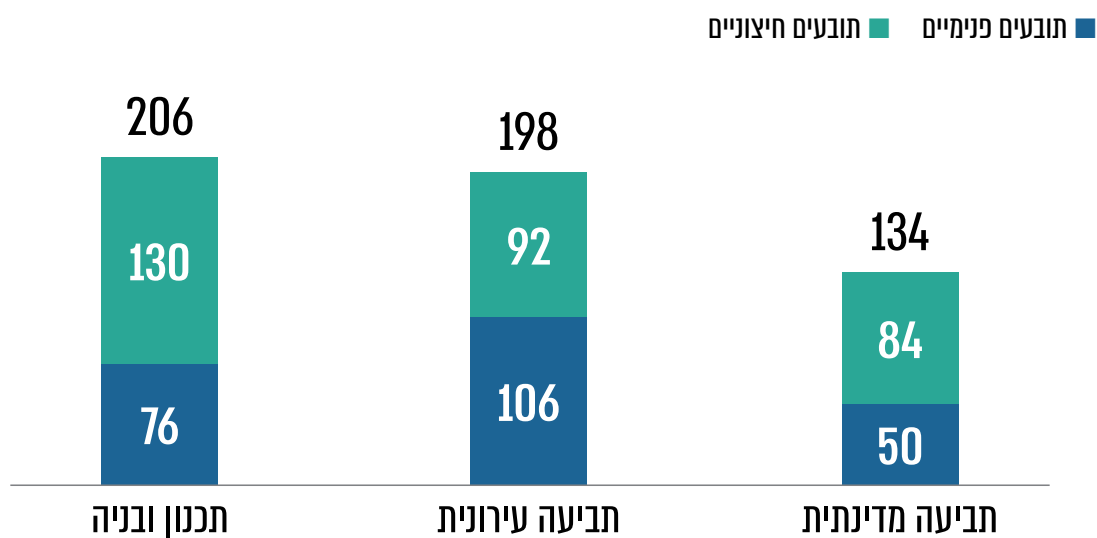
המחלקה משמשת בית מקצועי לתובעים פליליים הפועלים מכח הסמכה מאת היועץ המשפטי לממשלה: כ-200 תובעים בתחום התכנון והבניה, כ-200 תובעים ב-21 גופי תביעה מדינתיים (כגון – במשרד להגנת הסביבה, משרד החקלאות ועוד) וכ-275 תובעים ב-255 גופי תביעה ברשויות המקומיות, תובעים אשר מהווים חלק משמעותי וחשוב במערך התביעה הכללי.

המחלקה פועלת למתן כלים לתובעים, ודואגת להסמכה, הדרכה, הכשרה, הנחייה מקצועית, פיקוח ובקרה עליהם. כן אמונה המחלקה על קביעת אמות מידה אחידות לפעילות התובעים ועל גיבוש תורת הפעלה אחודה.

פרקליטי המחלקה מייצגים את המדינה בבית המשפט העליון, בתחומי העיסוק של המחלקה, וביתר הערכאות בתיקים בעלי חשיבות ציבורית, או כאשר מדובר בסוגיות תקדימיות מיוחדות וכן בתיקי דגל בתחום האכיפה הסביבתית.

תרשים 39 - התפלגות התובעים לפי תחומים וצורת העסקה

במהלך שנת 2019 ניתנו לתובעים 538 כתבי הסמכה, בפילוח הבא:

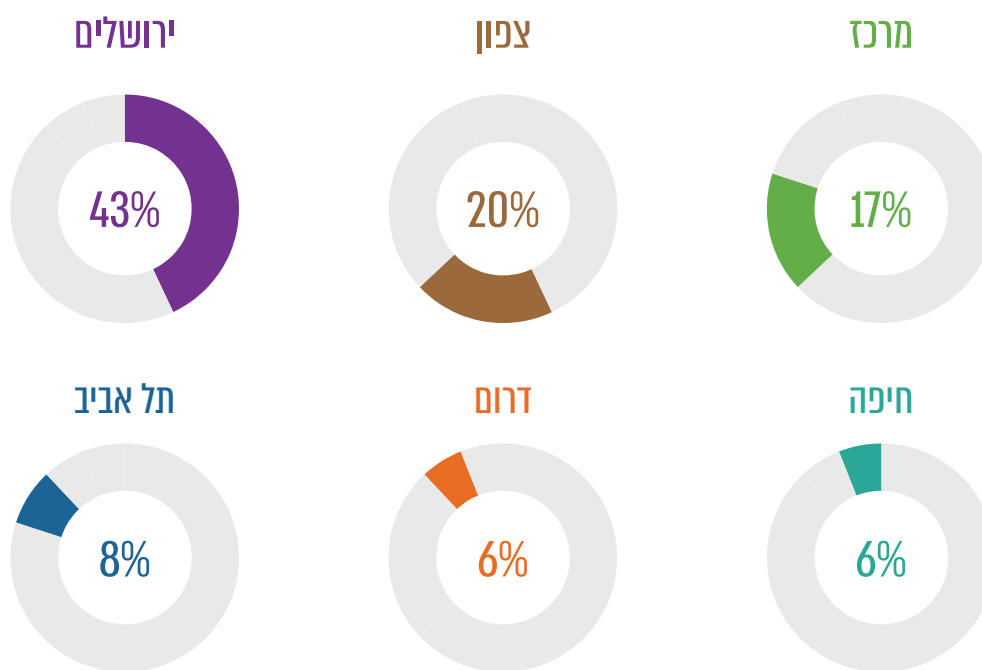

* תובע – בעל כתב הסמכה בתחום מסוים; עורך דין יכול שיהיה תובע במספר גופי תביעה ובמספר תחומים.

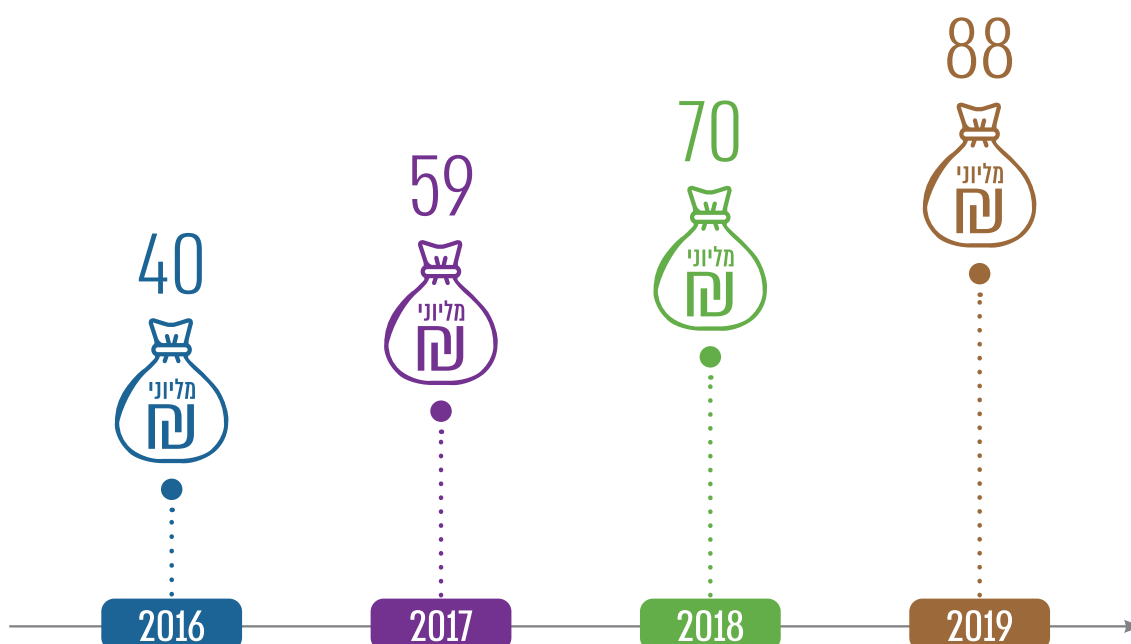
נתוני פעילות אכיפה בתכנון ובניה לשנת 2019

במהלך שנת 2019 הוגשו כ- 3,100 כתבי אישום בתחום התכנון והבניה ברחבי הארץ ע"י התובעים בוועדות המקומיות לתכנון ובניה.

תרשים 40 - התפלגות כתבי אישום בתחום תכנון ובניה לפי מחוזות

תרשים 41 - התפלגות סך הקנסות בתיקי תכנון ובניה של הוועדות המקומיות בחלוקה לשנים

המחלקה לחקירות שוטרים

המחלקה לחקירות שוטרים (מח"ש) הינה מחלקה בפרקליטות המדינה. מח"ש הינה גוף עצמאי, חיצוני ובלתי תלוי במשטרה, שבו משרתים חוקרים, אנשי מודיעין, פרקליטים ועובדי פרקליטות נוספים. מדובר במחלקה ייחודית, המתאפיינת בשילוב דיסציפלינות מקצועיות שונות (עבודת פרקליטות, חקירות, מודיעין).

בסמכות מח"ש לחקור חשדות לעבירות פליליות שבוצעו בידי שוטרים ואשר העונש בצדן עולה על שנת מאסר אחת.

מח"ש מוסמכת לחקור גם אזרחים החשודים בביצוע עבירה יחד עם אנשי משטרה וכן, חשדות הנוגעים לביצוע עבירות פליליות על ידי אנשי שירות הביטחון הכללי שבוצעו במהלך תפקידם, בכפוף להחלטת היועץ המשפטי לממשלה.

המחלקה לחקירות שוטרים הינה מחלקה בפריסה ארצית והיא מטפלת בכל העבירות הפליליות שביצעו שוטרים בכל הארץ, הן לגבי עבירות הקשורות לביצוע תפקידו של השוטר והן לגבי עבירות שאינן קשורות לתפקיד. הטיפול כולל איסוף מודיעין, ניהול חקירות וטיפול תביעתי הכולל ליווי חקירה, הגשת כתבי אישום וניהול התיקים בבתי משפט בכל רחבי הארץ בערכאות השונות (בתי משפט השלום והמחוזי).

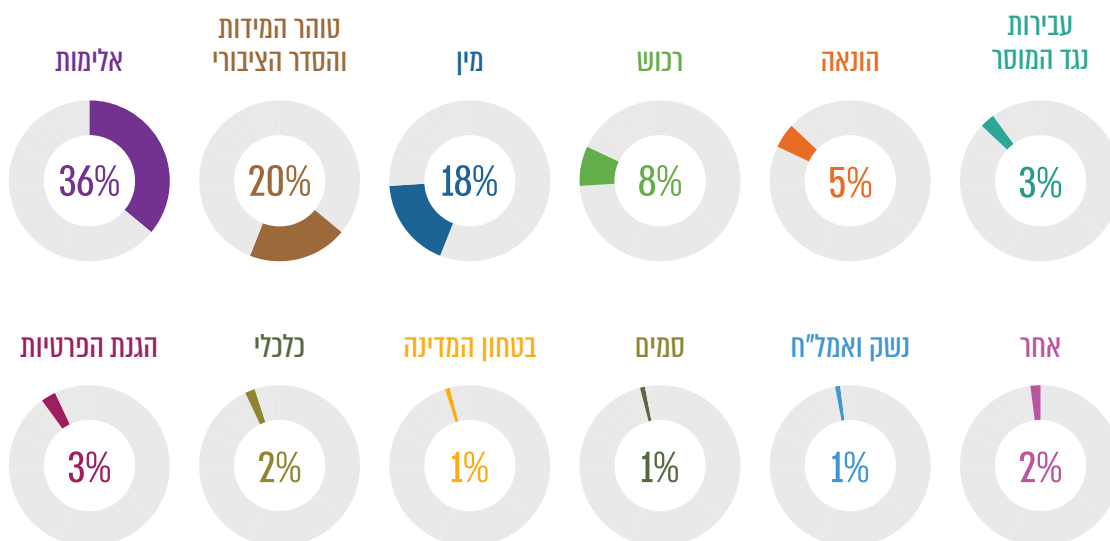
בשנת 2019 הוגשו 66 כתבי אישום על ידי המחלקה לחקירות שוטרים, נחתמו 32 הסדרים מותנים ו-335 תיקים הועברו לבחינת מחלקת המשמעת במשטרה.

מבין כתבי האישום 60 הוגשו לבתי משפט השלום ו-6 הוגשו לבתי המשפט המחוזיים.

יש לציין כי בדו"ח לשנת 2018 ובדו"ח זה שונתה שיטת הדיווח על תיקי מח"ש. בדו"חות הסיכום השנתיים הקודמים של מח"ש פורסמו נתונים לפי החלטות על העמדה לדין פלילי אך לא לפי כתבי אישום שהוגשו בפועל. בדו"ח זה מפורטים מספר כתבי האישום שהוגשו בפועל. כמו כן, עד לשנת 2018 נכללו בקטגוריה זו גם תיקים שנתבו להסדר מותנה ואילו בדו"חות אלה בוצעה הפרדה בין תיקים בהם הוגשו כתבי אישום לבין תיקים שהסתיימו בהסדר מותנה.

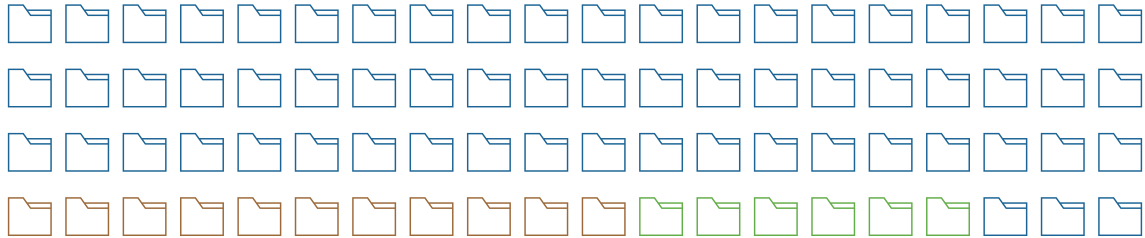
מחויבותה של מח"ש למיצוי הדין עם שוטרים שנמצאו די ראיות לכך שעברו עבירות אלימות, באה לידי ביטוי בנתון לפיו מרבית כתבי האישום שהוגשו על ידי מח"ש בשנת 2019 (36%) הינם בגין עבירות אלימות. 20% מכתבי האישום הוגשו בגין עבירות על טוהר המידות והסדר הציבורי, הכוללות בין היתר עבירות שוחד והפרת אמונים ועבירות שיבוש עשיית משפט (בין היתר בידי ראיות ושיבוש מהלכי משפט) ו-18% הוגשו בגין עבירות מין והטרדה מינית.

תרשים 42 – התפלגות כתבי האישום שהוגשו ע"י מח"ש לפי העבירה המרכזית שנכללה בכתב האישום

התפלגות תוצאות ההליכים השיפוטיים:

מתוך 80 תיקים שהסתיימו בשנת 2019, **79% (63 תיקים)** הסתיימו בהרשעה (מלאה או חלקית) או בקביעה כי העבירה בוצעה (אך הנאשם לא יורשע), **7% מהתיקים (6 תיקים)** הסתיימו בזיכוי, **14% מהתיקים (11 תיקים)** הסתיימו בביטול כתב אישום (מטעמים שונים, דוגמת הסדר טיעון המעביר את התיק להליך משמעת או חתימה על הסדר מותנה) או בעיכוב הליכים ובתיק אחד הוטלו ההליכים.

טיפול בתיקים

בשנת 2019 נתקבלו החלטות סופיות ב-2,397 תיקים. תיקים אלו נחלקים ל-3 סוגים מרכזיים:

תיקים בהם נחקר באזהרה חשוד אחד או יותר; תיקים לאחר בדיקה פלילית ראשונית להעמקת התשתית הראייתית על מנת לבחון אם יש מקום לחקירה באזהרה; תיקים הנגנזים ללא חקירה באזהרה וללא בדיקה פלילית משום שאינם בסמכות המחלקה, בשל העדר עבירה פלילית ועוד.

תיקים הנגנזים ללא חקירה באזהרה וללא בדיקה פלילית

מדובר בפניות שמתקבלות במחלקה ונבחנות באופן מקצועי ע"י ראש צוות חקירה ופרקליט מוסמך ולאחר בחינתו, כאמור, נמצא כי אין מקום לפתיחה בחקירה או בבדיקה פלילית. ככל שהתלונות מעלות חשד לביצוע עבירה משמעתית, הן מועברות להמשך טיפול מחלקת משמעת במשטרה. במהלך שנת 2019 התקבלו החלטות סופיות ב-1,494 תיקים שנגנזו ללא חקירה וללא בדיקה פלילית (62%) מסך התיקים שהתקבלה בהם החלטה) ו-159 תיקים הועברו לבחינת מחלקת משמעת. 56% מהתיקים שנגנזים ללא חקירה וללא בדיקה פלילית נגנזים בשל **העדר עבירה פלילית או חוסר סמכות.**

תיקים לאחר בדיקה פלילית (ללא חקירה באזהרה)

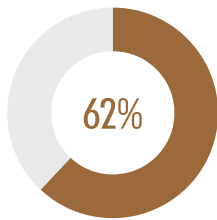
תיקים אשר לאחר ביצוע הליכי בדיקה **הופרך בהם החשד הראשוני**, בין מן הטעם שנמצא כי השוטר פעל כדין ובין מן הטעם שנמצא שמעשיו אינם מצדיקים זימונו לחקירה פלילית. תיקים אלה נסגרים בתום בדיקה, בהתאם להחלטת פרקליט בכיר. ככל שעולה מתיקים אלה חשד לביצוע עבירה משמעתית, הם מועברים להמשך טיפול מחלקת משמעת במשטרה. במהלך שנת 2019 התקבלו החלטות סופיות ב-364 תיקים לאחר בדיקה (15% מסך התיקים שהתקבלה בהם החלטה) כאשר 49 תיקים מתוכם הועברו לבחינת מחלקת משמעת.

תיקים לאחר חקירה באזהרה

תיקים אשר לאחר ביצוע הליכי בדיקה התברר כי קיים חשד לביצוע עבירה פלילית המצדיק חקירה באזהרה של שוטר אחד או יותר. במהלך שנת 2019 התקבלו החלטות סופיות ב-539 תיקים לאחר חקירה (23% מסך התיקים שהתקבלה בהם החלטה). 127 תיקים מתוכם הועברו להמשך טיפול מחלקת משמעת במשטרה, חלקם עם החלטה מחייבת על העמדה לדין משמעת¹⁴; 22 תיקים הועברו למחלקת משמעת עם החלטה מחייבת על העמדה לדין משמעת¹⁴ ו-105 תיקים עם המלצה/לבחינה על העבידה לדין משמעת.

14. מח"ש מוסמכת להחליט החלטה מחייבת בדבר העמדה לדין משמעת¹⁴ בעבירות שימוש בכוח בלבד, ולהמליץ על העמדה לדין משמעת¹⁴ או על בחינה משמעתית באשר לכל יתר עבירות המשמעת.

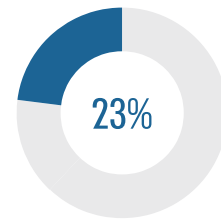
תיקים הנגנזים ללא חקירה
באזהרה וללא בדיקה
פלילית

תיקים לאחר בדיקה פלילית
(ללא חקירה באזהרה)

תיקים לאחר חקירה
באזהרה

בסה"כ 335 מהתיקים שהתקבלה בהם החלטה בשנת 2019, המהווים 14% מבין התיקים שהתקבלה בהם החלטה, הועברו להמשך בחינה של מחלקת משמעת במשטרה.

התפלגות החלטות בתיקים לאחר חקירה באזהרה:

במהלך 2019 התקבלו במח"ש החלטות לגבי 539 תיקים שבהם נחקרו שוטרים באזהרה (בחלק מהתיקים נחקרו שני שוטרים או יותר).

תרשים 43 – התפלגות החלטות בתיקים לאחר חקירה שטופלו במח"ש

תיקים לאחר חקירה שהוגש בהם כתב אישום, נחתם בהם הסדר מותנה או שהם הועברו להליך משמעת:

ב-66 תיקים הוגש כתב אישום (29%).

ב-32 תיקים נחתמו הסדרים מותנים (14%).

127 תיקים (57%) הועברו לטיפול מחלקת משמעת במשטרה, חלקם עם החלטה מחייבת על העמדה לדין משמעת¹⁵ (22 תיקים) וחלקם עם המלצה/לבחינה על העמדה לדין משמעת (105 תיקים).

תיקים שהוגש בהם
כתב אישום
(29%)

תיקים שנחתם
בהם הסדר מותנה
(14%)

תיקים שהועברו לטיפול
מחלקת משמעת במשטרה
(57%)

15. מח"ש מוסמכת להחליט החלטה מחייבת בדבר העמדה לדין משמעת בעבירות שימוש בכוח בלבד, ולהמליץ על העמדה לדין משמעת או על בחינה משמעתית באשר לכל יתר עבירות המשמעת.

תיקים לאחר חקירה שננגזו ללא הגשת כתב אישום

314 תיקים ננגזו ללא הגשת כתב אישום. מתוכם:

107 תיקים ננגזו בעילה של חוסר אשמה (34%).

71 תיקים ננגזו בעילה של מכלול נסיבות העניין אינן מצדיקות העמדה לדין הפלילי (23%).

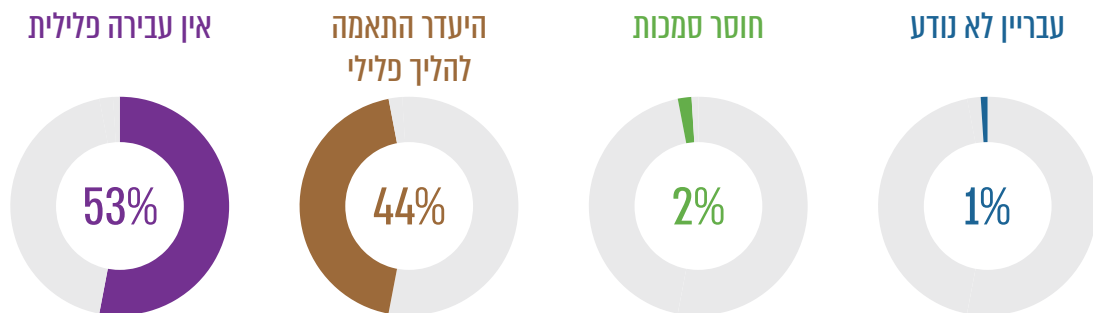
136 תיקים ננגזו בעילה של חוסר בראיות מספיקות (43%).

תרשים 44 - התפלגות עילות הגניזה בתיקים שנערכה בהם בדיקה והוחלט בסיומה שאין עילה המצדיקה חקירת

שוטר באזהרה

במהלך שנת 2019 ננגזו 364 תיקים לאחר בדיקה. 194 מהתיקים (53%) ננגזו בעילת אין עבירה פלילית, 159 תיקים (44%) ננגזו משום שנסיבות העניין בכללותן לא התאימו לחקירה פלילית, למשל כשמדובר בתלונה מינורית או בשל חוסר שיתוף פעולה מצד המתלונן, 7 תיקים (2%) ננגזו בעילה של חוסר סמכות והועברו לרשויות החקירה המוסמכות, ו-4 תיקים (1%) ננגזו בעילה של עבריין לא נודע.

תרשים 45 - התפלגות עילות הגניזה בתיקים שנגנזו ללא חקירה וללא בדיקה פלילית

במהלך שנת 2019 נגנזו במח"ש 1,494 תיקים ללא חקירה וללא בדיקה פלילית.

637 תיקים (43%) נגנזו בעילה של **היעדר עבירה פלילית** מקום בו פניות שנתקבלו כלל לא גילו – על פני הדברים – כל חשד לביצוע עבירה פלילית. כך לדוגמא פניה שעניינה שימוש בכוח שהסתכם בכבילה במהלך ביצוע מעצר אינה נחקרת ואינה נבדקת שכן שימוש בכוח מסוג זה הוא במסגרת הסמכות החוקית הנלווית לביצוע מעצר המותרת לשוטר.

643 תיקים (43%) נגנזו מן הטעם **שנסיבות העניין בכללותן אינן מתאימות לחקירה פלילית**. כך לדוגמא במקרים בהם המתלונן אינו משתף פעולה ולא ניתן לקדם את החקירה בלא שיתוף פעולה מצדו; כאשר עניינה של התלונה באירוע מינורי וההתנהגות המיוחסת לנילון, אף אם תוכח, וגם אם הייתה בלתי ראויה, בנסיבות העניין, אינה חוצה את הרף המצדיק נקיטה בהליכים פליליים (לדוגמא במקרה בו עניינה של התלונה הוא שימוש בכוח, אך זה הסתכם בדחיפה קלה, אף בנסיבות בהן לא היה מקום לכך). **הפורום האפקטיבי לברר תלונות מעין אלו, והכלים היעילים והמהירים לטיפול בהן, מצויים במישור המשמעותי-פיקודי**; במקרים בהם התלונה הוגשה על רקע סכסוך אזרחי הקיים בין הצדדים, אשר ראוי למצותו טרם פתיחה בחקירה פלילית, אם בכלל וכיוצא בזה.

214 תיקים (14%) נגנזו בעילה של **חוסר סמכות**. כך לדוגמא טענות בגין התנהגות בלתי הולמת, שאיננה עבירה פלילית, שהיא המצויה בסמכות החקירה של מח"ש, או תלונות המוגשות נגד אנשי שירות בתי הסוהר, שחקירתן גם היא אינה בסמכות החקירה של מח"ש. תלונות אלה הועברו לרשויות החקירה המוסמכות.

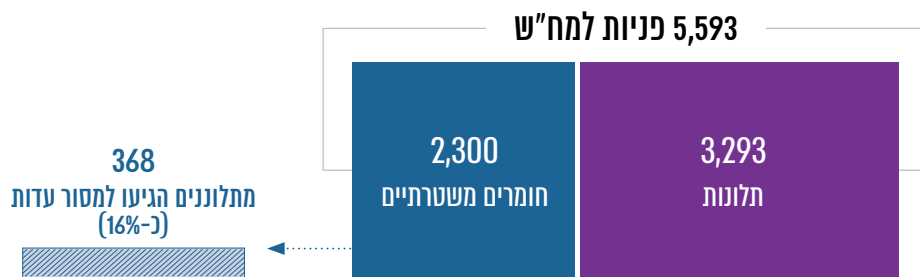
"חומר משטרת"

חומר משטרת הינו אסופת מסמכים מתוך חומרי החקירה בתיק פלילי, אשר מתועדת בהם אמירה או טענה שהעלה אדם במהלך חקירה משטרתית במסגרתה נחקר כחשוד, באשר לשימוש בכוח שהופעל כנגדו על ידי שוטר. חומרים משטרתיים מועברים אוטומטית למח"ש, לרבות במקרים בהם על פני הדברים, הטענה לשימוש בכוח כלל אינה מתארת על פניה חריגה כלשהי מכוח סביר או כאשר הטענה מסתכמת באמירות כלליות או סתומות של חשודים הנחקרים באזהרה במשטרה. זאת על מנת שהחומרים יבחנו באופן עצמאי על ידי מח"ש.

בשנת 2019 התקבלו 2,300 חומרים משטרתיים. חומרים אלה נבחנו במסגרת הליך מנהלי. כחלק מהליך זה השקיעה מח"ש תשומות משמעותיות באיתור החשודים שהתלוננו אך ברובם המכריע של המקרים הם זנחו את טענותיהם ולא ביקשו למסור תלונה פורמאלית נגד השוטר, כך שלמעט מקרים חריגים וחמורים, לא היתה בידי מח"ש אפשרות ממשית לקדם את בחינת התיק.

במהלך שנת 2019, לאחר איתור המתלוננים וכניית מח"ש אליהם, כ-84% מהמתלוננים זנחו את טענתם ולא עמדו מאחורי הדברים שהשמיעו בחקירת המשטרה. 368 מתלוננים (16%) הגיעו למסור עדות והתיק שנפתח בגין תלונתם נבחן במסגרת אחת הקטגוריות שפורטו לעיל.

תרשים 46 - התפלגות אופן הפנייה למח"ש

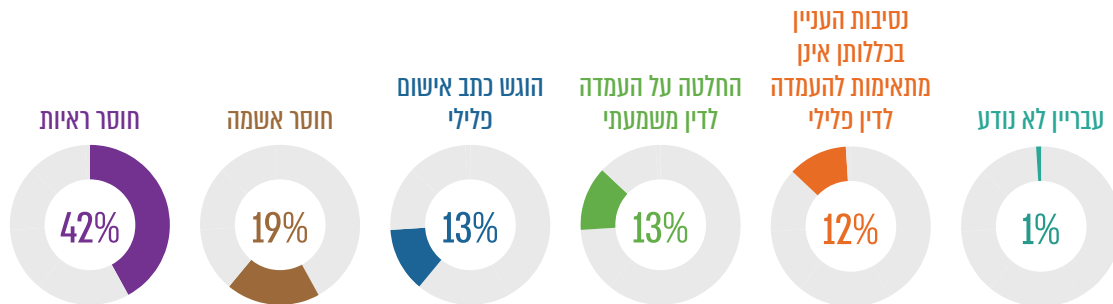

טיפול בעבירות אלימות

בשנת 2019 התקבלו במח"ש 1,572 תלונות על עבירות אלימות (לא כולל חומר משטרת). ביחס ל-904 מהתלונות התקבלו החלטות במהלך שנת 2019.

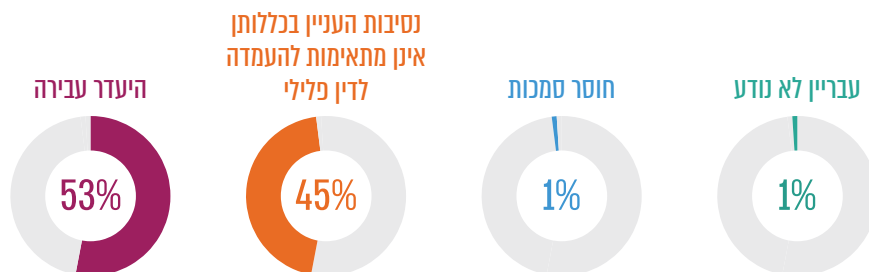
תרשים 47 - התפלגות החלטות בתיקי אלימות

178 החלטות נתקבלו בתיקי אלימות לאחר חקירה באזהרה

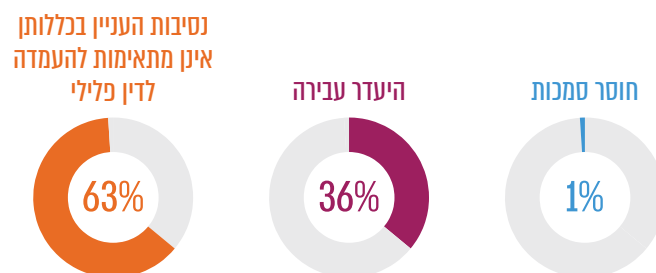

יצוין כי מבין התיקים שנגנזו במישור הפלילי, בצד החלטת הסגירה בכל הנוגע לעבירות האלימות, 20 תיקים הועברו לבחינת מחלקת המשמעת במשטרה בנוגע לעבירות אחרות.

181 החלטות נתקבלו בתיקי אלימות לאחר בדיקה פלילית וללא חקירה באזהרה

545 החלטות נתקבלו בתיקי אלימות ללא חקירה באזהרה וללא בדיקה פלילית

יחידת הסייבר

יחידת הסייבר בפרקליטות המדינה אחראית על שלושה תחומי עיסוק מרכזיים:

1 ניהול הליכים פליליים

בתיקים הנחקרים בעיקר בידי שלוש יחידות חקירה ארציות: יחידת הסייבר הארצית בלהב 433 במשטרה; יחידה 105 לחקירת עברות מין כלפי קטינים ברשת בלהב 433 במשטרה; מחלקת החקירות ברשות להגנת הפרטיות במשרד המשפטים.

2 ניהול מהלכי אכיפה אלטרנטיבית

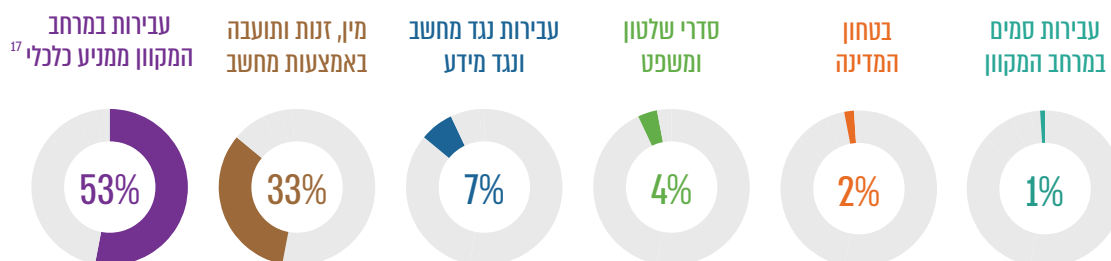
המתמקדים בהסרה, חסימת גישה או צמצום חשיפה לתכנים בלתי-חוקיים, זאת הן בדרך של הגשת בקשות משפטיות לפלטפורמות המקוונות השונות והן בדרך של עתירה למתן צו שיפוטי מכוח חוק סמכויות לשם מניעת ביצוע עבירות באמצעות אתר אינטרנט, התשע"ז – 2017.

3 יחידת המטה בתחומי הסייבר והסיג'נט

הנחייה מקצועית, ליווי וייעוץ בתחומי עבירות המחשב, ראיות דיגיטליות, האזנות סתר ונתוני תקשורת ליחידות הפרקליטות השונות, לרשויות החקירה והביטחון וליתר יחידות המשרד, וכן סיוע בנושאים אלה לפרקליט המדינה, המשנים לפרקליט המדינה, וזאת בלמעלה מ-250 תיקים במהלך שנת 2019.

בשנת 2019 נפתחו ביחידת הסייבר 56 תיקי פרקליטות¹⁶ – חלק ניכר מהם מרובי חשודים ורחבי היקף או מרובי נפגעים - והוגשו כ-37 כתבי אישום (על בסיס תיקים אלה או תיקים שנפתחו בשנים קודמות).

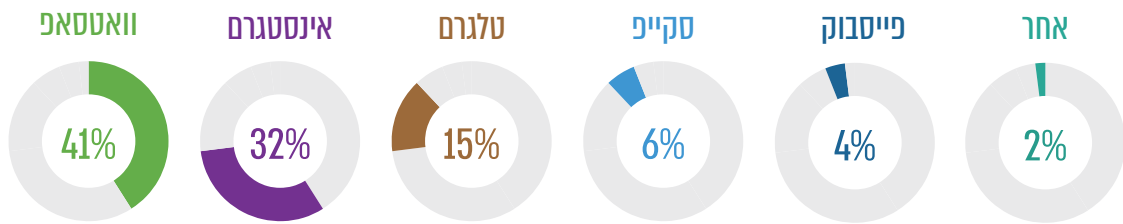
תרשים 48 - מספר תיקי הפרקליטות שנפתחו בפילוח לפי סוג עבירה

¹⁶ הכוונה לפתיחת תיקים באפיק הפלילי, בהמשך יפורטו הליכים לפי חוק סמכויות לשם מניעת ביצוע עבירות באמצעות אתר אינטרנט, התשע"ז – 2017, שבגינם נפתחו גם כן תיקי פרקליטות באפיק המכונה האפיק האלטרנטיבי.

¹⁷ כגון הונאה, מכירת פרטים של כרטיסי אשראי גנובים, הלבנת הון.

במהלך שנת 2019 הוגשו על ידי יחידת הסייבר 17 כתבי אישום שכללו למעלה מ-170 אישומים בעבירות מין שבוצעו כלפי 243 נפגעים ונפגעות ברשת האינטרנט.

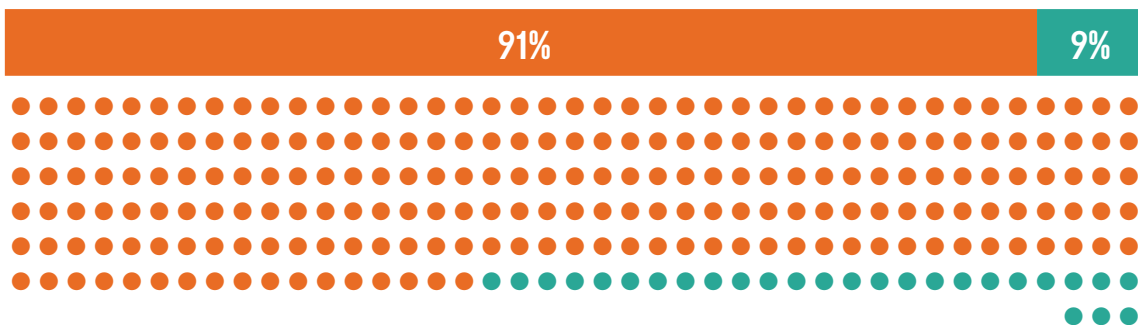

תרשים 49 - פילוח האישומים בכתבי האישום שהוגשו בגין עבירות מין זנות ותועבה באמצעות מחשב לפי מגדר הנפגעים וגיל הנפגעים

נתונים בחלוקה למגדר:

222 נפגעות (קטינות ובגירות)

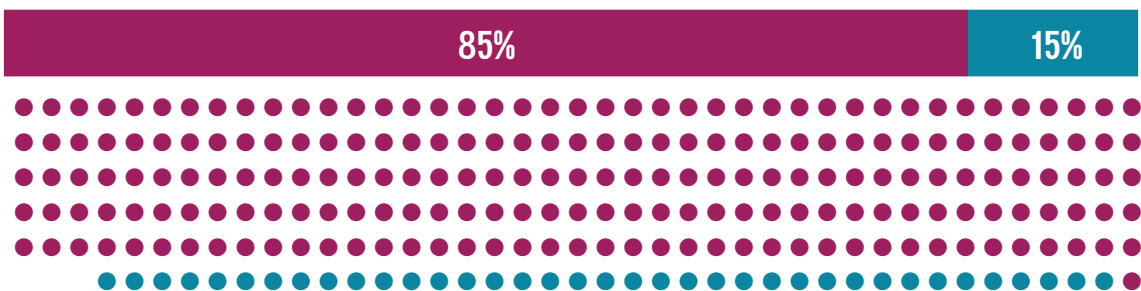
21 נפגעים (קטינים ובגירים)

נתונים בחלוקה לגיל:

206 קטינות וקטינים

37 בגירות ובגירים

ניהול מהלכי אכיפה אלטרנטיבית

תפישת האכיפה אלטרנטיבית שפותחה ביחידת הסייבר כוללת נקיטת שורה של פעולות משפטיות וטכנולוגיות שמטרתן צמצום הנזק הנגרם כתוצאה מפעילות אסורה או עבריינית המתרחשת במרחב המקוון. **האכיפה האלטרנטיבית מתמקדת בעבירה, ולא במבצעה; בפרסום האסור, ולא במפרסם.**

פעולות האכיפה האלטרנטיבית המיושמות בידי יחידת הסייבר בפרקליטות המדינה נועדו לספק כלים להפחתת נזקיהן של עבירות פליליות במרחב המקוון, על-ידי הפסקת המשך ביצוע העבירה, זאת בצד ביצוע פעולות חקירה פליליות "קלאסיות" לאיתור מבצעי העבירות ולאיסוף ראיות בנוגע אליהם. נוסף על כך, האכיפה האלטרנטיבית מאפשרת להפחית את נזקי העבירה המקוונת גם במקרים שבהם לא ניתן לזהות את מבצע העבירה, לחוקרו או להביאו לדין.

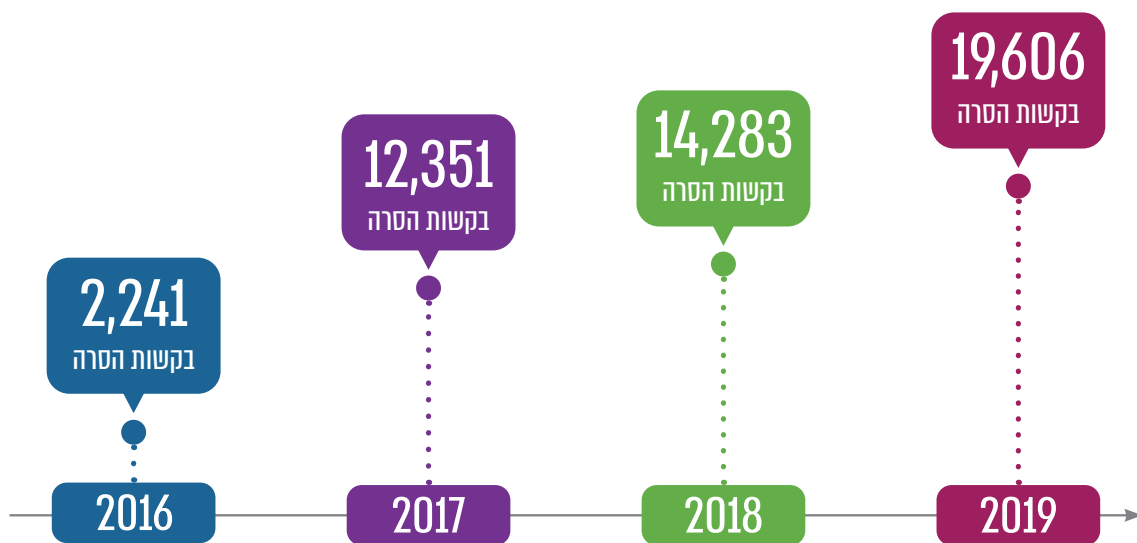
מהלכי האכיפה האלטרנטיבית נחלקים לשניים:

2. מהלכים משפטיים מכוח חוק סמכויות לשם מניעת ביצוע עבירות באמצעות אתר אינטרנט, התשע"ז-2017, המאפשר לבית-המשפט המוסמך להוציא צו שיורה על הסרת אתר אינטרנט המאוחסן בשרת בישראל או שנמצא בשליטת אדם הנמצא בישראל; חסימת גישה אל אתר האינטרנט או סינונו מתוצאות החיפוש.

1. מהלכים משפטיים וולונטריים, המתבססים על דיווח לחברות האינטרנט המאחסנות את התוכן האסור או מנישות אותו, וזאת על בסיס בקשות, ללא צו שיפוטי מחייב, ומתוך החלטה של חברות האינטרנט להסיר את התוכן או לצמצם את החשיפה אליו בשל היותו נוגד את תנאי השימוש שלהן.

בשנת 2019 נמשך גידול בפעילות האכיפה האלטרנטיבית במישור הוולונטרי כלפי עבירות פליליות המתבצעות במרחב המקוון.

תרשים 50 - גידול בפעילות האכיפה האלטרנטיבית במישור הוולונטרי (בקשות להסרת תכנים) כלפי עבירות פליליות המתבצעות במרחב המקוון¹⁸

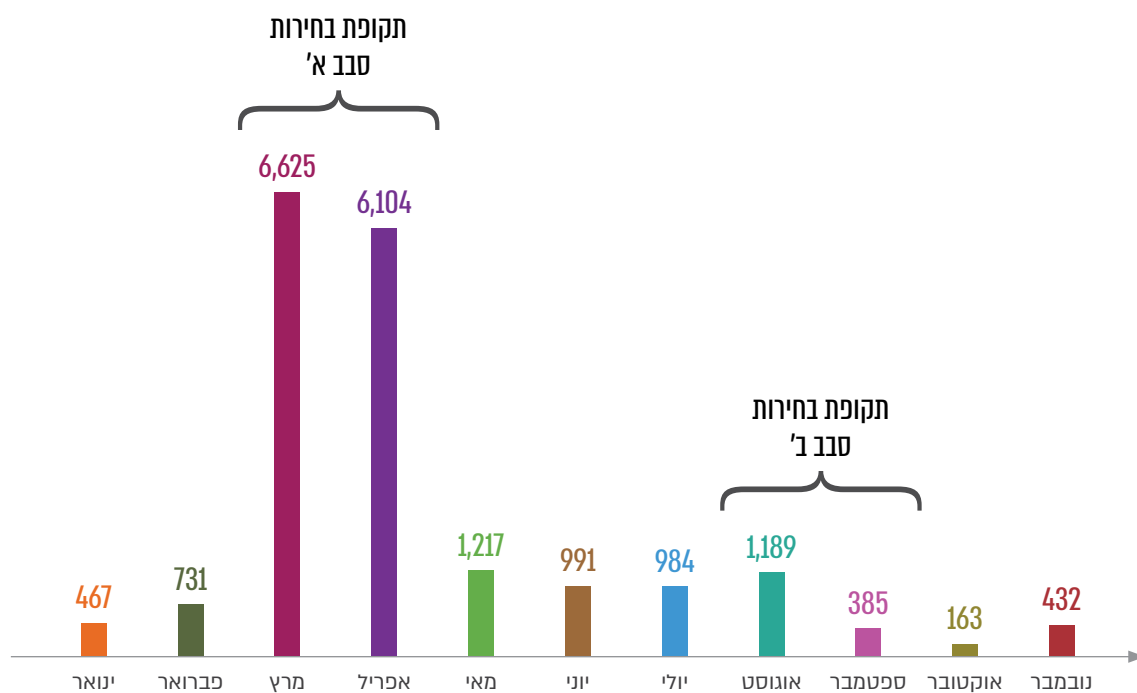

18. הנתונים כוללים גם את בקשות ההסרה שהוגשו במסגרת מערכות הבחירות שהתקיימו בשנת 2019.

תרשים 51 – פילוח תוצאות הבקשות להסרת תכנים או הגבלת גישה במישור הוולונטרי¹⁹

תרשים 52 – פילוח בקשות להסרת תוכן או הגבלת גישה אליו באפיק הוולונטרי בחלוקה לפי חודשים בשנת 2019²⁰

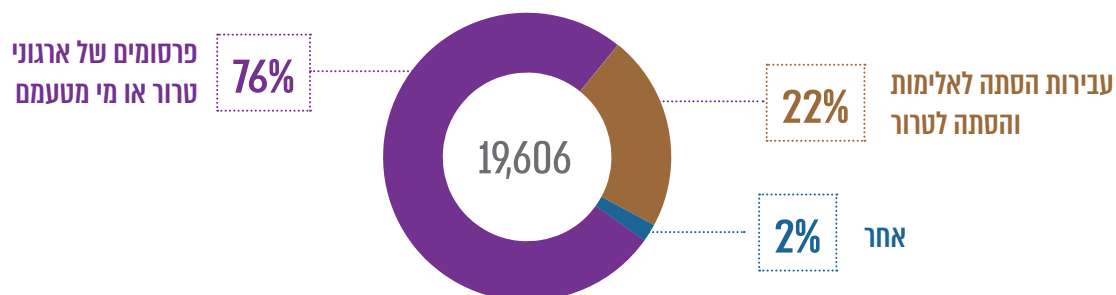

19. הנתונים כוללים גם את בקשות ההסרה שהוגשו במסגרת מערכות הבחירות שהתקיימו בשנת 2019.

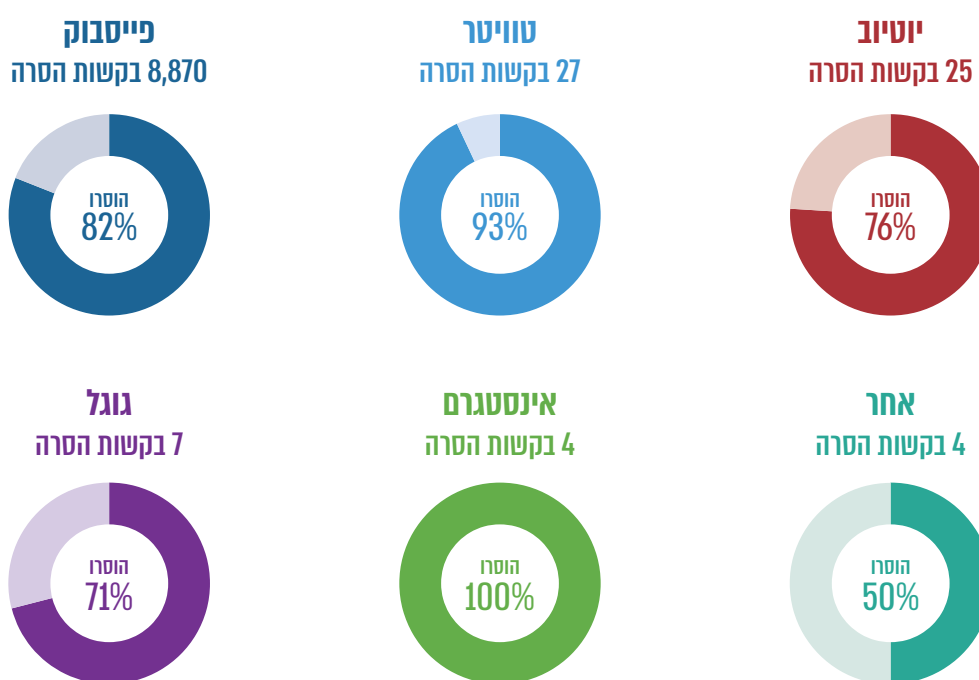
20. הנתונים כוללים גם את בקשות ההסרה שהוגשו במסגרת מערכות הבחירות שהתקיימו בשנת 2019.

תרשים 53 – פילוח בקשות להסרת תוכן או הגבלת גישה במישור הוולונטרי לפי סוגי העבירות הפליליות המתבצעות במרחב המקוון²¹

תרשים 54 – פילוח בקשות להסרת תוכן או הגבלת גישה באפיק הוולונטרי לפי סוג הפלטפורמה המקוונת²²

21. הנתונים כוללים גם את בקשות ההסרה שהוגשו במסגרת מערכות הבחירות שהתקיימו בשנת 2019.

22. הנתונים כוללים גם את בקשות ההסרה שהוגשו במסגרת מערכות הבחירות שהתקיימו בשנת 2019.

פעילות בהתאם לחוק הסמכויות²³

חוק הסמכויות נכנס לתוקף ב-26.9.2017. תובעי יחידת הסייבר הוסמכו על-ידי היועץ המשפטי לממשלה להגיש בקשות לבית-המשפט בהתאם לחוק זה. משנת 2018 החלה היחידה להגיש בקשות לבית המשפט המחוזי להסרה או לחסימת גישה לאתרי אינטרנט שביצעו את העבירות הבאות: פרסום בדבר מתן שירותי זנות של בגיר לפי סעיף 205 לחוק העונשין; פרסום והצגת חומר תועבה בדמותו של קטין לפי סעיף 214 לחוק העונשין, ארגון או עריכת הגרלות והימורים לפי סעיף 225 לחוק העונשין; אתרי אינטרנט השייכים ל"ארגון טרור", כהגדרתו בחוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016.

בשנת 2019 יחידת הסייבר הגישה **בקשות נגד 5,406 אתרי אינטרנט** אשר ביצעו עבירות לפי החוקים הנ"ל, לעומת בקשות נגד 134 אתרים שהוגשו בשנת 2018. הגידול בהיקף האתרים אליהן התייחסו הבקשות, נבע משיתוף פעולה עם האינטרפול, במסגרתו, הבקשות להסרה/חסימה של אתרים שפרסמו תכנים פדופיליים הוגשו ביחס לאלפי אתרים בכל פעם. **כל הבקשות למעט אחת התקבלו.**

פרסום תכנים פדופיליים

3 בקשות

פרסום שירותי זנות

40 בקשות

ארגון הימורים

22 בקשות

כל הצווים שהוצאו על די בית המשפט בשנת 2019 התייחסו לאתרי אינטרנט המאוחסנים בשרתי אירוח מחוץ לישראל, ולפיכך הוענק סעד של הגבלת הגישה לאתרים אלה באמצעות חסימה שתבוצע על-ידי ספקיות הגישה לאינטרנט (ולא סעד של הסרת האתר).

להשלמת התמונה יצוין כי חוק הסמכויות מאפשר פנייה לבית-המשפט בגין אתרי אינטרנט המבצעים עבירות נוספות: הבאת אדם לידי עיסוק בזנות – עבירה לפי סעיף 202 לחוק העונשין; מסירת מידע או פרסום על מתן שירות של מעשה זנות של קטין לפי סעיף 205 לחוק העונשין; פרסום של הצעה לעיסוק בזנות לפי סעיף 205 לחוק העונשין; ייצוא, סחר והספקה של סמים מסוכנים לפי פקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973; איסור הפצה של סמים מסוכנים לפי סעיף 7 לחוק המאבק בתופעת השימוש בחומרים מסכנים, התשע"ג-2013. במהלך שנת 2019 לא הועברו לטיפול יחידת הסייבר ממשטרת-ישראל חומרים הנוגעים לאתרי אינטרנט המקיימים פעילות המפרה את הוראות החוק הללו.

23. חוק סמכויות לשם מניעת ביצוע עבירות באמצעות אתר אינטרנט, התשע"ז-2017.

המחלקה הבינלאומית

המחלקה הבינלאומית בפרקליטות המדינה מהווה ראש חץ במאבק הישראלי בעבריינות הבינלאומית. המחלקה פועלת להעצים את שיתוף הפעולה הבינלאומי במאבק בפשיעה החמורה, המאורגנת וחוצת הגבולות, ולהעמיק את חלקה של ישראל בשיתוף פעולה זה. המחלקה מרכזת ומובילה גם את קשרי התביעה הישראלית עם רשויות תביעה מקבילות במדינות זרות, כמו גם עם ארגוני תביעה בינלאומיים.

המחלקה הבינלאומית משמשת כרשות מרכזית בתחום ההסגרה. במסגרת זו המחלקה עובדת בשיתוף פעולה תמידי מול גורמי האכיפה בארץ ובעולם, לצורך איתור עבריינים שנמלטו מישראל, כמו גם איתור והסגרת עבריינים שנמלטו מחו"ל לישראל. המחלקה הבינלאומית עומדת בקשר שוטף עם רשויות מקבילות בעולם על מנת להביא לכדי איתורם והסגרתם בפועל של עבריינים נמלטים למדינה המבקשת.

במסגרת תחום העזרה המשפטית שבאחריות המחלקה, מטופלים בה, בין השאר, תיקים רחבי היקף שעניינם עבירות אלימות, סמים, מרמה, שחיתות שלטונית, הימורים ומסים, לרבות אלו המבוצעות בידי ארגוני פשיעה שבסיסם בישראל או ששלחו את זרועותיהם לתוככי המדינה. תיקים אלה מאופיינים בריבוי עבירות, בריבוי מבצעים, ובפעילות מתוכננת המיועדת להסוות את עקבות המבצעים ולהקשות על איסוף ראיות נגד העומדים מאחורי הפעילות העבריינית.

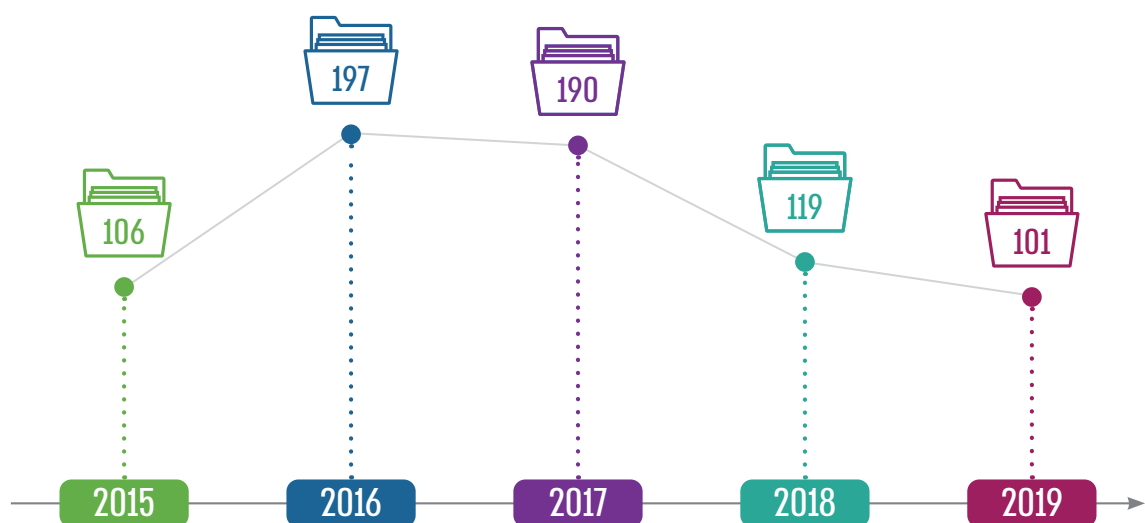
בשנים האחרונות גדל מספרם של התיקים המחייבים הליכי עזרה משפטית ואיסוף ראיות בחו"ל, במהלך החקירה או המשפט עצמו. בתיקים מורכבים רבים מוציאה המחלקה בקשות לעזרה משפטית למספר מדינות, תוך טיפול בסוגיות המתעוררות ממערכות הדינים הרלוונטיות.

המחלקה הבינלאומית היא גם הרשות המרכזית בתחום **העברת אסירים נידונים.** במסגרת זו פועלת המחלקה לקידום ובחינת האפשרות לאסירים לעבור למדינת אזרחותם, ובפרט לאסירים ישראלים שנשפטו ונכלאו בחו"ל לעבור לריצוי עונשם בישראל.

המחלקה הבינלאומית פועלת גם כרשות המרכזית ל**יישום אמנת האג להחזרת ילדים חטופים.** במסגרת זו פועלת המחלקה להחזרת ילדים שנחטפו על-ידי אחד מהוריהם מארץ תושבותם לארץ אחרת וכן מסייעת באכיפת הסדרי ראיה בין הורים החיים במדינות שונות.

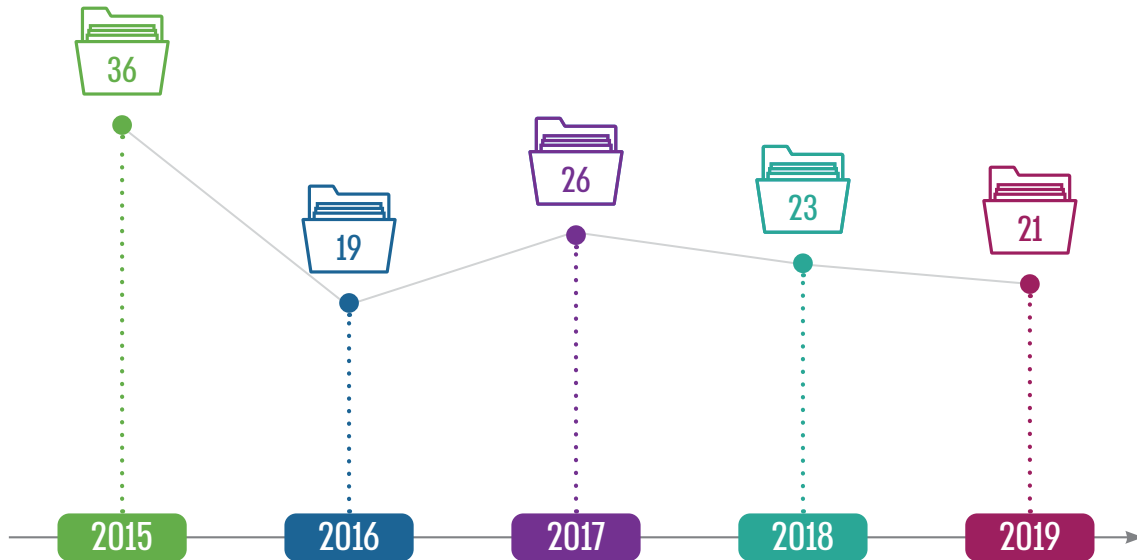
תרשים 55 - מספר תיקי עזרה משפטית יוצאת שטופלו על ידי המחלקה הבינלאומית

**עזרה משפטית יוצאת – עניינים בהם נדרשה ישראל לעזרת מדינות זרות כדי לקדם חקירות ישראליות.

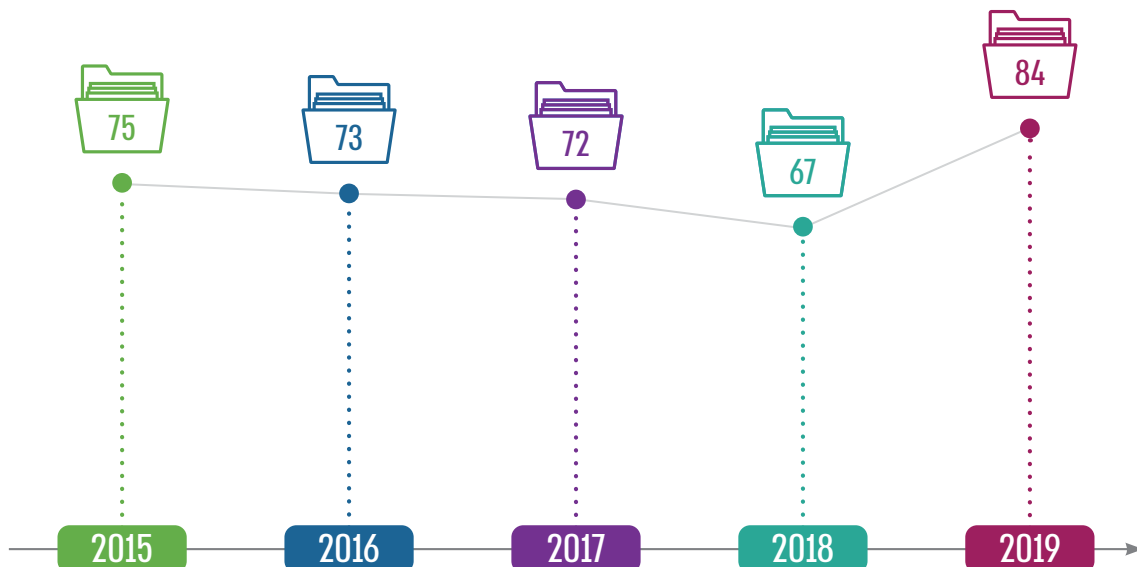

תרשים 56 – מספר תיקי עזרה משפטית נכנסת שטופלו על ידי המחלקה הבינלאומית

*עזרה משפטית נכנסת – עניינים בהם התבקשה ישראל לבצע פעולות חקירה ואכיפה כלכלית לבקשת מדינות זרות.

תרשים 57 – מספר תיקי חטיפת ילדים שטופלו על ידי המחלקה הבינלאומית

יחידת הסיוע הארצית לנפגעי עבירה

₪ 3,874,925

כספי פיצויים הועברו לקטינים נפגעי עבירה
שאותרו בפרויקט מיוחד

113 פניות

מטעם נפגעי עבירה התקבלו ביחידה

יחידת הסיוע לנפגעי עבירה בפרקליטות המדינה הוקמה מכוח חוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א - 2001 והיא אמונה על הטיפול בתחום נפגעי עבירה בפרקליטות המדינה. הפרקליטות שמה לה כיעד מרכזי לשמור על זכויות נפגעי עבירה והיחידה פועלת למימוש היעד תוך שיתוף פעולה עם כל היחידות בפרקליטות ועם הגורמים הממשלתיים והחוץ ממשלתיים העוסקים בתחום. זאת, באמצעות התווית המדיניות, ריכוז וניהול הידע המקצועי בתחום והנחיית הגורמים המקצועיים ובכלל זה הכוונה הנחייה והכשרה של עובדי הפרקליטות. נוסף על כך, בכל מחוז פועלת יחידת סיוע מחוזית המורכבת מפרקליט האמון על התחום וכוח עזר. יחידות אלה אמנות על הטמעת התחום במחוז ועל מתן מענה מקצועי לנפגעי עבירה ולפרקליטים במחוז בתיקים המתנהלים בו.

יחידת הסיוע הארצית מספקת מענה בהקשרים רוחביים ועקרוניים כמו גם מענים פרטניים לנפגעי העבירה, לארגוני סיוע לנפגעי עבירה ולגורמים מקצועיים (ממשלתיים וולונטריים) הפועלים בתחום נפגעי עבירה.

במחצית השנייה של שנת 2019 התקבלו ביחידת הסיוע הארצית לנפגעי עבירה 113 פניות **מנפגעי עבירה**,²⁴ באמצעות שני ערוצים חדשים לפניות נפגעים ליחידת הסיוע הארצית: טופס פנייה מקוון וקו מענה טלפוני (מספרו: 07-33927504). שתי דרכי פניה חדשות אלה גובשו במטרה להנגיש לנפגעי העבירה את קבלת המידע באשר לזכויותיהם ועל מנת לסייע להם במימוש הזכויות. שני ערוצי הפניה החדשים הינם זמינים, ידידותיים ומאפשרים לנפגעים לפנות באופן ישיר ליחידת הסיוע הארצית בפרקליטות לקבלת סיוע ומענה איכותיים ומהירים.

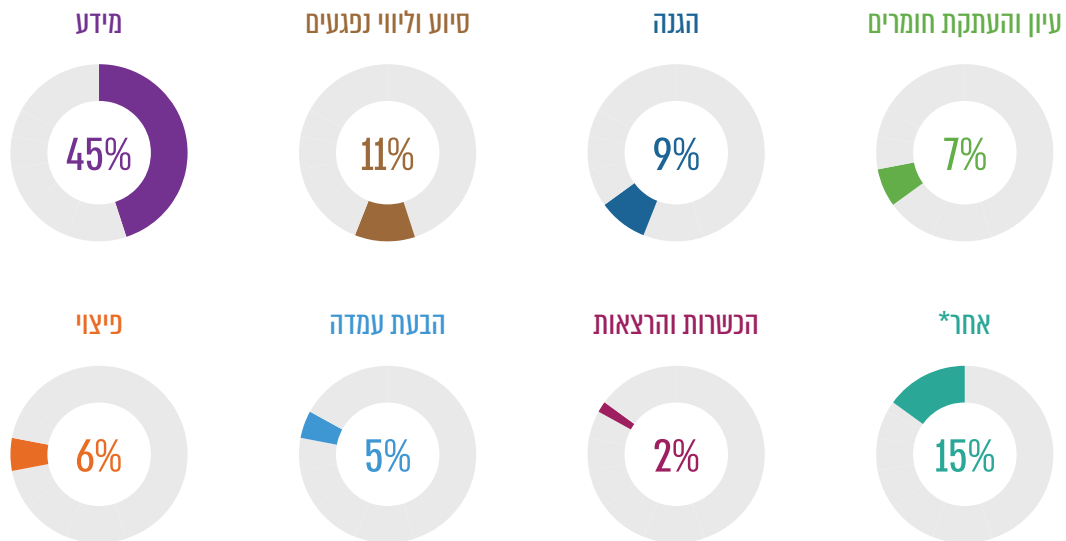
24. הנתונים שפורסמו בדו"חות סיכום השנה לשנים 2017 – 2018 כללו לצד פניות של נפגעי עבירה, גם פניות מגורמים נוספים: ארגוני סיוע לנפגעי עבירה, מיחידות משרד המשפטים ומשרדי ממשלה נוספים, הכנסת, הנהלת בתי המשפט, האקדמיה ועוד.

מענה טלפוני

ברבע האחרון של שנת 2019 הושק קו טלפון לפניות נפגעים ליחידת הסיוע הארצית. הקו מאויש כל יום משמונה וחצי בבוקר ועד שלוש אחר הצהריים, ומספרו מפורסם גם באתר הפרקליטות. ממועד השקת קו הפניה הטלפוני התקבלו 55 פניות טלפוניות חדשות מאת נפגעי עבירה (מאות פניות חוזרות לא נספרו, כמו גם פניות מגורמים שונים שאינם נפגעי עבירה). קו המענה הטלפוני מאפשר לנפגעים לקבל מענה אנושי ומהיר לפניותם.

מפילוח פניות נפגעי העבירה שהגיעו ליחידת הסיוע הארצית לאחר השקת קו המענה הטלפוני, עולה כי כמעט מחצית הפניות הינן לצורך קבלת מידע על ההליכים המשפטיים ועל זכויות הנפגעים במהלכן. פניות אחרות נוגעות למימוש זכות מסוימת המוענקת לנפגעי עבירה בחוק, דוגמת הגנה, פיצוי והעתקת חומרים או עיון בהם.

תרשים 58 - פילוח הפניות שהתקבלו בפניה טלפונית בהתפלגות על פי סיבת הפנייה

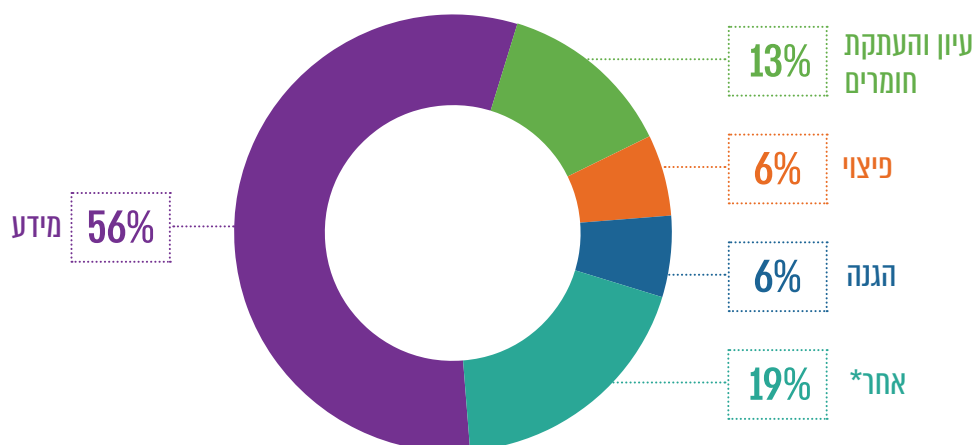
*אחר - סוגיות רוחביות ופרטניות בשאלות משפטיות או בשאלות מדיניות שאינן בגדר הזכויות או הסוגיות שסווגו.

טופס פנייה מקוון

הטופס המקוון לפניות נפגעים ליחידת הסיוע הארצית לנפגעי עבירה, הושק **בחודש יוני 2019** ונועד להקל על נפגעי העבירה בפנייה לקבלת סיוע במימוש זכויותיהם, בהתאם לחוק זכויות נפגעי עבירה. בה בעת הטופס מקל על יחידת הסיוע הארצית בטיפול בפניות המגיעות אליה. במחצית שנת 2019 התקבלו 49 פניות **חדשות** מנפגעי עבירה דרך הטופס המקוון (פניות חוזרות/כפולות לא נספרו, כמו גם פניות מגורמים שונים שאינם נפגעי עבירה). מרגע השקת הטופס עלתה כמות הפניות החודשית הממוצעת **פי 1.45** (בקירוב). בחלוף הזמן ועם פרסום אפשרות הפניה לפרקליטות באמצעות הטופס, כמות הפניות באמצעותו עלתה. כמו כן, עם הטמעת השימוש בטפסים המקוונים, זמני הטיפול בפניות עד למתן מענה לפונים פחתו באופן משמעותי. **נכון לסוף שנת 2019 זמן הטיפול הממוצע בפניה עמד על ימים בודדים, כשברוב המקרים ניתן לנפגע מענה בו ביום.**

פילוח הפניות שהתקבלו באמצעות הטופס המקוון ממועד השקתו, מלמד כי גם בפלטפורמה זו רוב הפונים מבקשים מידע על ההליכים המשפטיים ועל זכויותיהם במהלכם.

תרשים 59 - פילוח הפניות שהתקבלו בטופס המקוון בהתפלגות על פי סיבת הפנייה

* אחר - סוגיות רוחביות ופרטניות בשאלות משפטיות או בשאלות מדיניות שאינן בגדר הזכויות או הסוגיות שסווגו.

לצד פנייה טלפונית לקו המענה הטלפוני או פנייה באמצעות הטופס המקוון, באפשרות נפגעי העבירה לפנות ליחידת הסיוע הארצית גם באמצעות דואר אלקטרוני.

פרויקט היחידה הארצית לאיתור מפוצים קטינים

במהלך שנת 2019 נערך בשיתוף עם המרכז לגביית קנסות פרויקט רחב היקף לאיתור פרטי קשר של קטינים נפגעי עבירה שנפסקו לטובתם פיצויים בהליך הפלילי. פיצויים אלה לא הועברו לנפגעים לאחר שאלה לא אותרו. במסגרת הפרויקט אותרו על ידי יחידת הסיוע הארצית פרטיהם של 98% מהקטינים הנפגעים (215 מתוך 219) סך הפיצויים הכולל שהועבר לטובת נפגעים אלו לאחר איתור פרטיהם בפרויקט עומד על **3,874,925 ₪**.

לנוכח הצלחת הפרויקט, בשנת 2020 גובש פרויקט חדש בשיתוף עם הנהלת בתי המשפט, לאיתור פרטיהם של מאות נפגעי עבירה, שכספי הפיצוי שנפסקו עבורם הופקדו וממתינים להם בקופת בית המשפט. סך הכספים הממתינים לנפגעי עבירה, אשר יחידת הסיוע הארצית פועלת לאיתורם, הינו **5,122,107 ₪**.

יחידת העררים

יחידת העררים בפרקליטות המדינה הינה יחידת מטה אשר אחראית על הטיפול בעררים הפליליים המוגשים על ידי מתלוננים ונפגעי עבירה נגד החלטות סגירת תיקים ואי פתיחה בחקירה של כלל גופי החקירה וגופי התביעה במדינת ישראל. כמו כן, היחידה מטפלת בעררים המוגשים על ידי חשודים בנוגע לשינוי עילת סגירה שנקבעה ביחס לחשדות נגדם, בתיקים המטופלים ביחידות הפרקליטות.

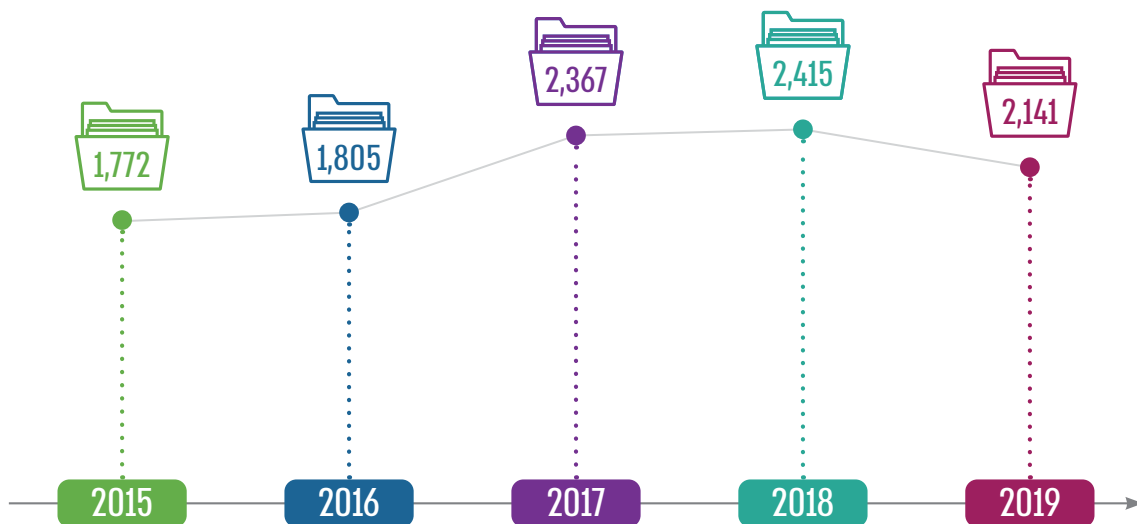
טיפול בתיק ערר כולל למעשה הליך בחינה מחדש של כל חומרי החקירה בתיק וההחלטה שהתקבלה בו, לרבות בחינת התשתית הראייתית שנאספה בתיק; כתיבת חוות-דעת מקיפה הכוללת ניתוח עובדתי ומשפטי; התייחסות לטענות שהועלו בערר; התייחסות לעמדת היחידה שסגרה את התיק; שקילת ביצוע השלמות חקירה אפשריות במידת הצורך; קיומם של דיונים שונים, ראינות ושימועים; ולבסוף, קבלת החלטה מנומקת.

בהתאם לחוק, ההחלטה בעררים המוגשים על תיקים שנסגרו על-ידי המשטרה או יחידות אכיפה פליליות במשרדי הממשלה השונים - מתקבלת על-ידי פרקליטי המחלקה, בעוד ההחלטה בעררים המוגשים על תיקים שנסגרו בפרקליטויות המחוז השונות או במחלקה לחקירות שוטרים - מתקבלת על-ידי המשנים לפרקליט המדינה, לאחר שמועברת להם התייחסותה של מחלקת עררים. בתיקים מסוימים ההחלטה בערר אף מתקבלת על-ידי פרקליט המדינה או היועץ המשפטי לממשלה.

בהיותה גוף מטה, יחידת העררים משמשת בנוסף כגוף מנחה. במסגרת זו, לוקחת היחידה חלק פעיל בנושאי חקיקה הרלוונטיים לתחומי עיסוקה; מקיימת הדרכות עיתיות ליחידות התביעה והחקירה השונות; פועלת לפרסום הנחיות וניירות עבודה אודות נושאים שבתחום טיפולה ועוד.

במהלך שנת 2019 נפתחו 2,141 תיקי ערר.

תרשים 60 - התפלגות תיקי הערר שנפתחו בפילוח לפי שנים

עורים על סגירת תיקים

בשנת 2019 התקבלו החלטות ב-2,356 עורים על סגירת תיקים, שטופלו על ידי היחידה (מדובר בתיקים שנפתחו ביחידה בשנת 2019 או בשנים קודמות). 1,970 עורים נבחנו לגופם, והיתר בוטלו (לבקשת העורר); נדחו על הסף עקב שיהוי בהגשת הערר; או שניתנו בהם החלטות הנוגעות להשגות שנטענו לאחר קבלת ההחלטה בערר.²⁵

תרשים 61 - פילוח ההחלטות בעורים שהוגשו על סגירת תיקים

בכ-6% מהתיקים, שהם 117 תיקים, מתוך 1970 עורי גניזה שנבחנו לגופם, שונתה החלטת הסגירה המקורית, כך שהערר התקבל (4%) או נדחה בכפוף לשינוי ההחלטה המקורית – שינוי סעיף העבירה המקורי או עילת הסגירה או בכפוף לשליחת מכתב אזהרה לחשוד (2%).

דחיית הערר

93%

דחיית הערר בכפוף לשינוי ההחלטה המקורית*

2%

העברה לטיפול לגורם מוסמך**

1%

קבלת הערר***

4%

* דחיית הערר בכפוף לשינוי ההחלטה המקורית (סה"כ 2%) - 1% (20 תיקים) דחייה בכפוף לשינוי סעיף העבירה או עילת הסגירה, ו-1% (20 תיקים) - דחייה בכפוף לשליחת מכתב אזהרה.
**העברה לטיפול גורם מוסמך – במקרים בהם תיק החקירה טופל שלא על ידי היחידה המוסמכת.
*** קבלת הערר (סה"כ 4%) – 65 תיקים - השלמת חקירה, 10 תיקים - הגשת כתב אישום, 2 תיקים - העמדה לדין משמעותי או הסדר מותנה.

עורים על עילת סגירת תיק

בשנת 2019 התקבלו החלטות ב-72 עורים על עילת הסגירה. ב-28% מתוכם (20 עורים) התקבל הערר ושונתה עילת הסגירה, וב-3% מתוכם (3 עורים) הערר נדחה תוך שינוי סעיף העבירה לסעיף קל יותר. יתר העורים (49 עורים) נדחו ללא שינוי בעילת הסגירה.

תרשים 62 - פילוח ההחלטות בעורים שהוגשו בגין עילת גניזת התיק

דחיית הערר

69%

דחיית הערר תוך שינוי סעיף העבירה לסעיף מקל

3%

קבלת הערר – שינוי עילת הגניזה

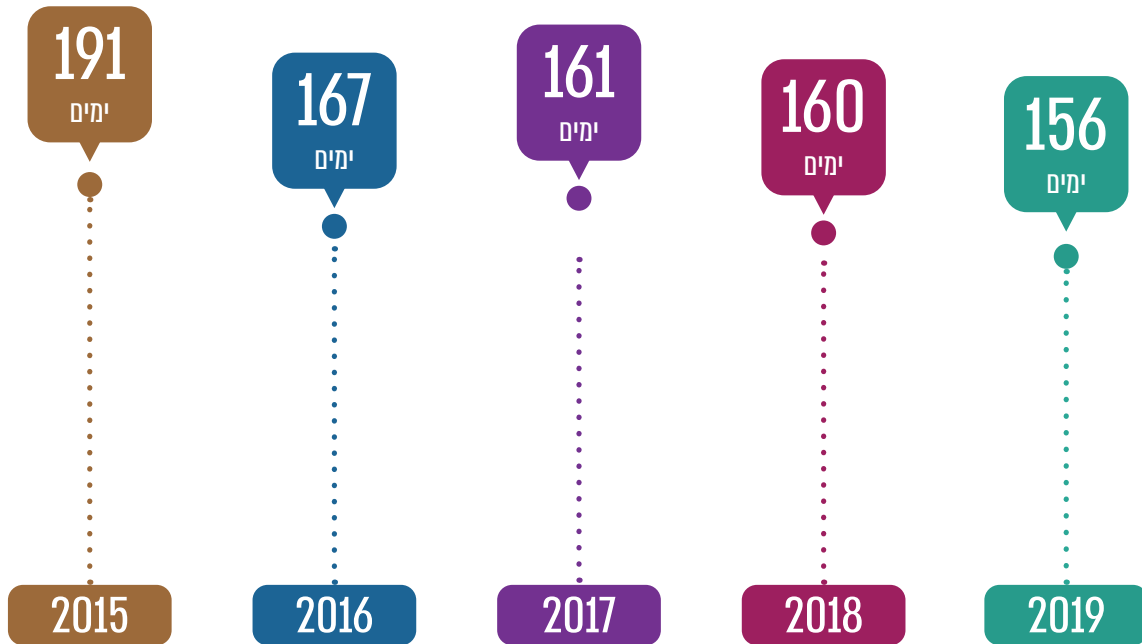
28%

25. מדובר בפניות חוזרות שהן ההשגות של העורר לאחר קבלת ההחלטה בערר וגניזת התיק.

משך הטיפול בעררים

בשנת 2019 ממוצע הימים לטיפול בתיק (בכל העבירות) מאז פתיחתו ביחידת העררים ועד לקבלת החלטה סופית עמד על כ-5 חודשים (156 ימים), ובתיקי מין ואלימות חמורה עמד ממוצע הימים לטיפול בתיקים על כחודשיים (63 ימים).

תרשים 63 – ממוצע הימים לקבלת החלטה בתיק ממועד פתיחתו ביחידת העררים ועד לקבלת החלטה סופית בפילוח לפי שנים

היחידה לעיכוב הליכים

היחידה לעיכוב הליכים הינה יחידת מטה בפרקליטות המדינה המטפלת בבקשות לעיכוב הליכים המוגשות ליועץ המשפטי לממשלה. **במהלך שנת 2019 הוגשו ליחידה 967 בקשות לעיכוב הליכים.**

ס' 231 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב-1982 מקנה ליועץ המשפטי לממשלה את הסמכות לעכב את הליכי המשפט בענייניו של נאשם, בנסיבות המתאימות. הסמכות לעיכוב הליכים קיימת ממועד הגשת כתב האישום ועד למתן הכרעת הדין. מרבית הבקשות מוגשות מטעם נאשמים, אך ישנן גם בקשות לעיכוב הליכים המוגשות מטעם התביעה. יצוין כי במקרים מתאימים, מועברים התיקים לשירות המבחן לצורך קבלת תסקיר טרם קבלת החלטה בתיק.

מקום בו עוכבו ההליכים, מוסמך היועץ המשפטי לממשלה לחדשם בתוך התקופה הקבועה בחוק (עבירת עוון - שנה; עבירת פשע - חמש שנים). לאחר חלוף המועד, לא ניתן עוד לחדש את ההליכים.

נוכח עבודת היחידה עם גופי התביעה השונים במדינה (הפרקליטות, התביעה המשטרתית וכן גופי תביעה עירוניים וממשלתיים), היחידה לעיכוב הליכים שותפה בעיצוב מדיניות האכיפה הפלילית וכפופה מקצועית למשנה לפרקליט המדינה (עניינים פליליים).

סעיף 231 לחוק סדר פלילי קובע את סמכויות עיכוב ההליכים ליועץ המשפטי לממשלה, או למי שהוא האציל לו את סמכויותיו:

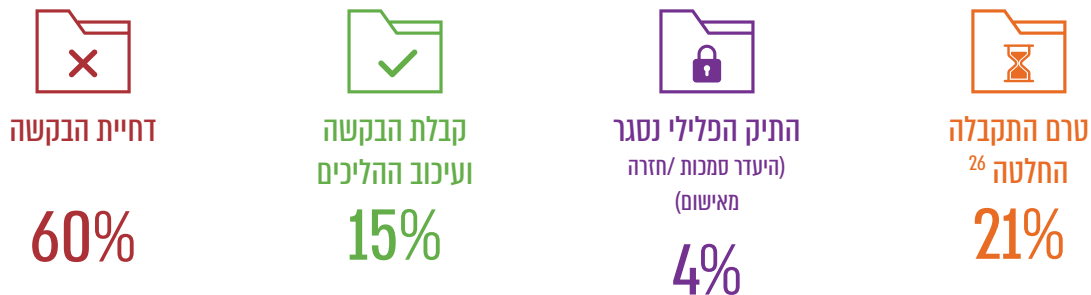
בעבירות פשע המטופלות על ידי הפרקליטות – ליועץ המשפטי לממשלה או למשניו;

בעבירות פשע המטופלות על ידי התביעה המשטרתית/גופי תביעה אחרים ובעבירות עוון המטופלות על ידי הפרקליטות – למשנים ליועץ המשפטי לממשלה;

בעבירות עוון המטופלות על ידי התביעה המשטרתית/גופי תביעה אחרים – ראשת תחום עיכוב הליכים;

בענייני תכנון ובניה – מנהלת המחלקה להנחיית תובעים מוסמכי היועץ המשפטי לממשלה ובעניינים פיסקאליים - מנהל המחלקה הפיסקאלית.

תרשים 64 - פילוח ההחלטות בבקשות לעיכוב הליכים שטופלו בשנת 2019

26. תיקים שהם בטיפול פרקליט, לאחר החלטת ביניים (עיכוב על תנאי/ ממתין לתסקיר שירות מבחן) וממתינים להכרעה.

תחום הנוער

משפט הנוער הינו תחום ייחודי בו ההליך הפלילי נועד לשרת תכליות נוספות של האינטרס הציבורי ובראשן **שיקומו של הקטין וניתובו אל מחוץ למעגל העבריינות**. זאת, מתוך הבנה כי עיצובו של הקטין טרם הושלם וכי בניה נכונה של "הקומות הראשונות" בחייו של הקטין, תמנע את הפשע הבא ותשרת את האינטרס הציבורי. בתחום זה משולבות דיסציפלינות שונות מתחומי המשפט, הרווחה והחינוך והוא מצריך ידע והכשרה ספציפיים.

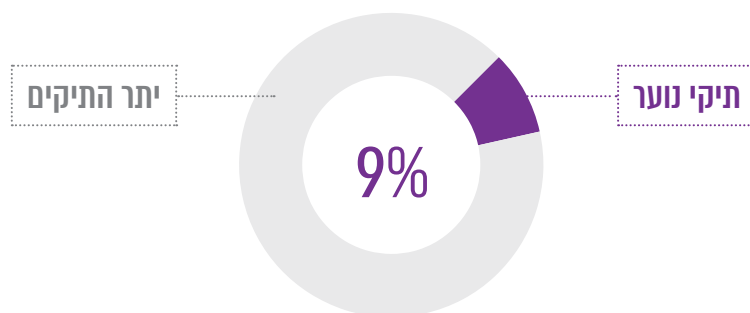
בשנת 2017 הוקם תחום הנוער בפרקליטות, מתוך מטרה להגביר את הקשב לתחום ייחודי זה וטיוב ההתמקצעות בו. בכך, הצטרפה הפרקליטות אל הגופים האחרים במערכת אכיפת החוק (בתי משפט, משטרה, שירות מבחן ועוד) בהם מטופל תחום הנוער באופן ייעודי ונפרד.

תחום הנוער בפרקליטות מורכב מגורם מטה האמון על ריכוז התחום והתווית מדיניות אחידה, ומרפרנטים מחוזיים המופקדים על הטמעת השינוי התפיסתי והנחיית הפרקליטים בשטח. כמו כן, מתקיימת פעילות שוטפת של פורום נוער ארצי, הפועל לליבון סוגיות משפטיות ופרקטיות, הן באמצעות מפגשים עיתיים והן באופן מקוון.

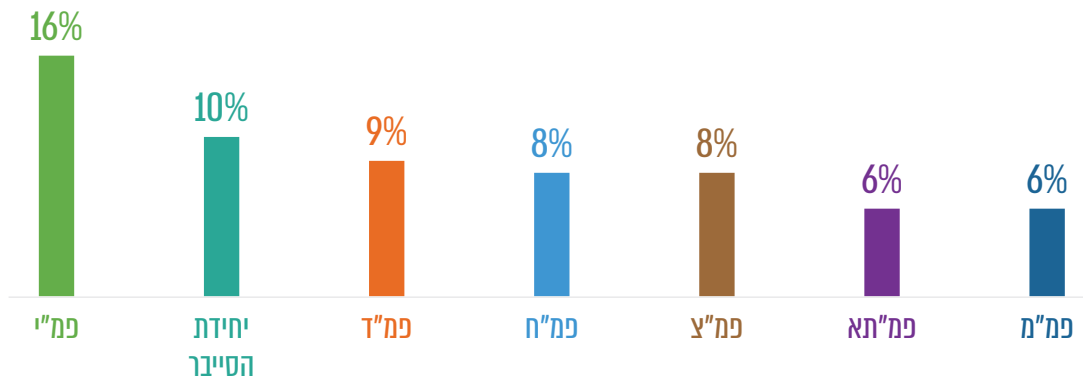
במסגרת יעדי התחום לשנת 2019, קוצרו פרקי הזמן לטיפול בתיקי נוער, הועמקה החשיפה להליכים חלופיים להליך הפלילי ואפשרויות השימוש בהם, ונערכה הכשרת עומק שנתית לפרקליטים בדרג ניהולי מכל הארץ שכללה הרצאות, סיורים בשטח, מפגשי "שולחן עגול" עם כלל הגורמים הרלוונטיים. כמו כן, תוקנו ותוקפו מספר הנחיות פרקליט המדינה בנושאי ליבה הנוגעים להעמדתו של קטין לדין ולקבלת אישורים מיוחדים לכך במקרים המתאימים. כך, עודכנה ההנחיה הנוגעת להבניית השיקולים בהעמדת קטין לדין בחלוף שנה מיום ביצוע העבירות, תוקנה ועודכנה ההנחיה הנוגעת להעמדתו של קטין לדין יחד עם בגיר, וכן נערך תיקון מקיף בהנחיה הנוגעת לסמכותו של פרקליט מחוז להעמיד קטין לדין בבית משפט שלום לנוער, בעבירת פשע המצויה בסמכותו של בית משפט מחוזי.

במהלך שנת 2019 נפתחו בפרקליטות כ- 2,252 תיקים בהם לפחות אחד מהחשודים היה קטין בעת ביצוע העבירה ("תיקי נוער"), המהווים כ-9% מכלל תיקי הפרקליטות שנפתחו בשנה זו. 25% מהתיקים נפתחו בפרקליטות מחוז ירושלים (כ-560 תיקים), 23% בפרקליטות מחוז דרום (כ-507 תיקים), 16% בפרקליטות מחוז חיפה (כ-363 תיקים), 15% בפרקליטות מחוז מרכז (כ-349 תיקים), 12% בפרקליטות מחוז תל אביב (כ-275 תיקים), 9% בפרקליטות מחוז צפון (כ-193 תיקים) והיתר (5 תיקים) ביחידת הסייבר.

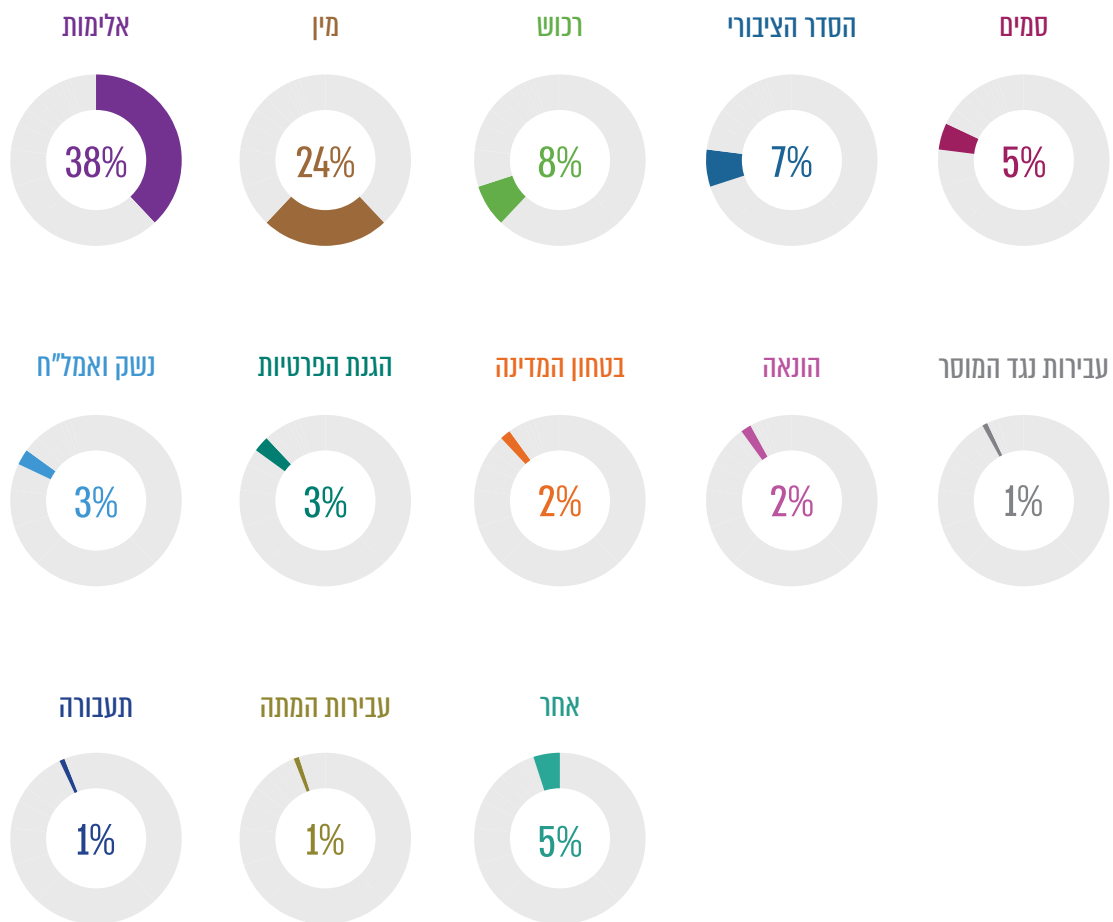
תרשים 65 – אחוז תיקי הנוער מתוך סך התיקים שנפתחו בפרקליטות בשנת 2019

תרשים 66 – אחוז תיקי הנוער בכל יחידה מתוך סך התיקים שנפתחו בה בשנת 2019

התפלגות תיקי הנוער שנפתחו בפרקליטות לפי העבירה המרכזית שנכללה בהם:

קיצור פרקי הזמן בטיפול בתיקי נוער

לחלוף הזמן השפעה ניכרת על חייו של קטין, והוא יכול להתעצב, להשתנות ולהפוך "אדם אחר" בפרק זמן קצר. דבר זה בא לידי ביטוי אף בהוראת סעיף 14 לחוק הנוער, המחייב את אישור של היועץ המשפטי לממשלה על מנת להעמיד קטין לדין בחלוף שנה מיום ביצוע העבירה. יעד זה מזהה צורך ברור בקיצור פרקי הזמן לטיפול בתיקי נוער.

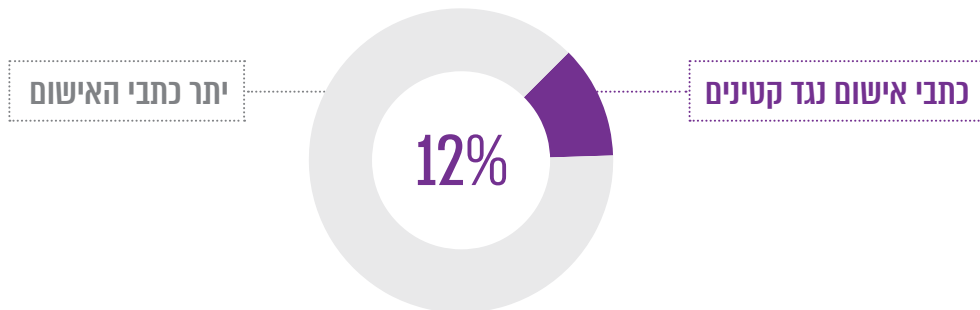
במהלך שנת 2019 הפרקליטות שמה דגש על קיצור זמן הטיפול, כאשר 82% מתיקי הנוער (כ-1,843 תיקים) שנפתחו במהלך השנה טופלו **תוך חצי שנה**²⁷ וזמן הטיפול הממוצע בתיקי נוער אלו עמד על כ-33 ימים (כחודש).

כתבי אישום בתיקי נוער

במהלך שנת 2019 הוגשו כ-469 **כתבי אישום בתיקי נוער** המהווים כ-12% מכלל כתבי האישום אשר הוגשו על ידי הפרקליטות בשנה זו. 35% מכתבי האישום הוגשו בפרקליטות מחוז ירושלים (כ-160 כתבי אישום), 20% בפרקליטות מחוז דרום (כ-95 כתבי אישום), 17% בפרקליטות מחוז חיפה (כ-78 כתבי אישום), 14% בפרקליטות מחוז מרכז (כ-67 כתבי אישום), 8% בפרקליטות מחוז צפון (כ-36 כתבי אישום), 6% בפרקליטות מחוז תל אביב (כ-28 כתבי אישום) והיתר (כתב אישום אחד) ביחידת הסייבר.

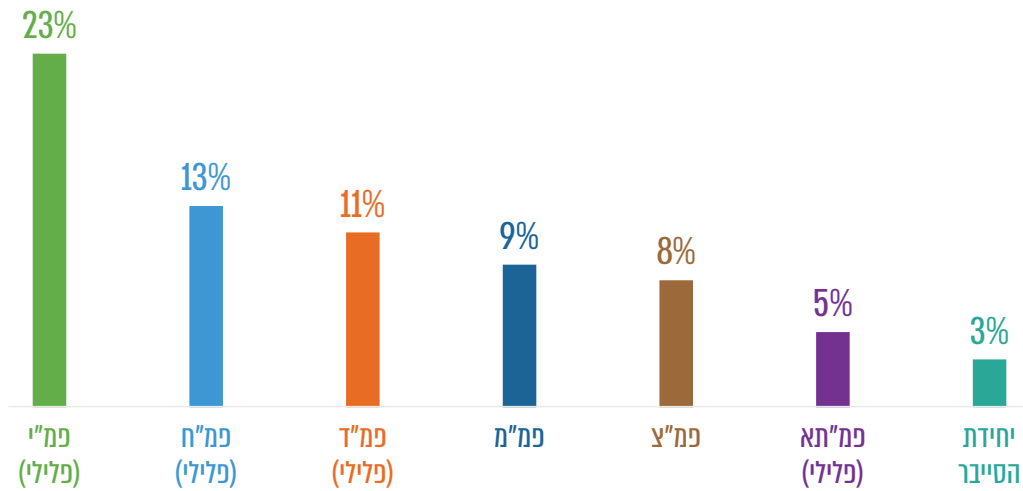
תרשים 67 - אחוז כתבי האישום שהוגשו כנגד קטינים מתוך סך כתבי האישום שהוגשו על ידי הפרקליטות בשנת

2019

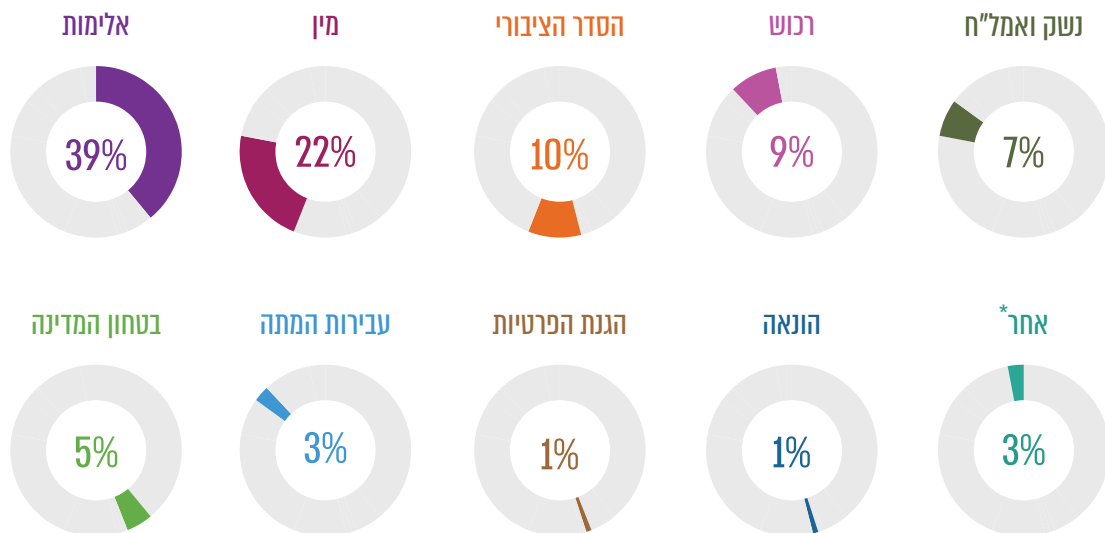
27. משך הזמן לטיפול בתיק נמדד ביחס לתאריך פתיחת התיק בפרקליטות ביחס למועד הגשת כתב האישום הראשון בתיק או מועד סגירת התיק.

תרשים 68 – אחוז כתבי האישום שהוגשו כנגד קטינים בכל יחידה מתוך סך כתבי האישום שהוגשו בה בשנת 2019

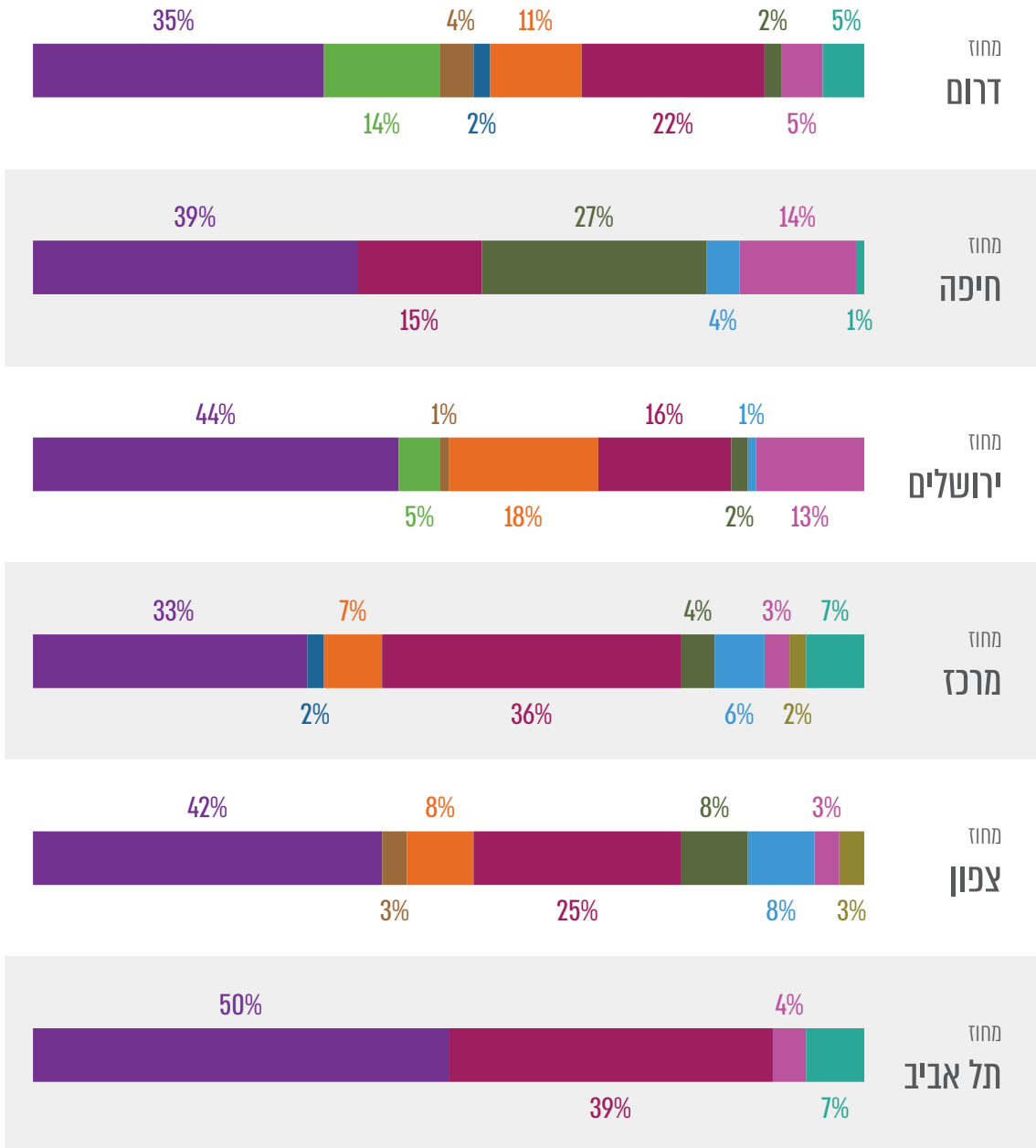
מרבית כתבי האישום (כ-408 כתבי אישום מתוך כ-400 כתבי האישום שהוגשו כנגד קטינים) הוגשו לבתי המשפט לנוער. מתוכם: 67% מכתבי האישום הוגשו לבתי משפט השלום לנוער, והיתר הוגשו לבתי המשפט המחוזיים לנוער. יתר כתבי האישום הוגשו לבתי המשפט השלום או המחוזי, במסגרת העמדה לדין של קטינים יחד עם בגירים.

תרשים 69 – התפלגות כתבי אישום בתיקי נוער לפי העבירה המרכזית שנכללה בכתב האישום

תרשים 70 - התפלגות כתיבי האישום בתיקי נוער לפי העבירה המרכזית שנכללה בכתב האישום, בפילוח לפי מחוזות

■ מין ■ הסדר הציבורי ■ הונאה ■ הגנת הפרטיות ■ בטחון המדינה ■ אלימות
■ אחר ■ תעבורה ■ רכוש ■ עבירות המתה ■ נשק ואמל"ח

מבט מעמיק על עבירות מין

נתונים מרכזיים בפרק

696

כתבי אישום הוגשו
שכוללים עבירות מין

48%

מכתבי האישום הוגשו
לצד בקשת מעצר

17%

מכתבי האישום שהגישה הפרקליטות
כוללים עבירות מין

הליכים
שיפוטיים
הסתיימו

691

כנגד

נאשמים

714

9,151

דיונים בהם הופיעו פרקליטים ופרקליטות
בתיקים שעסקו בעבירות מין

18%

מכתבי האישום שהוגשו על ידי מח"ש
כוללים עבירות מין

74%

מהנאשמים

הורשעו

הרשעה מלאה או חלקית

עבירות מין מתאפיינות בכך שבמרבית המקרים הן מבוצעות בין יחידים, במרחב מבודד, בין הפוגעת/לנפגע/ת כשהם לבדם. הפגיעה גורמת לנזק נפשי ניכר אשר לו השלכות על נפשם ותפקודם של נפגעי העבירה בשעת מעשה העבירה, לאחריו ובעת הדיווח עליו הן בחקירת המשטרה והן בעת העדות בבית המשפט. רבות מעבירות המין מבוצעות בידי אדם המוכר לנפגע/ת באופן היוצר מורכבות רבה וקושי לדווח בסמוך למעשה. עבירות המין מתבצעות במנעד רחב, הן באשר למעשים עצמם והן באשר לקשר שבין הפוגע/ת לנפגע/ת, לפערי הכוחות שביניהם ולעיתים רבות המעשים מאופיינים גם כפגיעה מתמשכת שאינה חד פעמית. הטיפול בעבירות אלו, אשר מהוות חלק לא מבוטל מעבודת הפרקליטות מציב אתגרים מקצועיים מרובים בעיקר באשר לניתוח הראיות, אשר כאמור מאופיינות בעדויות מאוחרות "**כבושות**" ומורכבות, עדויות יחידות, לעיתים מקוטעות או מתפתחות. בנוסף נדרש קשר ייחודי וליווי של נפגע/ת העבירה לאורך ההליך בתחום רגיש זה.

כמו כן, עבירות מין רבות מבוצעות בקטינים ונדרשת רגישות מיוחדת ומקצועיות בטיפול בתיקים אלה. ניתוח הראיות בתיקי עבירות מין מצריך מיומנות ומקצועיות רבה, ולעיתים רבות נדרש גם מפגש עם נפגע/ת העבירה לצורך התרשמות בטרם קבלת החלטה באשר להגשת כתב אישום או סגירת התיק. כאמור גם מצבם הנפשי, יכולתם ורצונם של נפגעי העבירה בהליך, ולאורך ההליך, נשקלים בכובד ראש בכל "צומת" של קבלת החלטות – בין באשר להגשת כתב אישום או סגירת התיק ובהמשך בשאלות הנוגעות לחומרי חקירה, להסדרי טעון ובגיבוש העמדה העונשית.

כבתיקים פליליים בתחומים אחרים הרף הראייתי הנדרש להגשת כתב אישום "סיכוי סביר להרשעה" מחייב זהירות וניתוח ראיות שקול ומקצועי וכך נעשה גם בתחום עבירות המין, וזאת גם מתוך הכשרה וידע שקיים ונרכש כל העת בפרקליטות בנוגע לעבירות מין והדינמיקה של פגיעות מסוג זה. בשל הרף הראייתי הנדרש נאלצת הפרקליטות לסגור תיקים, בעיקר מחמת העדר ראיות מספיקות, **אולם אחוז התיקים הנסגרים אינו גדול משיעור התיקים הנסגרים בתחומים אחרים של המשפט הפלילי.**

בשנים האחרונות, בד בבד עם הקמת יחידות הסיוע לנפגעי עבירה הושם דגש על הקשר עם נפגעי עבירות מין לאורך ההליך, ליווי ושיתוף פעולה עם גורמי הסיוע החיצוניים לפרקליטות (מרכזי הסיוע, הסיוע המשפטי, המועצה לשלום הילד), שמיעת עמדתם של נפגעי העבירה בצמתי קבלת החלטות והשמעת קולם בבית המשפט.

עם כניסתו לתוקף של נוהל נשיאת בית המשפט העליון בנוגע להעדת קטינים נפגעי עבירה, **ובעקבות הנחיות פרקליט המדינה 6.7 ו-6.13** הנוגעות לקטינים נפגעי עבירה, קצבה הפרקליטות זמן מזורז לטיפול בתיקים בהם נפגעי העבירה הינם קטינים, אשר חלק ניכר מהם הוא בעבירות מין, תוך זירוז הליכי העדות בבית המשפט וזאת על מנת להקל על הקטינים ככל שניתן.

בנוסף בשנת 2019 הוקם "פורום עבירות מין" בפרקליטות בו ישנה נציגות מכלל היחידות במטה ובמחוזות ואשר נועד ללבן סוגיות משפטיות, לייצר מדיניות אחידה וכן ליצור ממשקי עבודה מקצועיים עם גורמים שונים.

הפרקליטות מודעת לכך שלעיתים, נפגעים חווים טראומה נוספת מעצם המפגש עם הגורמים השונים בהליך הפלילי ולעיתים יש בכך כדי לרפות את ידיהם מלהגיש תלונה. לפיכך, הפרקליטות שמה לה כמטרה לאפשר לכל נפגע עבירה באשר הוא, אשר בחר להגיש תלונה למשטרה ולהיכנס בשערי ההליך הפלילי, חוויה חיובית, מעצימה, הרגשה שקולו נשמע בנפש חפצה, וזאת ללא קשר להחלטות המשפטיות שתתקבלנה בסופו של יום על פי הראיות בתיק.

לעיון בהנחיות פרקליט המדינה:

הנחיה 6.13

הנחיה 6.7

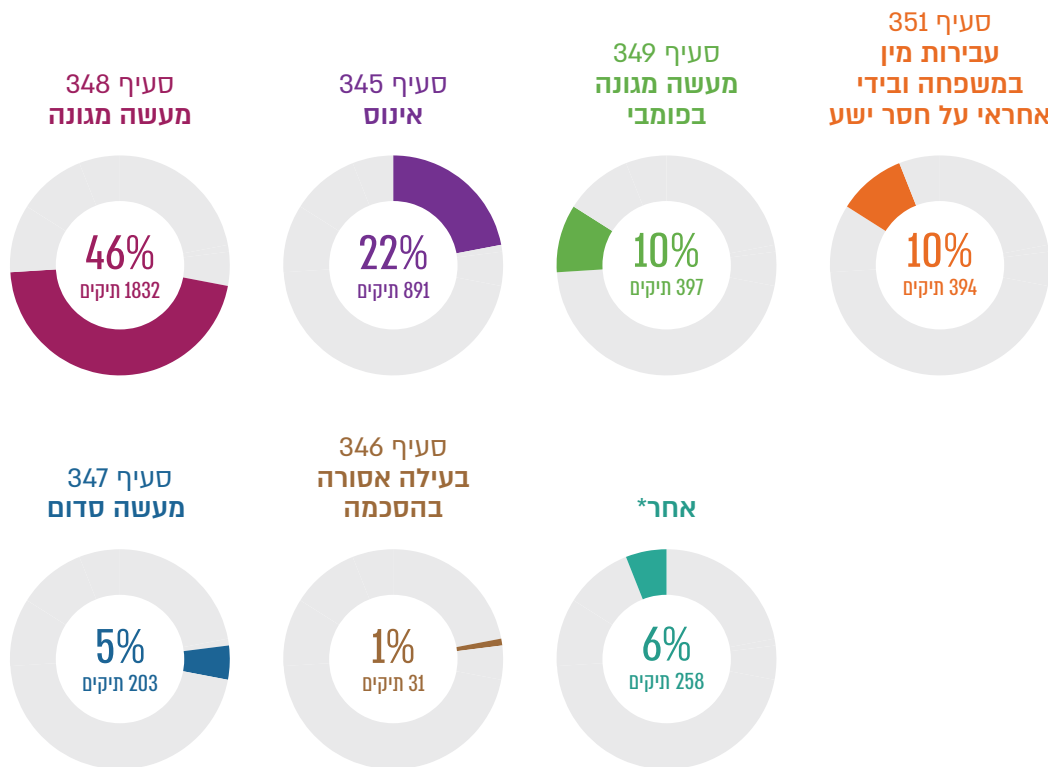
תיקי עבירות מין שנפתחו בפרקליטות בשנת 2019

בשנת 2019 נפתחו בפרקליטות 4,021 תיקים אשר כללו לפחות עבירת מין אחת,²⁸ ביחס ל-4,630 חשודים. תיקים אלה מהווים 15% מתיקי הפרקליטות שנפתחו בשנת 2019.

1,122 מהתיקים (28%) נפתחו בפרקליטות כתיקים שהומלצו על ידי המשטרה מראש **לגניזה**.

תרשים 71 - פילוח תיקי הפרקליטות שנפתחו בגין עבירות מין בשנת 2019²⁹

*הנתונים פולחו על בסיס "סעיף העבירה הראשי" שהוזן בתיקים - ככלל, סעיף העבירה הראשי בתיק הוא סעיף העבירה החמור ביותר שנחקר בתיק, על בסיס נתוני כפי שהועברו מהמשטרה.

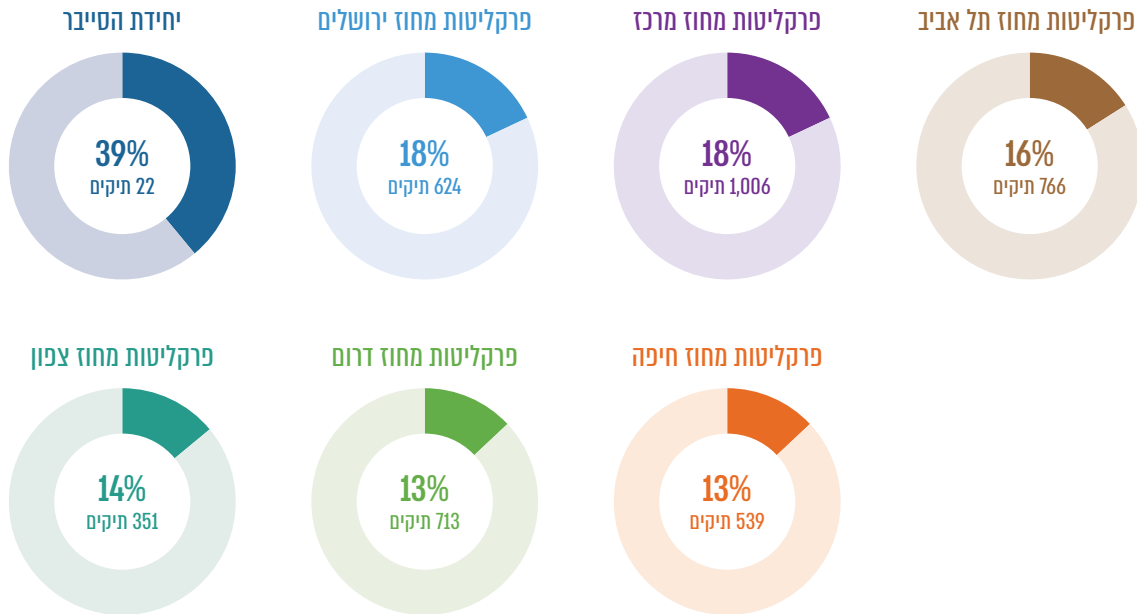
*סעיף העבירה הראשי אינו עבירת מין, אך לפחות אחד מבין הסעיפים שהוגדרו לחשוד או יותר בתיק הינו עבירת מין.

28. לפחות אחת מבין העבירות הבאות: עבירה לפי סעיף 345, 346, 347, 347א, 347ב, 348, 349, 351 לחוק העונשין התשל"ז – 1977. פילוח הנתונים בפרק זה אינו כולל עבירות לפי החוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח – 1998 וכן עבירות אחרות הנכללות בעבירות המין המפורטות בפרק עבודת המחוזות הפליליים.

29. בנוסף, נפתחו 2 תיקים אשר סעיף העבירה הראשי שלהם הוא סעיף 347א לחוק העונשין ו-13 תיקים שסעיף העבירה הראשי שלהם הוא סעיף 347ב לחוק העונשין.

תרשים 72 - תיקי פרקליטות שנפתחו בגין עבירות מין בשנת 2019 בפילוח לפי יחידות

אחוז תיקי המין שנפתחו ביחידה בשנת 2019 מתוך כלל התיקים שנפתחו בה:

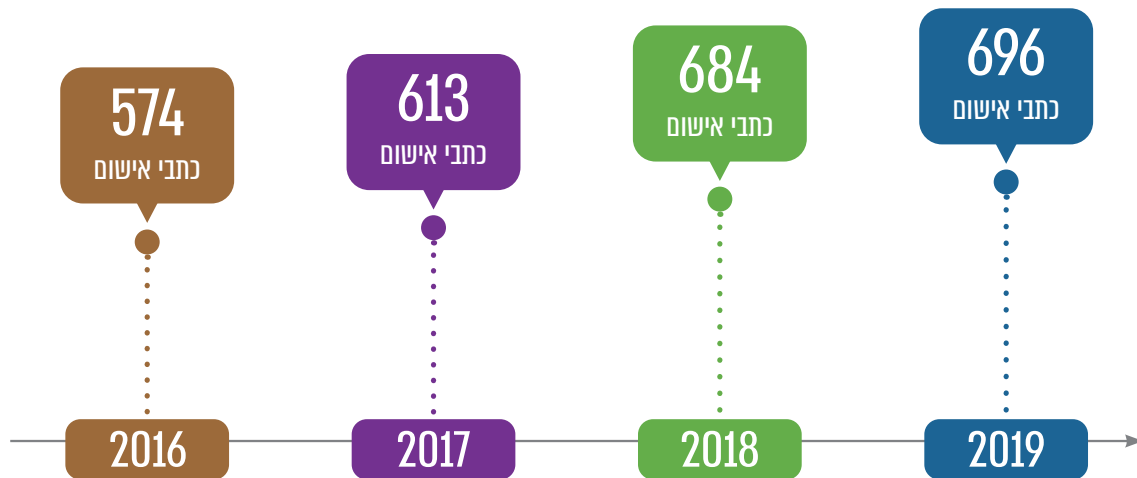
מספר כתבי אישום שהוגשו ע"י הפרקליטות בשנת 2019 בתיקי עבירות מין

בשנת 2019 הגישה הפרקליטות כתבי אישום בכ-16% מתיקי עבירות המין שנפתחו בפרקליטות בשנה זו, ואשר לא יועדו לגניזה על ידי המשטרה (456 תיקים), לעומת 14% בכלל העבירות. בנוסף הוגשו על ידי הפרקליטות בשנה זו כתבי אישום ב-240 תיקים נוספים אשר נפתחו בפרקליטות לפני שנת 2019.

מאחר ובכל שנה כתבי האישום מוגשים הן ביחס לתיקים שנפתחו בפרקליטות באותה שנה והן ביחס לתיקים שנפתחו בשנים קודמות, בממוצע רב שנתי מגישה הפרקליטות מידי שנה כתבי אישום בכ-25% מתיקי עבירות המין הנפתחים, אשר לא יועדו לגניזה על ידי המשטרה (לעומת כ-22% בכל העבירות).

בשנים האחרונות ניכרת עלייה במספר כתבי האישום בעבירות מין המוגשים על ידי הפרקליטות.

תרשים 73 – מספר כתבי אישום הכוללים עבירות מין שהוגשו בפילוח לפי שנים

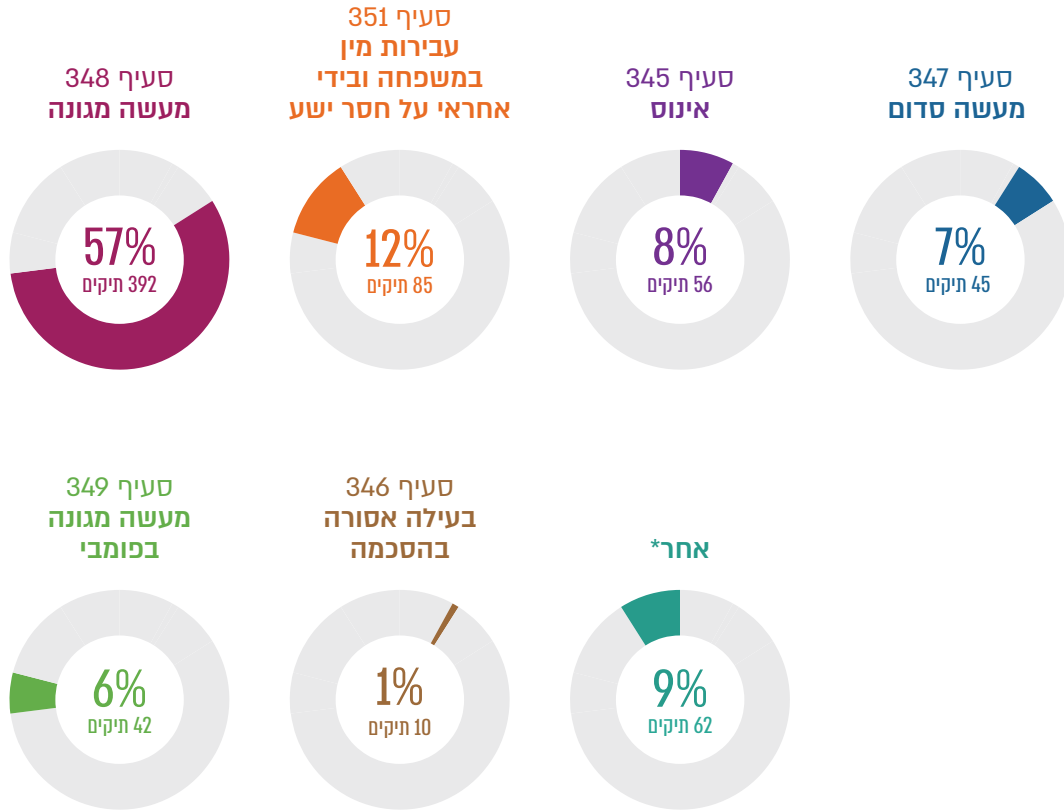

48% מכתבי האישום הוגשו לצד בקשת מעצר (335 כתבי אישום).

15% מכתבי האישום הוגשו כנגד נאשמים קטינים (102 כתבי אישום).

תרשים 74 - כתבי אישום שהוגשו בשנת 2019 בעבירות מין³⁰

*הנתונים פולחו על בסיס "סעיף העבירה הראשי בכתב האישום" שהוא ככלל, משקף את העבירה החמורה ביותר המיוחסת למי מהנאשמים בכתב האישום.

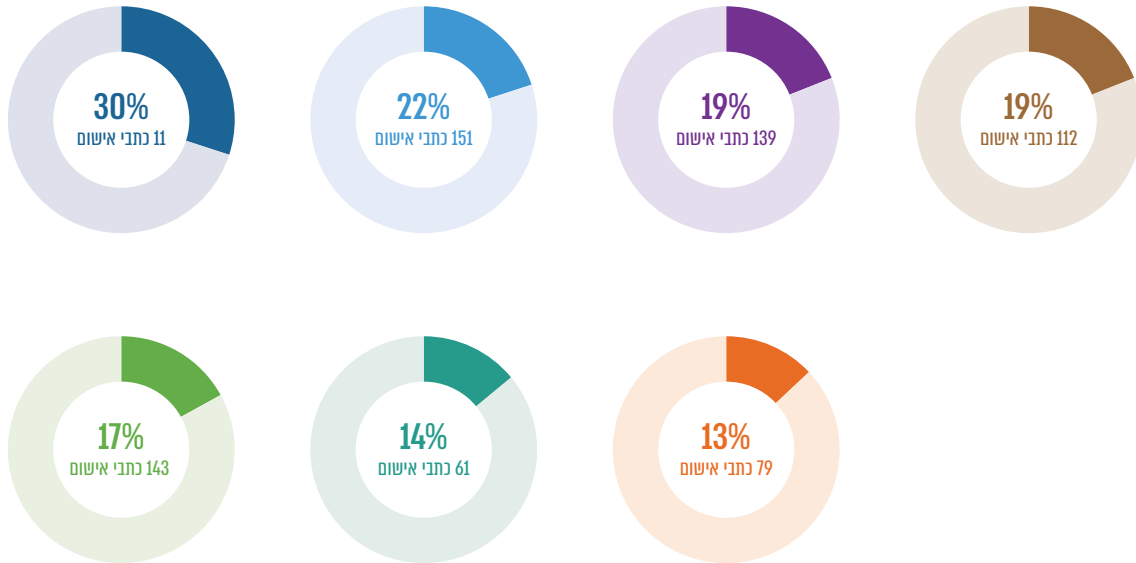
*סעיף העבירה הראשי אינו עבירת מין, אך לפחות אחד מבין הסעיפים שהוגדרו לחשוד או יותר בתיק הינו עבירת מין.

30. בנוסף, הוגשו 2 כתבי אישום אשר סעיף העבירה הראשי שלהם הוא סעיף 347א לחוק העונשין ו-2 כתבי אישום שסעיף העבירה הראשי שלהם הוא סעיף 347ב לחוק העונשין.

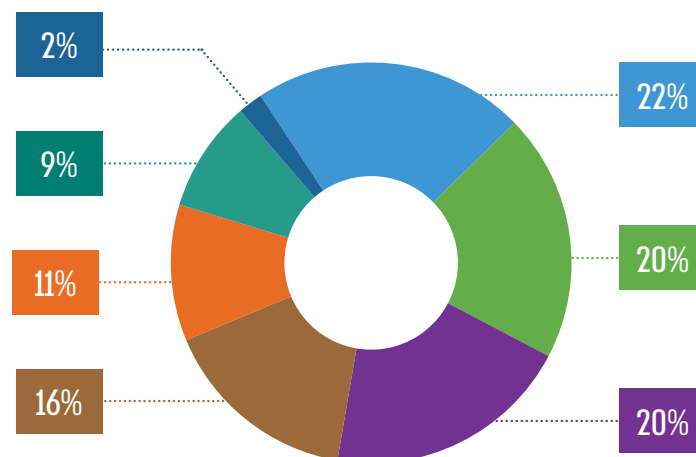
תרשים 75 - כתבי אישום שהוגשו בשנת 2019 בעבירות מין בפילוח לפי יחידות

■ פרקליטות מחוז ירושלים
 ■ פרקליטות מחוז דרום
 ■ פרקליטות מחוז מרכז
 ■ פרקליטות מחוז תל אביב
■ יחידת הסייבר
 ■ פרקליטות מחוז צפון
 ■ פרקליטות מחוז חיפה

אחוז כתבי האישום שהוגשו על ידי היחידה בשנת 2019 מתוך כלל כתבי האישום שהוגשו על ידה

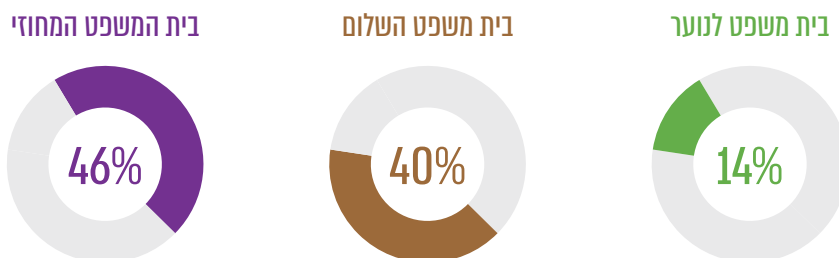

אחוז כתבי האישום בעבירות מין שהוגשו על ידי היחידה בשנת 2019 מתוך כתבי האישום שהוגשו על ידי הפרקליטות

הופעות בדיונים

במהלך שנת 2019 הופיעו פרקליטים ופרקליטות מכל המחוזות הפליליים בכ- **9,151** דיונים, בתיקי עבירות מין, בבתי משפט השלום והמחוזי ברחבי הארץ.

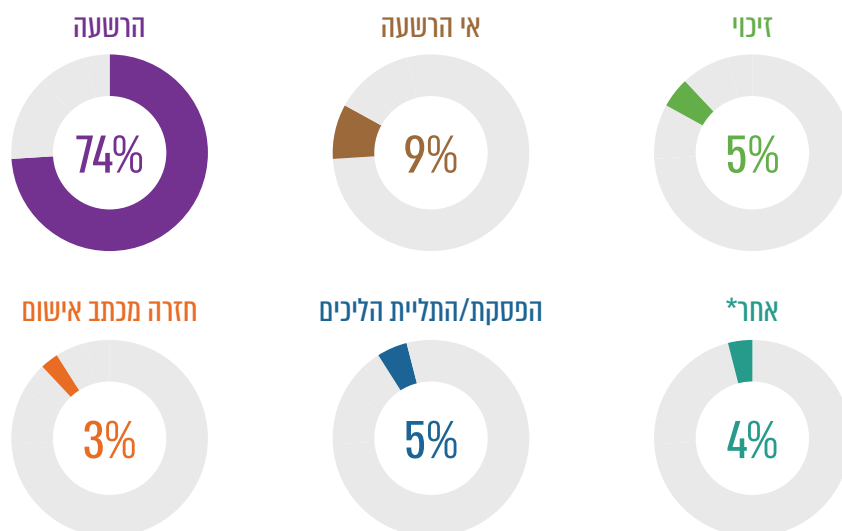

תוצאות ההליכים השיפוטיים שהסתיימו במהלך שנת 2019 בתיקי עבירות מין

בשנת 2019 הסתיימו 691 הליכים שיפוטיים שהתנהלו כנגד 714 נאשמים.³¹

ביחס לכ-74% מהנאשמים החליט בית המשפט להרשיע הרשעה מלאה או חלקית (לעומת 84% בכל ההליכים שהסתיימו בשנה זו). לגבי 9% נקבע כי הם ביצעו את העבירה **אך הם לא הורשעו** - מרביתם קטינים (לעומת 5% בכל ההליכים) ו-5% זוכו באופן מלא (לעומת 3% בכל ההליכים).

תרשים 76 - התפלגות תוצאות ההליכים שהסתיימו

*אחר – מצבים שבהם ההליכים עוכבו או שלא ניתן היה להמשיך בהם בשל נסיבות שונות כגון מות הנאשם.

המשמעות היא שנקבע כי 592 נאשמים אשר ההליך בעניינם הסתיים בהרשעה או באי הרשעה ביצעו את העבירה המיוחסת להם. מדובר ב-83% מהנאשמים בעבירות מין שההליך בעניינם הסתיים בשנת 2019.

31. ההליכים שהסתיימו נפתחו בבתי המשפט בשנת 2019 או קודם לכן.

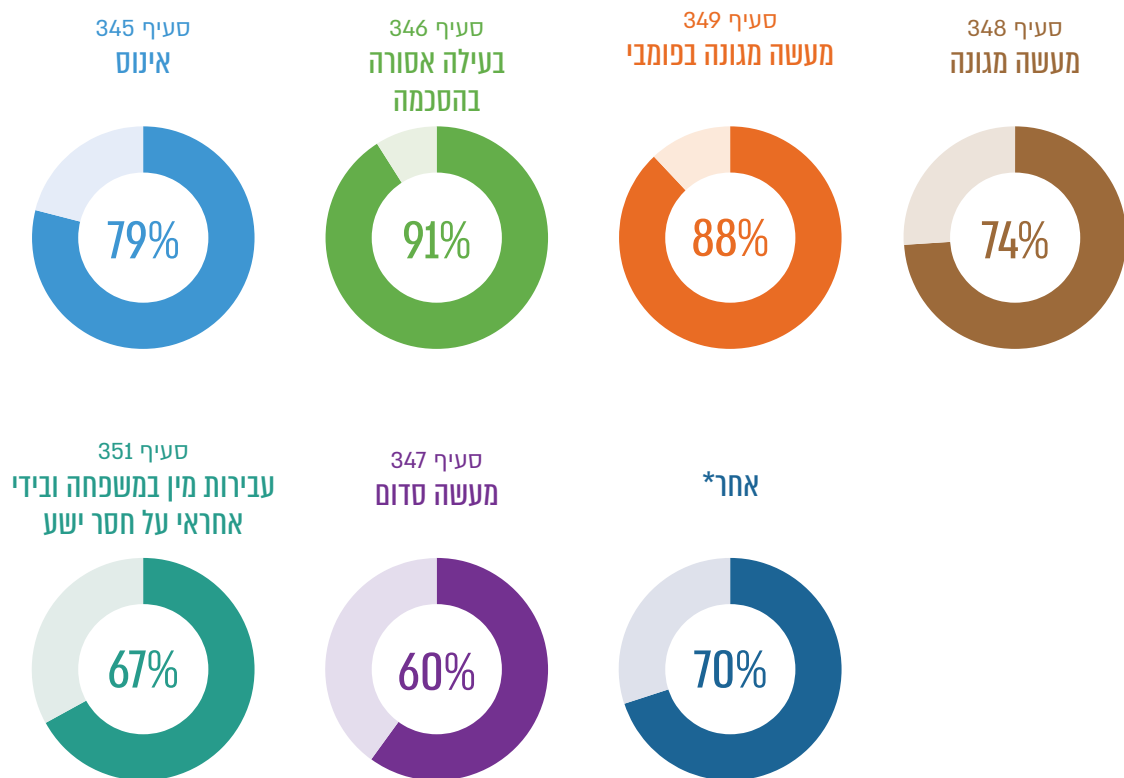
ביחס ל-76% מבין הנאשמים שהורשעו הרשעה מלאה או חלקית או שההליך השיפוטי בעניינם הסתיים בקביעה בדבר ביצוע עבירה ללא הרשעה, הוצג לבית המשפט הסדר טיעון (לעומת 81% נאשמים שההליך השיפוטי בעניינם הסתיים במסגרת הסדר טיעון בכל סוגי העבירות בשנה זו).

בחינת אחוז הסדרי הטיעון ביחס לכלל הנאשמים שההליך השיפוטי בעניינם הסתיים בשנת 2019 מעלה כי ההליך השיפוטי בעניינם של 62% מהנאשמים הסתיים במסגרת הסדר טיעון (לעומת 69% מהנאשמים שההליך השיפוטי בעניינם הסתיים במסגרת הסדר טיעון בשנה זו).

תרשים 77 - אחוז הסדרי הטיעון בפילוח לפי עבירות

*הנתונים פולחו על בסיס "סעיף העבירה הראשי בכתב האישום" שהוא ככלל, משקף את העבירה החמורה ביותר המיוחסת למי מהנאשמים בכתב האישום.

האחוז המוצג מתייחס למספר הנאשמים שההליך השיפוטי נגדם הסתיים במסגרת הסדר טיעון מבין מספר הנאשמים שהורשעו בהרשעה מלאה או חלקית, או שההליך השיפוטי בעניינם הסתיים ב"אי הרשעה", בפילוח לפי סוג העבירה.

*סעיף העבירה הראשי אינו עבירת מין, אך לפחות אחד מבין הסעיפים שהוגדרו לחשוד או יותר בתיק הינו עבירת מין.

תיקי עבירות המין שננגזו במחוזות פרקליטות בשנת 2019 ללא הגשת כתב אישום

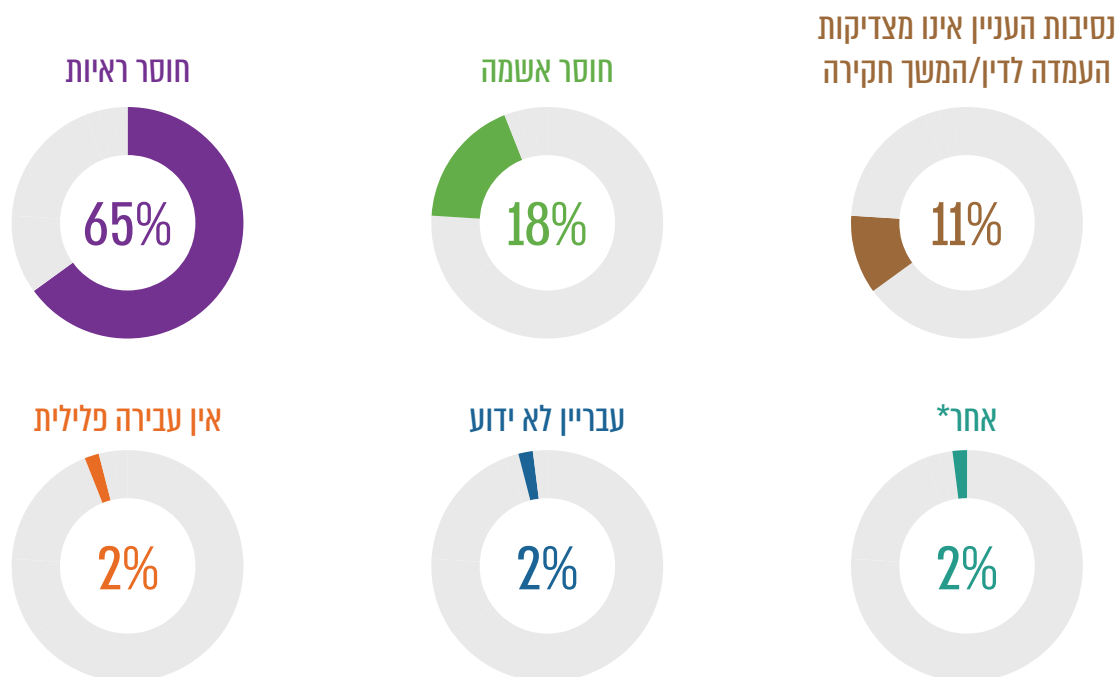
בשנת 2019 נגזו בפרקליטות ללא הגשת כתב אישום **2,514** תיקים שכללו לפחות עבירת מין אחת, כנגד **2,755** חשודים:³²

כנגד 65% מהחשודים בעבירות מין שהתיק כנגדם נגז, עילת הגניזה הייתה "חוסר בראיות" (לעומת 49% בכל התיקים), כאמור לעיל, בעבירות מין יש קושי ראייתי אינהרנטי משום שהן מבוצעות פעמים רבות בחדרי חדרים, בין פוגעים ונפגעים והן כתוצאה מהנזק הנפשי הנגרם לנפגע בשעת מעשה, לאחר מעשה ואף בעת הדיווח עליו. הפרקליטות מכירה בקשיים אלה ועושה כל שניתן כדי לברר את העובדות והראיות ולקבל ההחלטות תוך שימת דגש על המאפיינים הייחודיים לעבירות המין.

כנגד 9% מהחשודים בעבירות מין שהתיק כנגדם נגז, עילת הגניזה הייתה "**מכלול נסיבות העניין אינו מצדיקות העמדה לדין**" (לעומת 23% בכל ההליכים) – לרוב כאשר נפגע העבירה לא היה מעוניין להמשיך בהליך או במקרים קלים מבחינת אופי המגע ונסיבותיו, ולעיתים בשל נסיבות הקשורות בחשוד.

אחוז הגניזה בעילה של חוסר אשמה עמד על 18% - אחוז זהה לזה שהתקבל ביחס לכל ההליכים.

תרשים 78 - התפלגות עילות הגניזה

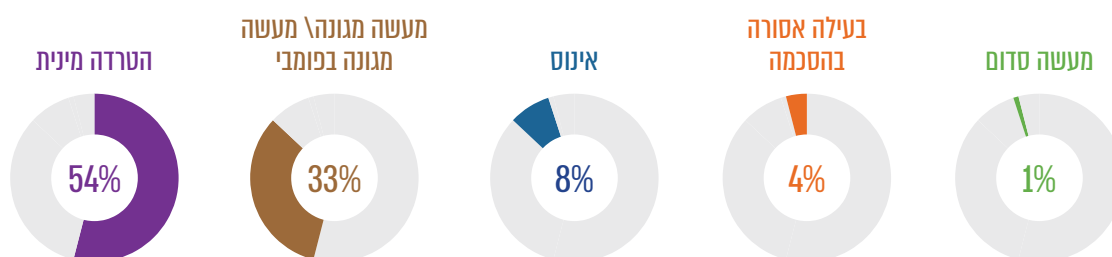
*אחר – החשוד אינו בר עונשין, התיק הוחזר לגוף החוקר, התיישנות, מות חשוד/נאשם, הסדר מותנה, צורך לתיק אחר.

32. התיקים שננגזו נפתחו בפרקליטות בשנת 2019 או קודם לכן.

טיפול בתיקי עבירות מין והטרדה מינית במחלקה לחקירות שוטרים

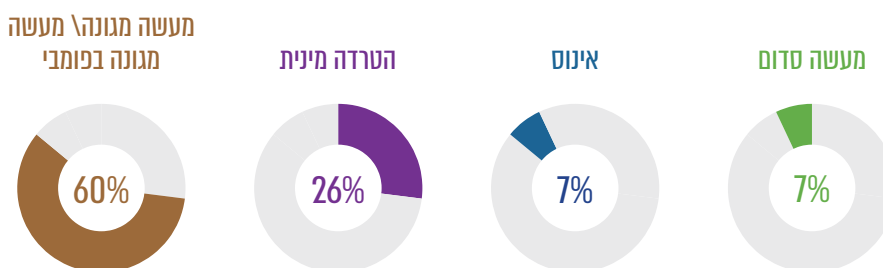
בשנים האחרונות חיזקה המחלקה לחקירות שוטרים את הקשר המקצועי בינה לבין מרכזי הסיוע האזרחיים לנפגעי ונפגעות תקיפה מינית. היות שחלק נכבד מהנפגעות הינן שוטרות במהלך שירותן במשטרת ישראל, חיזקה המחלקה את הקשר מול הגורמים הרלוונטיים במשטרת ישראל, בין היתר, על מנת לעודד ולתמוך בנפגעות המגיעות משורות משטרת ישראל וזקוקות לתמיכה, חיזוק וסיוע בתהליך המורכב והקשה של מסירת עדות, במקביל להמשך עבודתן במשטרה. מח"ש רואה חשיבות רבה במיצוי הדין ובענישה הולמת בעבירות אלה תוך הצבת גבולות נורמטיביים ברורים ליצירת סביבת עבודה בטוחה במשטרת ישראל. בשנת 2019 התקבלו במח"ש 71 תלונות על עבירות מין, המהוות 2% מכלל התלונות היזומות שהתקבלו במח"ש.

תרשים 79 - פילוח סעיפי העבירה שנכללו בתלונות שהתקבלו במח"ש³³

בתקופה זו הוגשו 12 כתבי אישום (על בסיס תלונות שנפתחו במהלך שנת 2019 או מוקדם יותר) ו-19 תיקים נוספים הופנו להמשך טיפול במחלקת משמעת. כתבי האישום שהוגשו בעבירות מין מהווים 18% מכתבי האישום שהוגשו על ידי מח"ש בשנת 2019. התיקים שהועברו למחלקת משמעת מהווים 18% מבין כלל התיקים שהועברו למחלקת משמעת בשנת 2019.

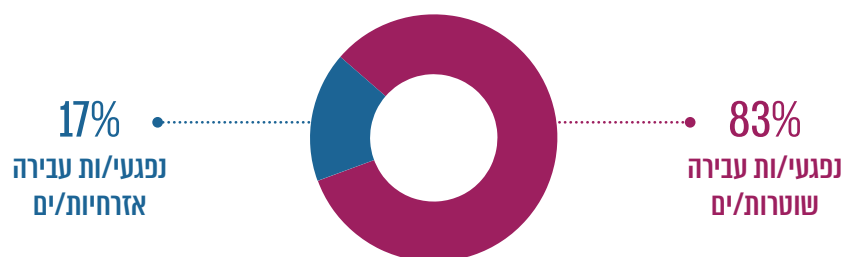
תרשים 80 - פילוח סעיפי העבירה שנכללו בכתבי האישום שהוגשו³⁴

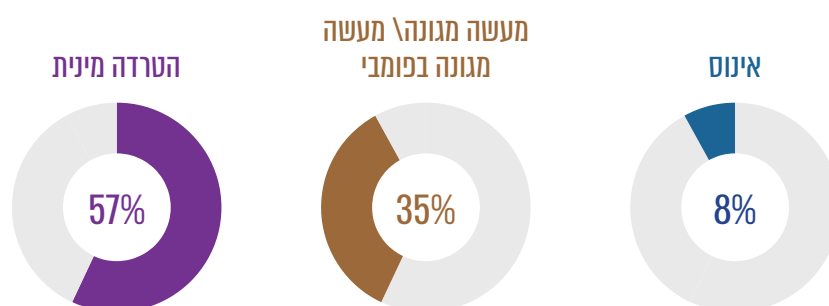
33. אפשר שתיק יכלול יותר מסעיף עבירה אחד.

34. אפשר שכתב אישום יכלול יותר מסעיף עבירה אחד.

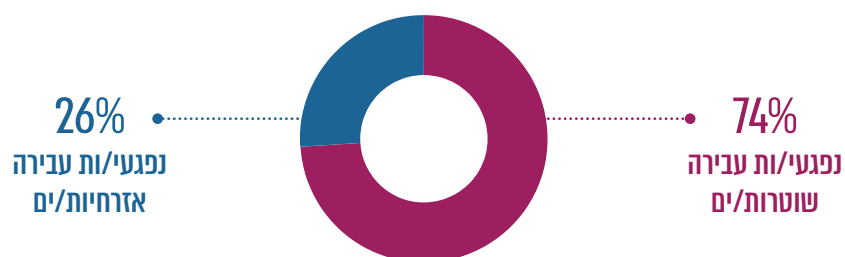
תרשים 81 - פילוח כתבי האיטום שהוגשו לפי זהות הנפגע/ת³⁵

תרשים 82 - פילוח סעיפי העבירה שנכללו בתיקים שהועברו למחלקת משמעת³⁶

תרשים 83 - פילוח תיקים שעברו למחלקת משמעת, לפי זהות הנפגע/ת

35. לעיתים כתב אישום כולל יותר מנפגע/ת עבירה אחד. נפגעי עבירה שוטרים – לרבות מתנדבי משטרה, חיילי צה"ל במשמרות משותפות עם שוטרים, פקחי עירייה וכד'.

36. אפשר שתיק אחד נחקר בגין מספר עבירות ולכן סכימת התיקים על פי סיווגי העבירה מביאה לתוצאה גבוהה ממספר התיקים שנחקרו.

תוצאות ההליכים השיפוטיים

במהלך שנת 2019 הסתיימו בבתי המשפט 10 הליכים שיפוטיים:

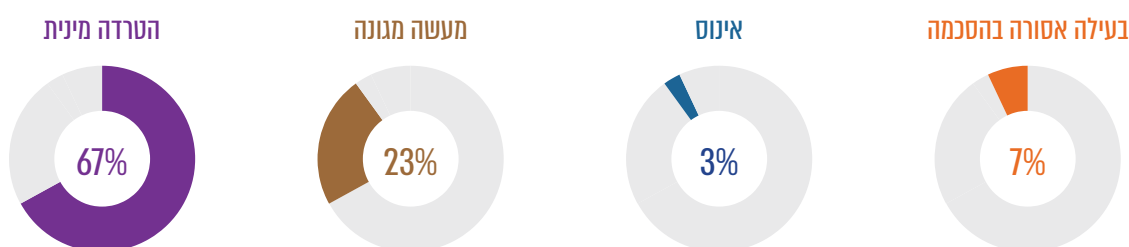

אף הליך לא הסתיים בזיכוי

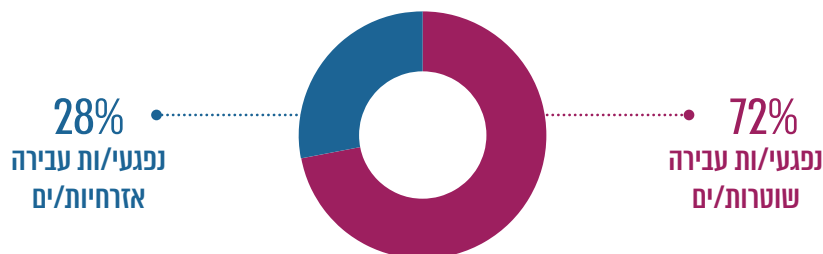
סגירת תיקים ללא הגשת כתב אישום

במהלך שנת 2019 נסגרו 22 תיקים. בחלק מהתיקים נערכה בדיקה ובוצעו פעולות חקירה, ולא נמצא שיש מקום לחקור את השוטר באזהרה. בחלק מהתיקים התלונה התקבלה מגורם חיצוני שהוא אינו נפגעת העבירה, וזו לאחר בדיקה עמה, ביקשה שלא להמשיך את ההליך. חלק מהתיקים נסגרו בשל היעדר עבירה פלילית או משום שהעבריין לא אותר, או משום שנמצא שהוא איננו שוטר.

תרשים 84 - פילוח סעיפי העבירה בתיקים שנסגרו³⁸

תרשים 85 - פילוח לפי זהות הנפגעת/ בתיקים שנסגרו³⁹

³⁷ פילוח ההליכים שהסתיימו לפי סעיפי העבירה שנכללו בכתב האישום: הטרדה מינית - 2 הרשעות ו-5 אי הרשעות; מעשה מגונה - אי הרשעה וחזרה מאישום; בעילה אסורה בהסכמה - הרשעה. פילוח תוצאות ההליכים השיפוטיים לפי זהות הנפגעת: נפגעי עבירה אזרחיים - 2 הרשעות, 1 אי הרשעה; נפגעי עבירה שוטרים - 2 הרשעות, 4 אי הרשעה, 1 חזרה מאישום.

³⁸ תיק יכול שיכלול יותר מסעיף עבירה אחד.

³⁹ תיק יכול שיכלול יותר מנפגעת/ עבירה אחד וכן יכול שיכלול גם נפגעי עבירה אזרחיים וגם נפגעי עבירה שוטרים.

החטיבה האזרחית בפרקליטות

החטיבה האזרחית בפרקליטות

נתונים מרכזיים בפרק

תיקים נפתחו **22,279**
במחוזות האזרחיים של הפרקליטות
(עלייה של כ- 3% ביחס לשנת 2018)

41%

מהתיקים שטופלו על ידי המחוזות האזרחיים היו בנושא
מעמד אישי ובעניינים מנהליים

59

תיקים בהם התייצב
היועץ המשפטי לממשלה
למען הגנה על אינטרסים ציבוריים

למעלה מ-

90

הליכים טופלו על ידי
מחלקת הבג"צים
בפני ועדת הבחירות המרכזית לכנסת

184

תביעות יזומות
הוגשו בהיקף של
₪708,394,200

1,855^כ

תיקים נפתחו במחלקת הבג"צים
(ירידה של כ-13% משנה שעברה)

מבצעי
אכיפה
משולבת **60**

תיקים טופלו **1,069**
על ידי המחלקה האזרחית

החטיבה האזרחית פועלת כנאמן הציבור בייצוג המדינה בעניינים אזרחיים ומינהליים, לשם הגנה על זכויות הציבור, שלטון החוק וסדרי מינהל תקינים, שמירה על נכסי המדינה והקופה הציבורית וקידום האינטרס הציבורי.

הפרקליטות האזרחית מגשימה את ייעודה באמצעות:

ייצוג המדינה ועובדי הציבור בהליכים אזרחיים ומינהליים, כבא-כוח היועץ המשפטי הממשלה.

הבאת האינטרס הציבורי בפני בית המשפט – באמצעות "התייצבויות יועץ" בתיקים בהם קיים אינטרס ציבורי או זכות של מדינת ישראל העלולים להיות מושפעים בהליך משפטי מסוים, מתייצבת הפרקליטות האזרחית בשם היועץ המשפטי לממשלה לצורך הגנה על אינטרס זה.

שימוש אפקטיבי ויזום בכלים אזרחיים ומינהליים לטיפול ביעדי האכיפה האסטרטגיים ("אכיפה משולבת").

מיקוד מאמצים בנושאים אסטרטגיים נבחרים בהתאם לתוכניות העבודה ויעדי ההנהלה, למען קידום שלטון החוק והאינטרס הציבורי ושמירה על הקופה הציבורית.

הגשת תביעות בעניינים ציבוריים חשובים ובסכומי כסף גבוהים.

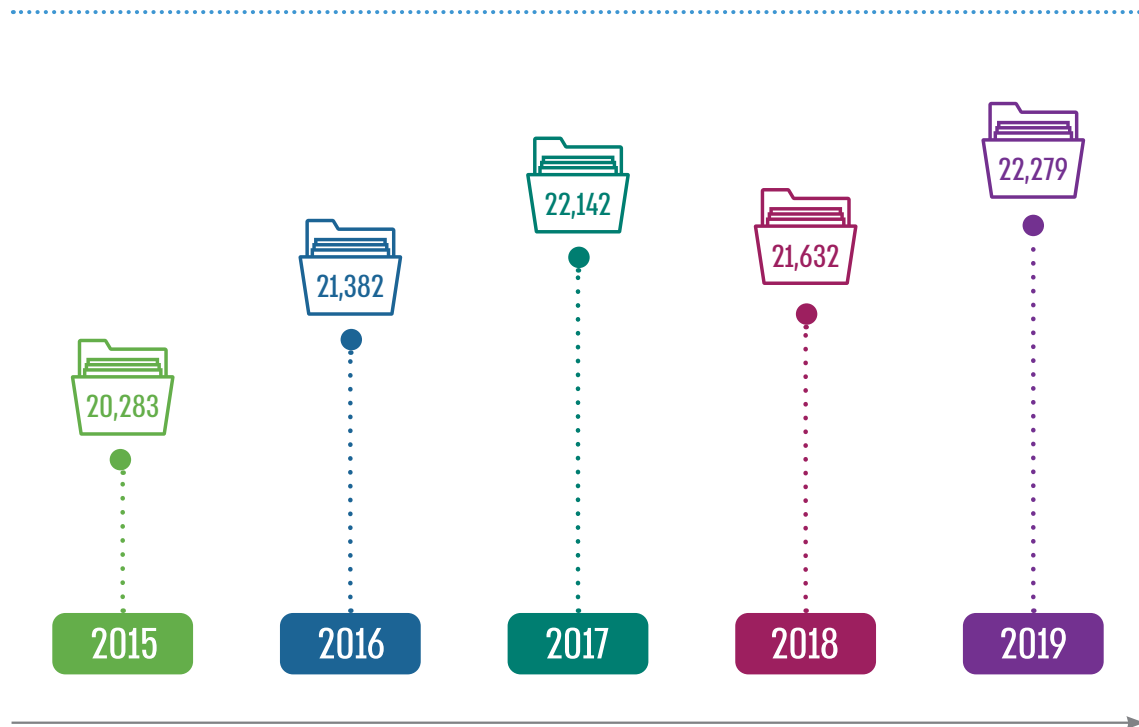
עבודת המחוזות האזרחיים

פרקליטות המחוז האזרחיות עוסקות בייצוג המדינה בכל הערכאות בתחומי המחוז (בתי המשפט לתביעות קטנות, בתי משפט השלום, בתי משפט לענייני משפחה, בתי הדין האזרחיים לעבודה, בתי משפט לעניינים מינהליים ובתי המשפט המחוזיים) ובכל סוגי ההליכים האזרחיים והמינהליים בהם נדרש ייצוג של רשויות המדינה.

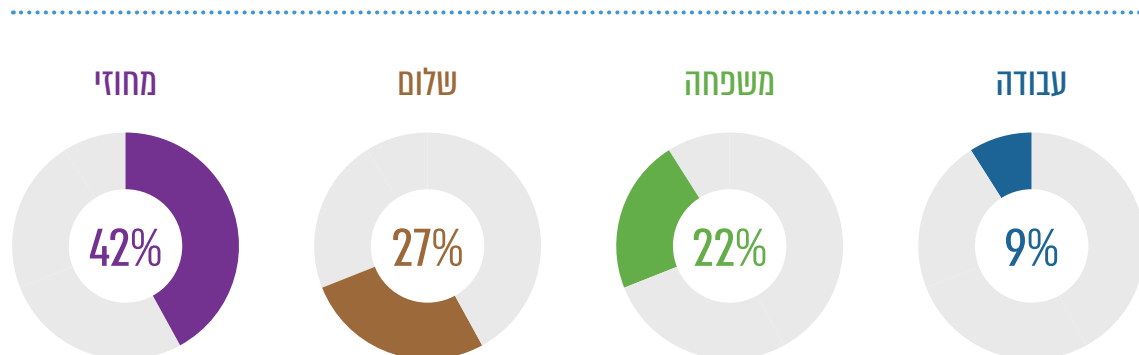
תיקי פרקליטות שנפתחו

בשנת 2019, נפתחו במחוזות האזרחיים של הפרקליטות 22,279 תיקי פרקליטות (עלייה של כ-3% ביחס לשנת 2018).

תרשים 86 - תיקי פרקליטות שנפתחו בשנים האחרונות

תרשים 87 - התפלגות תיקי הפרקליטות שנפתחו בחלוקה לערכאות השיפוטיות

תרשים 88 - התפלגות התיקים שנפתחו במהלך שנת 2019 לפי נושאי (מהיות) התביעה

פרקליטויות המחוז האזרחיות עוסקות במגוון רחב של נושאים והליכים בהתאם למאפיינים הייחודיים של כל מחוז ומחוז.

תיקי הפרקליטות האזרחית מחולקים, ככלל, לשמונה מהיות תביעה מרכזיות – נזיקין, מקרקעין, קצין תגמולים, עבודה, חיובים, מיסים, מינהלי ומעמד אישי.

21%

מינהלי

20%

מעמד אישי

13%

נזיקין

9%

חיובים

8%

מקרקעין

7%

עבודה

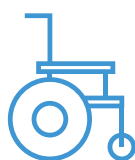
6%

מיסים

6%

קצין תגמולים

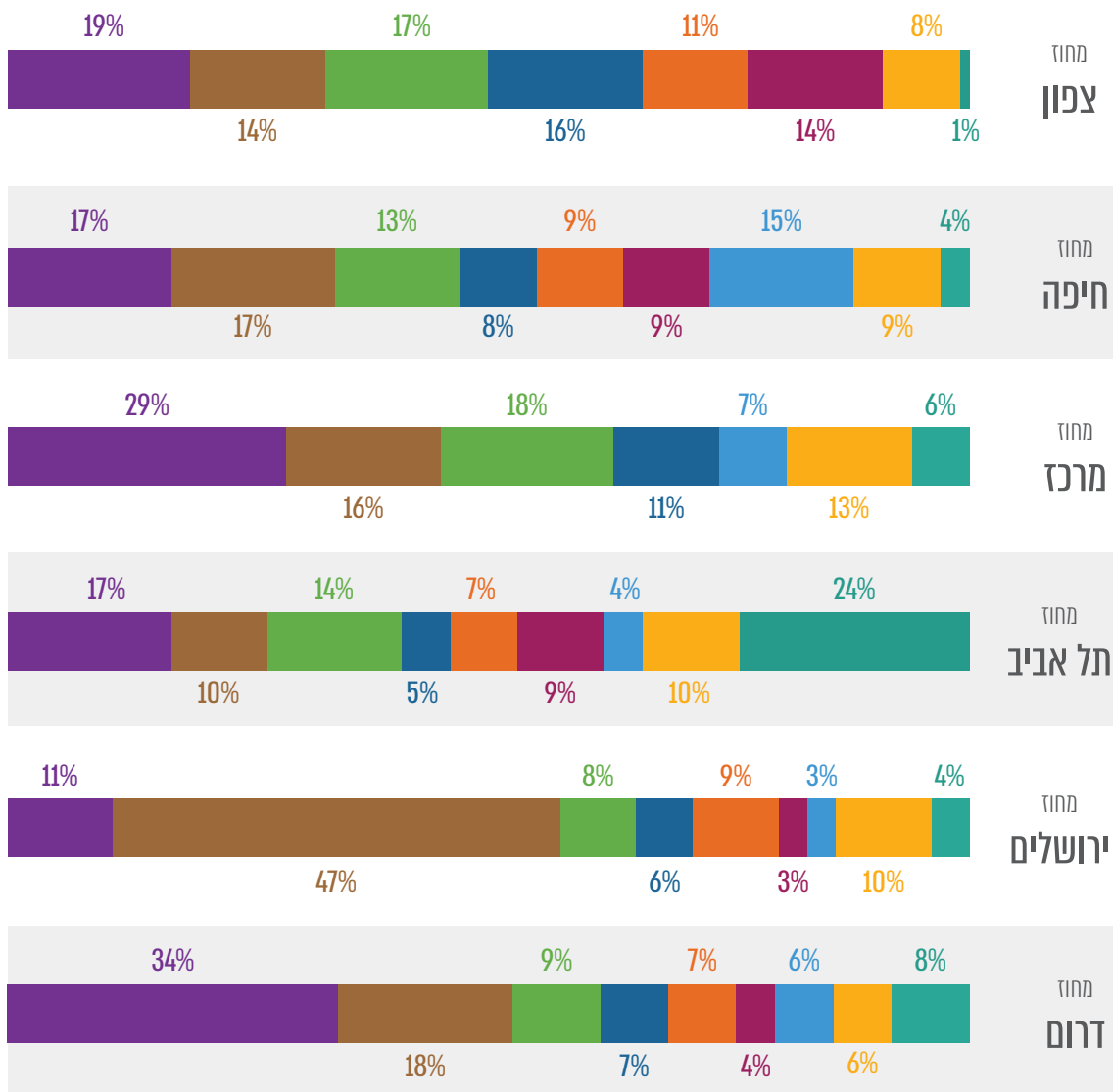

10%

שונות

תרשים 89 - התפלגות תיקי הפרקליטות שנפתחו לפי נושאי (מהויות) התביעה בחלוקה למחוזות

מעמד אישי

מנהלי

סיקון

מקרקעין

עבודה

מסים

קצין תגמולים

חיובים

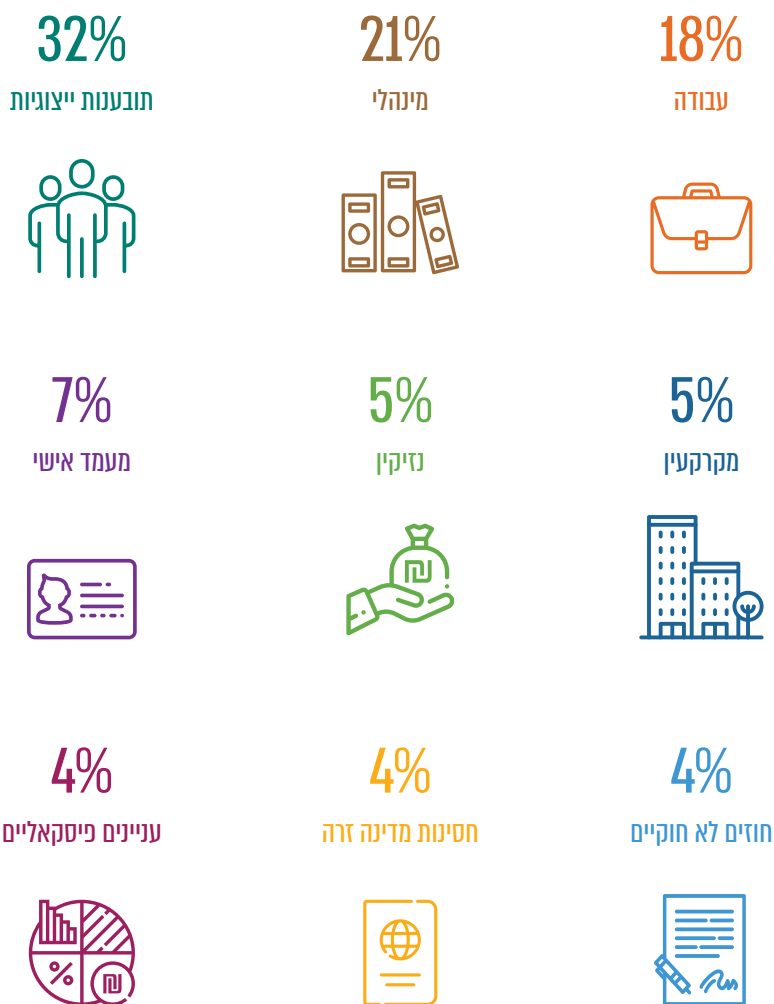
שונות

תרשים 90 - התפלגות התייצבויות היועץ המשפטי לממשלה שהוגשו בשנת 2019 בפילוח לפי נושא התביעה

אחת ממשימותיה של הפרקליטות האזרחית היא להתייצב, בשם היועץ המשפטי לממשלה, בהליכים משפטיים אזרחיים ומינהליים המתנהלים בפני בתי המשפט אשר המדינה איננה צד להם. המדובר בעמדות רחב המוגשות בשם היועץ המשפטי לממשלה, במקרים ייחודיים בהם מצא לנכון היועץ להתייצב, או לבקשת בתי המשפט המעוניינים לקבל את עמדתו של היועץ המשפטי לממשלה בטרם יפסקו בסוגיה חדשנית או עם השלכת רוחב. בהתאם לפקודת סדרי הדין (התייצבויות היועץ המשפטי לממשלה) [נוסח חדש], היועץ המשפטי לממשלה רשאי להתייצב ולהשמיע דברו בהליכים אלה, אם ראה כי זכות של מדינת ישראל או זכות ציבורית או עניין ציבורי מושפעים או כרוכים בהליך המתנהל.

לאחר עבודת מטה שמתבצעת בשילוב משרדי הממשלה, הרגולטורים, ייעוץ וחקיקה והפרקליטות, היועץ המשפטי לממשלה מתייצב באמצעות פרקליטויות המחוז האזרחיות, בעשרות הליכים בשנה ובכך משמיע את עמדתו, בשם הציבור וכנאמנו, לקידום ושמירה על האינטרס הציבורי או בשאלות משפטיות מורכבות שהחקיקה והפסיקה טרם עסקו בהם. בשנת 2019 התייצבו יחידות הפרקליטות האזרחית, בשם היועץ המשפטי לממשלה, ב-56 הליכים.

לעיון בהתייצבויות היועץ המשפטי לממשלה:

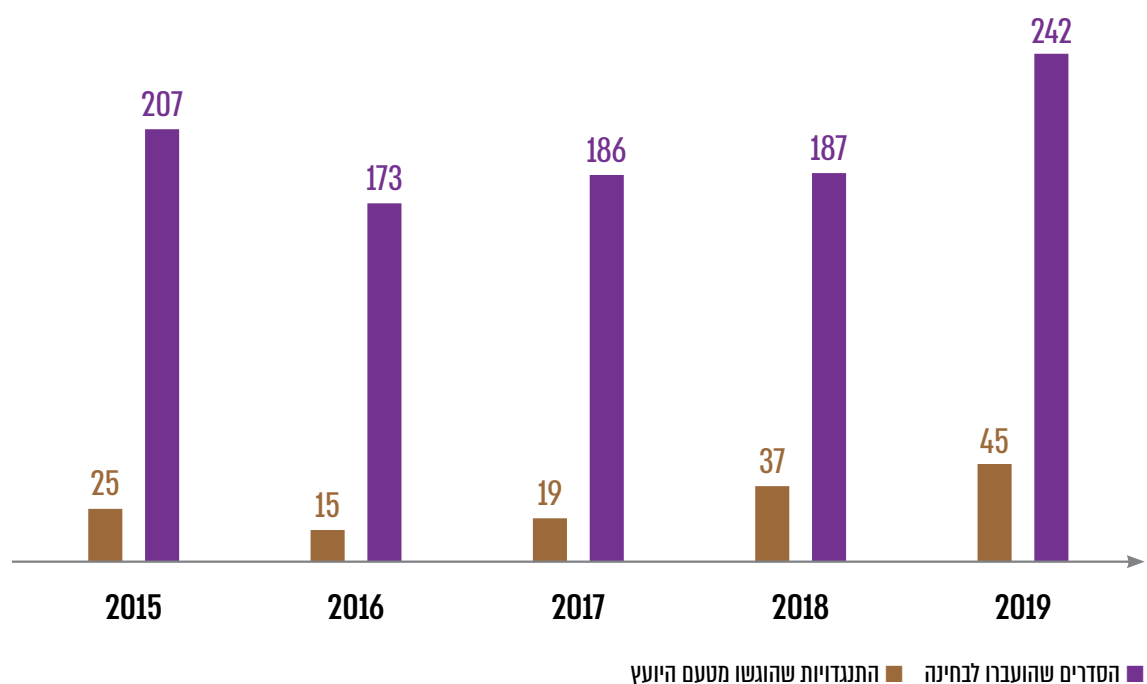
התייצבויות היועמ"ש

תרשים 91 - התנגדויות שהוגשו מטעם היועץ המשפטי לממשלה להסדרי פשרה בתובענות ייצוגיות

בהתאם לסעיף 18 לחוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006, רשאי היועץ המשפטי לממשלה להגיש לבית המשפט התנגדות מנומקת לכל הסדר פשרה **בתובענה ייצוגית** המוגש על ידי הצדדים לאישורו של בית המשפט. על מנת שהסדר הפשרה יאושר עליו להיות ראוי, הוגן וסביר בהתחשב בעניינם של חברי הקבוצה.

הכלי של הגשת התנגדות להסכמי פשרה בתובענות ייצוגיות נועד להוות מנגנון פיקוח מוגבר ופתרון ל"בעיית הנציג" הטמונה בסיומה של תובענה ייצוגית בדרך של פשרה. בעוד שבתביעה רגילה, התובע והנתבע לוקחים חלק פעיל בהליך המשפטי ובניהול מו"מ לפשרה המסדיר את מערכת היחסים ביניהם בלבד, בתובענה הייצוגית חברי הקבוצה המיוצגת אינם שותפים לניהול התביעה והמו"מ לפשרה. לפיכך, בעת הגעתם של התובע הייצוגי והנתבע להסדר פשרה, יש להבטיח שהאינטרס של כלל חברי הקבוצה שהפשרה מכריעה בזכויותיהם נשמר.

בחינת הסדרי הפשרה על ידי היועץ המשפטי לממשלה בשיתוף מחלקת ייעוץ וחקיקה והגשת התנגדות להסדרים במקרים המתאימים מסייעות בשמירת האינטרס של חברי הקבוצה ואינטרס הציבור.

בנוסף להתנגדויות שהוגשו מטעם היועץ, הגישה הפרקליטות בשנת 2019, 22 עמדות של גורמים מקצועיים (משרדי הממשלה ויחידות הסמך השונות), ביחס להסדרים שהועברו לבחינה.

המחלקה האזרחית

המחלקה האזרחית בפרקליטות המדינה אחראית על ייצוג המדינה בהליכים המתנהלים בבית המשפט העליון במגוון תחומי המשפט האזרחי והמנהלי (נזיקין, חוזים וחייבים, תובענות ייצוגיות, מקרקעין, מעמד אישי, ממשקים עם התחום הפלילי ועוד). המחלקה מייצגת את המדינה הן בהליכי ערעור שונים המוגשים נגד המדינה והן בהליכי ערעור אותם יוזמת המדינה בבית המשפט העליון. נוסף על כך, מייצגת המחלקה האזרחית את היועץ המשפטי לממשלה בהתייצבותו בהליכים בעלי חשיבות ציבורית אשר המדינה אינה צד להם. התיקים בהם מטפלת המחלקה עוסקים בין היתר בשמירה ובהגנה על זכויות כספיות של המדינה בהיקף של עשרות מיליארדי שקלים, שמירה על מקרקעי המדינה ונכסים אחרים וכן בהגנה על זכויות הפרט ובסוגיות צרכניות.

ההליכים המרכזיים המוגשים לבית המשפט העליון

ההליכים בתחום האזרחי בבית המשפט העליון מתחלקים לארבעה סוגים מרכזיים:

דיון נוסף אזרחי

בקשה לדיון נוסף בהרכב מורחב של שופטי בית המשפט העליון בהליך שכבר ניתן במסגרתו פסק דין על ידי בית המשפט העליון.

ערעורים אזרחיים

ערעור בזכות על הליך שהתנהל בבית המשפט המחוזי כערכאה ראשונה.

בקשות שונות אזרחי

בקשות והליכים שונים בנושאים אזרחיים שאינם חלק מהליכי ערעור אזרחי או בקשות רשות ערעור, כגון: בקשות לפסלות שופט, בקשות להעברת מקום דיון, ערעורים על החלטות רשם בית המשפט העליון ועוד.

בקשות רשות ערעור אזרחי

- בקשות ערעור יוגשו בשני מצבים:
- ערעור על "החלטה אחרת" שאיננה פסק דין.
  - ערעור "בגלגול שני": ערעור על פסק דין שניתן על ידי בית המשפט המחוזי שדן בתיק כערכאת ערעור (ההליך נדון בבית משפט השלום כערכאה דיונית ולאחר מכן בבית המשפט המחוזי כערכאת ערעור).

המחלקה האזרחית פועלת גם כיחידת המטה של פרקליטות המדינה בתחומי המשפט האזרחי השונים. זאת באמצעות פורומים מקצועיים בהם חברים נציגים מפרקליטויות המחוז ומשרדי הממשלה השונים ובהם מגובשות מדיניות משפטית והנחיות מקצועיות. כן עוסקת המחלקה בריכוז סוגיות בעלות השלכות רחב העלות בתיקים אזרחיים ובהנחיית מחוזות הפרקליטות.

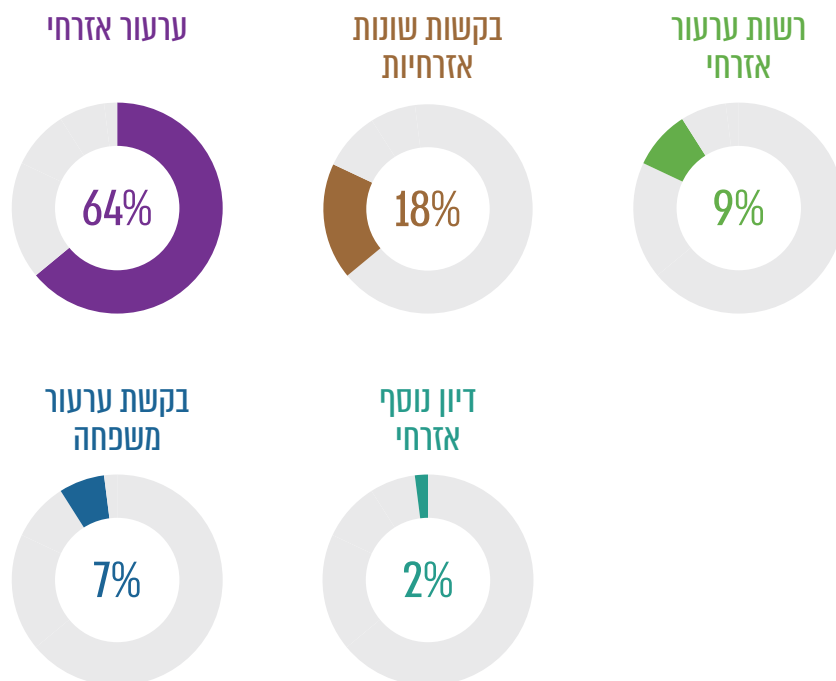
תיקי ייעוץ וליווי:

המחלקה האזרחית מלווה את המחוזות האזרחיים ברחבי הארץ בטיפול בתיקים ובסוגיות המעוררים שאלות עקרוניות, תקדימיות, חדשניות ובעלות השלכות רחב, וזאת מתוקף היותה יחידת מטה המגבשת מדיניות בראייה רוחבית וכוללת.

במהלך שנת 2019, המחלקה האזרחית טיפלה בסך הכל ב-1,069 תיקים בהם ערעורים בבית המשפט העליון ותיקי ליווי. מתוכם 522 הליכים בבית המשפט העליון (49%) ו-547 תיקי ליווי וייעוץ (51%).

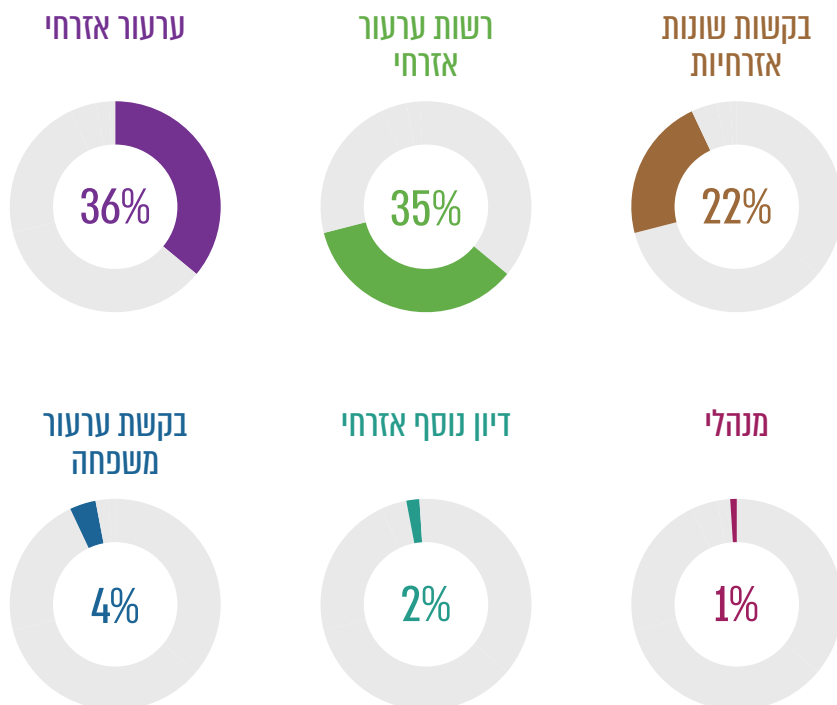
95 הליכים מבין ההליכים שהוגשו לבית המשפט העליון בשנת 2019, הוגשו ביוזמת המדינה (18%).

תרשים 92 - התפלגות ההליכים שהוגשו לבית המשפט העליון ע"י המדינה בפילוח לפי סוג ההליך

427 הליכים הוגשו נגד המדינה (82%).

תרשים 93 - התפלגות ההליכים שהוגשו לבית המשפט העליון בהם המדינה משיבה, בפילוח לפי סוג ההליך

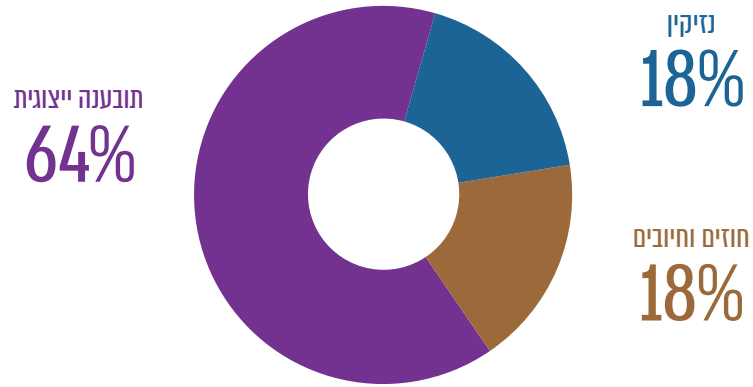

תרשים 94 - התפלגות ההליכים המרכזיים שהוגשו לבית המשפט העליון (למעט בקשות שונות) בפילוח לפי נושא ההליך

תרשים 95 - התפלגות ההליכים בהם הוגשו עמדות יועץ והתנגדויות מטעמו להסדרי פשרה בתובענות ייצוגיות, בפילוח לפי נושא התביעה*

*מדובר בתיקים בהם הוגשה עמדה מטעם היועץ המשפטי לממשלה בהליכים משפטיים אזרחיים בבית המשפט העליון מכוח פקודת סדרי הדין (התייצבות היועץ המשפטי לממשלה) ומכוח סעיף 18 לחוק תובענות ייצוגיות.

אכיפה אזרחית

אכיפה אזרחית היא שם כולל לפעילותה האקטיבית והיזומה של פרקליטות המדינה לשימוש בכלים מתחום המשפט האזרחי והמנהלי בשלושה תחומים: אכיפת חוק, הגנה על קניין הציבור וזכויותיו וסיוע למשרדי הממשלה ביישום מדיניות ורגולציה – והכל בהתאם ליעדי העל של פרקליטות המדינה.

בתחום הסיוע להגשמת מדיניות ממשלתית ורגולציה

פועלת הפרקליטות בדומה לתחומים האחרים, באמצעות הליכי תביעה רגילים, ולצידם ליווי של הפעלת סמכויות שבחוק, כגון שלילת רישיונות, הוצאת צווים או דרישת תיקון מפגעים; ממועד קבלת המידע הרלבנטי ועד ההגנה על החלטות בבית המשפט.

בתחום ההגנה על קניין הציבור וזכויותיו

פועלת הפרקליטות ככלל, באמצעות תביעות אזרחיות בתחומי המשפט השונים. הליכים לפינוי מקרקעין ותביעת דמי שימוש, תביעות השבה לכספי תמיכות ומענקים, תביעות בגין נזקים לנכסי המדינה, תביעות פיצוי והשבה בגין שימוש בקניין רוחני של המדינה, תביעות לאכיפת חוזה או פיצוי בגין הפרתו ועוד.

בתחום אכיפת החוק

פועלת הפרקליטות במספר דרכים מרכזיות: הגשת תביעות להטבת הנזק כתוצאה מהליכים פליליים (כתביעה נגרת או כתביעה רגילה), ליווי הליכי שלילת רישיונות ופעולות רגולציה הנוגעים לערך המוגן בהליך הפלילי, ומבצעי-אכיפה בהם מאוגדים גורמים מתחומים שונים לפעול במסגרת סמכותם נגד גורם עברייני או תופעה פלילית.

היחידה לאכיפה אזרחית המובילה פעילות זו במשותף עם מחוזות הפרקליטות ברחבי הארץ, היא יחידת מטה ויחידה מבצעת גם יחד:

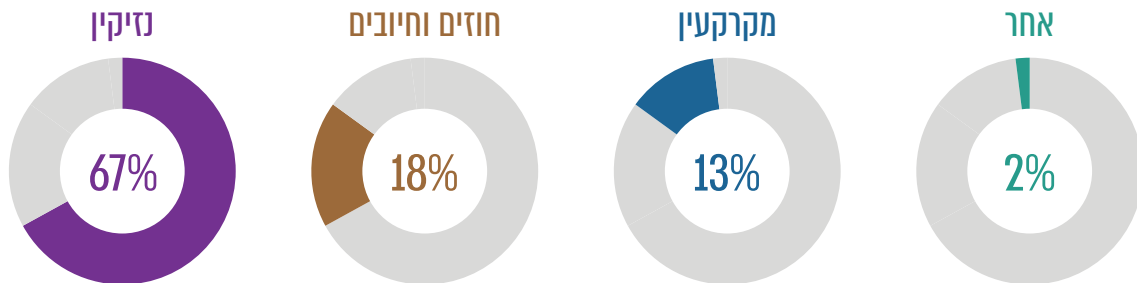
כיחידת מטה, באחריותה, איתור תחומי פעולה ואירועים קונקרטיים המצדיקים נקיטה בהליכים, ליווי ועיצוב תורה משפטית בנושאים הרלבנטיים, ריכוז נתונים, ותמיכה בתהליכי קבלת החלטות על ידי המשנה לפרקליט המדינה (לעניינים אזרחיים) ופרקליט המדינה, בנושאים אלה. היחידה פועלת כגוף **פיתוח ויזמות**, שתפקידו איתור נושאים בהם ניתן לסייע למשרדי הממשלה וגורמי אכיפת החוק, ולהרחיב את פעילותה האקטיבית של הפרקליטות האזרחית.

במקביל, פועלת היחידה להגשמת אותם יעדים כיחידה מבצעת: נקיטה בהליכים משפטיים, הובלת שולחנות עגולים וליווי הליכי רגולציה למיניהם. במסגרת זו וכתחום נרחב, מרכזת היחידה את הטיפול בבוררויות הענק הנוגעות לפרוייקטי תשתית (BOT/PPP) - בתחום ההתפלה, הקמת מתקני אנרגיה, תחבורה ועוד.

לצד אלו, אחראית היחידה לאכיפה אזרחית לניהול מערך מיקור החוץ בפרקליטות המדינה ולכלל התהליכים והפעולות ביחס למשרדי עורכי הדין הפרטיים והתיקים המנוהלים על ידם בשם המדינה - בחירת עורכי הדין התקשרות עמם, הקצאת תיקים, פיקוח על ניהול התיקים ותשלום שכרם.

בשנת 2019 הוגשו על ידי היחידה לאכיפה אזרחית ועל ידי מחוזות הפרקליטות האזרחיים 184 תביעות יזומות בהיקף של 708,394,200 ₪.

תרשים 96 - התפלגות התביעות היזומות שהוגשו במחוזות האזרחיים ועל ידי היחידה לאכיפה אזרחית לפי נושאים

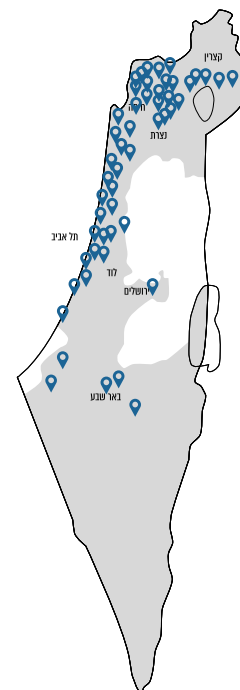
בתחום האכיפה המשולבת, התקיימו בשנת 2019 60 מבצעי אכיפה משולבת וכן פעולות אכיפה משולבת משלימה.

מבצעי האכיפה המשולבת מבוצעים ככלל לאחר "שולחנות עגולים" המנוהלים על ידי הפרקליטות בהשתתפות גורמי אכיפה רבים. בשנת 2019 המשיכה העלייה במספר מבצעי האכיפה, כאשר ניתן לראות גידול של כ-20 מבצעים כלפי גורמים עבריינים וארגוני פשיעה (כ-44 מבצעים בתחום זה בשנת 2019 ביחס ל-22 מבצעים בשנת 2018) לצד המשך טיפול בתחום המקרקעין ומשאבי הטבע. בשנת 2019 התקיימו 60 מבצעי אכיפה משולבת.

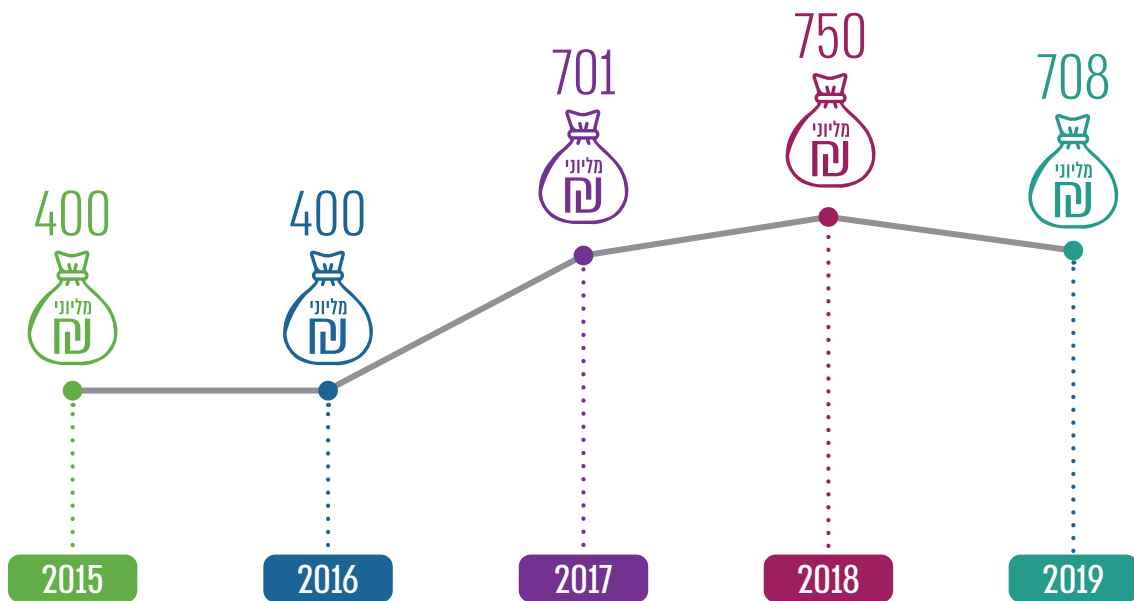
פעולות אכיפה משולבת משלימה אינן כוללות "מבצע בשטח". מדובר בפעולות כגון שלילת רשיונות, הטלת קנסות, תביעות כספיות בהליכים אזרחיים לאחר הליכים פליליים ועוד.

תרשים 97 - פריסת מבצעי האכיפה האזרחית המשולבת

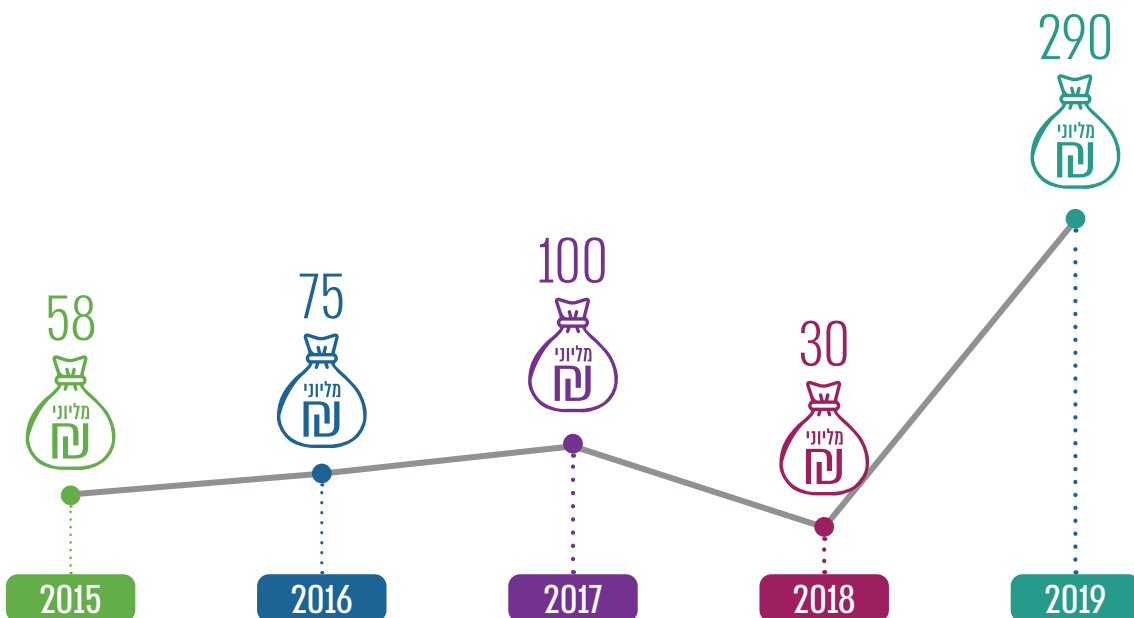
פרידיס	טובא-זנגרייה	אום אל-פחם
פרדס חנה-כרכור	טמרה	אופקים
פתח תקווה	יפיע	אניעם
צאלים	ירושלים	אשדוד
צפת	כאבול	באקה אל-גרביה
צריפין	כפר קאסם	באר שבע
קריית מוצקין	מגאר	בית שקמה
ראמה	נהרייה	ג'דידה-מכר
רומת הייב	נצרת	ג'סר א-זרקא
רמלה	נצרת עילית	דאלית אל-כרמל
רמת ישי	נשר	דימונה
שלומי	נתניה	זרזיר
תל אביב	עכו	חבלת השרון
תל שבע	עספיא	חדרה
	עראמשה	חיפה

תרשים 98 – סכומי התביעות האזרחיות שהוגשו על ידי המחוזות והיחידה לאכיפה אזרחית בשנים 2015-2019 (במיליוני ש"ח)

תרשים 99 – סכומי הזכויות בתביעות יזומות שנפסקו לטובת המדינה בתביעות שהוגשו על ידי היחידה לאכיפה אזרחית בשנים 2015-2019 (במיליוני ש"ח)*

*סכומי הזכייה בכל שנה תלויים במועד סיום ההליך המשפטי ומועד מתן פסק הדין. מאחר שתיק אזרחי ממוצע מתנהל בבית המשפט במשך כמה שנים, סכומי הזכייה בשנה מסוימת מתייחסים גם להליכים שהוגשו בשנים קודמות. סכום הזכייה בשנת 2019 גדל בעקבות זכייה בתיק מפעלי ים המלח.

מחלקת הבג"צים

מחלקת הבג"צים אחראית על ייצוג משרדי הממשלה, רשויות שלטוניות נוספות והיועץ המשפטי לממשלה בהליכים המתנהלים בבית המשפט העליון בתחומי המשפט המינהלי והחוקתי.

רוב ההליכים שבטיפול מחלקת הבג"צים הם עתירות המוגשות ישירות לבג"ץ, במגוון רחב של תחומים – כלכליים, ביטחוניים וחברתיים. לצד זאת, מטפלת המחלקה בהליכי ערעור על פסקי דין והחלטות של בתי המשפט המחוזיים בשבתם כבתי משפט לעניינים מינהליים. עוד מטפלים פרקליטי המחלקה בהליכים נוספים כגון בקשות רשות ערעור לבית המשפט העליון על החלטות בתי המשפט המחוזיים בעתירות אסירים, בבקשות רשות ערעור בהליכים המוכנים נגד החלטות של ועדות שחרורים ובעניינים ביטחוניים שונים (מעצרים מינהליים, מניעת מכש של חשוד בביצוע עבירת ביטחון עם עו"ד); בהליכים שונים הנוגעים לבחירות לכנסת ולרשויות המקומיות. פרקליטי המחלקה מעורבים בטיפול בהליכים אזרחיים ופיליימיים המעוררים שאלות חוקתיות ומינהליות, ובמקרים רלוונטיים מלווים הליכי חקיקה במשרד המשפטים. המחלקה עוסקת גם בהנחייה מקצועית של המחלקות המינהליות בפרקליטויות המחוז, וכן בהנחיית באי כוח היועץ המשפטי לממשלה בוועדות שחרורים וגיבוס המדיניות בהקשר זה.

מחלקת הבג"צים, כבאת כוח היועץ המשפטי לממשלה, מייצגת בבית המשפט העליון את הממשלה ורשויות מדינה אחרות הפועלות למימוש מדיניותן במסגרת הדיון, ומסייעת לבית המשפט בעשיית משפט צדק, תוך הצגה בפניו של מלוא התשתית העובדתית והמשפטית הרלוונטית הצריכה לעניין. במילוי תפקידה האמור פועלת מחלקת הבג"צים בשירות הציבור, למען שלטון החוק, לעשיית משפט צדק והגנה על האינטרס הציבורי, לקידום זכויות האדם והשוויון בפני החוק, ולשמירה על כבוד האדם ועל הגינות המינהל ותקינות פעולותיו.

בשנת 2019 נמשכה המגמה של ירידה במספר העתירות שהוגשו לבג"ץ (לצד המשך העלייה במספר הערעורים המינהליים). בשנת 2019 נפתחו במחלקת הבג"צים כ-1,855 הליכים (ירידה של כ-13% ביחס למספר ההליכים שנפתחו בשנת 2018 – 2,150 תיקים).

זאת, ככל הנראה בשל השפעת תיקוני החקיקה שנערכו בשנת 2018, שהסמיכו את בתי המשפט המינהליים לדון בנושאים אשר קודם לכן נידונו בבג"ץ. כך, במסגרת צו בתי משפט לעניינים מינהליים (שינוי התוספות הראשונה והשנייה לחוק), התשע"ח-2018 (נכנס לתוקף בחודש מאי 2018), הועברו לסמכות בית המשפט לעניינים מינהליים תחומים נוספים, בעיקר בנושאי מינהל אוכלוסין, עתירות תושבי אזור הטוענים למאוימות על-רקע חשדות לשיתוף פעולה עם ישראל ("עתירות מאוימים") ועוד. לשם ההדגמה, בשנת 2018 נפתחו במחלקת הבג"צים 111 עתירות מאוימים, ואילו בשנת 2019 נפתחו 9 עתירות בלבד העוסקות בתחום זה.

לצד זאת, במסגרת תיקון מס' 117 לחוק בתי משפט לעניינים מינהליים (נכנס לתוקף בחודש אוקטובר 2018), אשר העביר לסמכות בית המשפט לעניינים מינהליים בירושלים עתירות מסוימות הקשורות להחלטות של רשויות באיו"ש (ענייני חופש מידע, עניינים מסוימים מתחום התכנון והבניה באיו"ש, החלטות פרטניות הנוגעות למעבר אל איו"ש ומאיו"ש לחו"ל ותקיפת צווי הגבלה מינהליים באיו"ש). בשנת 2018 נפתחו במחלקת הבג"צים 305 עתירות בנושאי איו"ש, ואילו בשנת 2019 נפתחו 157 עתירות בלבד.

טעם נוסף שעשוי להסביר ירידה במספר העתירות לבג"ץ, הוא העובדה ששנת 2019 לכל אורכה – הייתה שנת בחירות, ולכך יש השלכה הן על היקף החלטות המדיניות שקודמו על-ידי משרדי הממשלה הן על חקיקה וחקיקת משנה, שברגיל נתקפות בסמוך לאחר קבלתן בדרך של הגשת עתירות לבג"ץ.

ואכן, אל מול הירידה במספר העתירות לבג"ץ, תחום עיסוק משמעותי של פרקליטי מחלקת הבג"צים בשנת 2019 היה בהליכים הנוגעים לבחירות הכלליות אשר התקיימו בחודש אפריל 2019 ובחודש ספטמבר 2019. מדובר הן בהליכים שהתנהלו לפני ועדת הבחירות המרכזית או לפני יו"ר הוועדה, הן בהליכים שהתנהלו בבית המשפט העליון (עתירות לבג"ץ והליכים בעניין פסילת מועמדים ורשימות).

עתירה חדשה לבג"ץ מתקבלת אצל שופט תורן של בית המשפט העליון

↓
לאחר הגשת התגובה בית המשפט בוחן אם יש לדחות את העתירה על-הסף, אם היא בשלה לדיון, או אם נדרשת הודעה מעדכנת או משלימה מטעם הצדדים בנקודות מסוימות

אם מתבקש צו ביניים

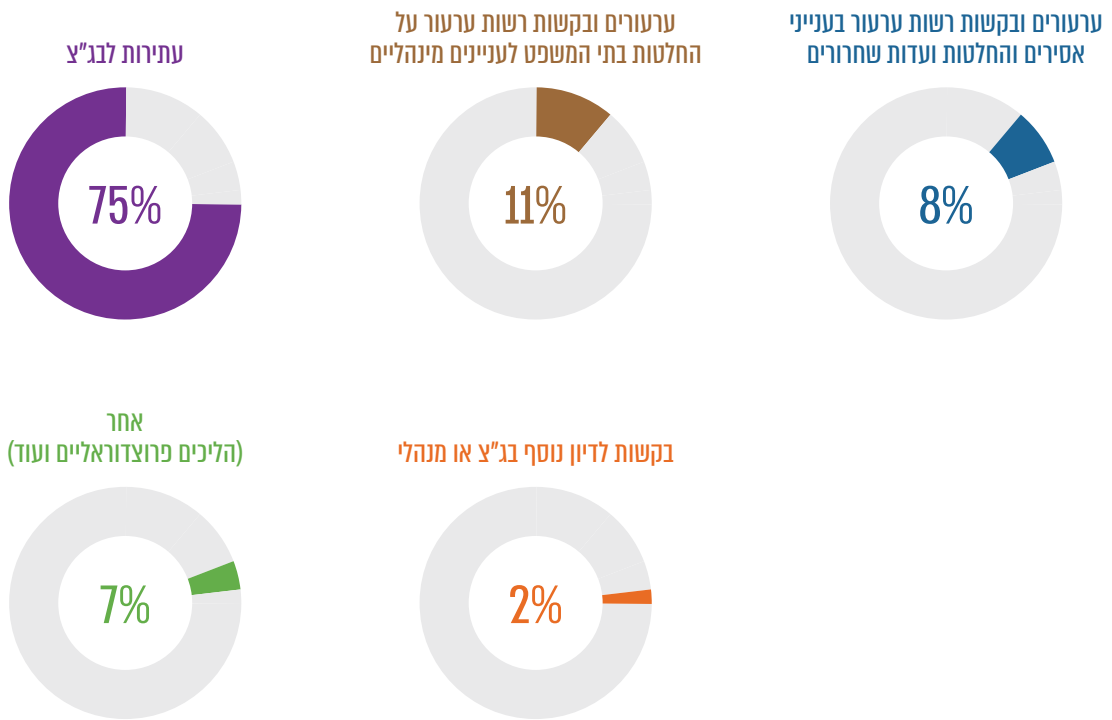
הדיון מתקיים ככלל לפני הרכב שלושה שופטים, וכולל טיעון בעל-פה המשלים את המסמכים הכתובים שהוגשו

אם בית המשפט השתכנע שאין עילה להתערבותו – העתירה נדחית (בפסק דין מנומק) או שההרכב ימליץ לעותר לחזור בו מן העתירה (ואז לא נכתב פסק דין מנומק);

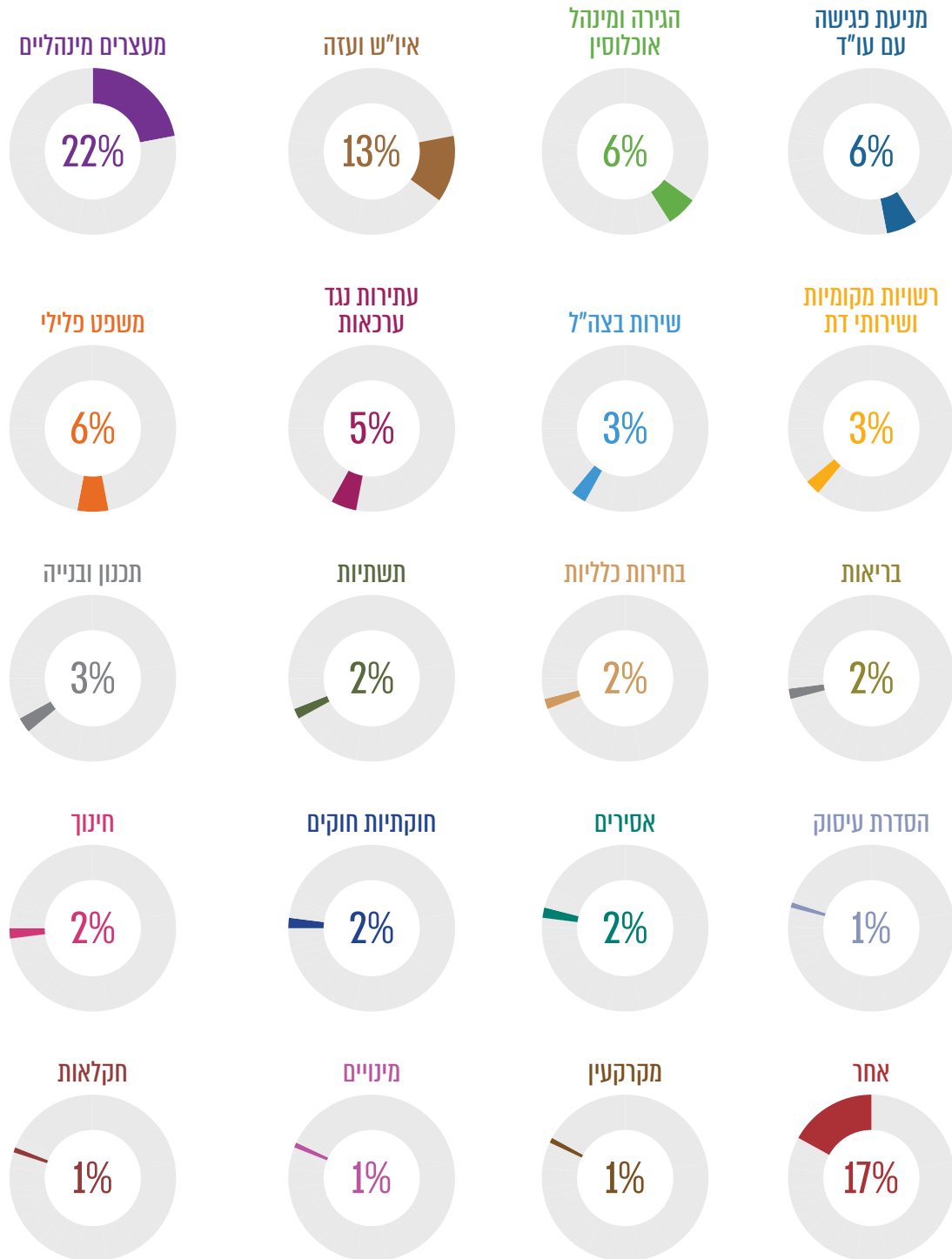
↓
↓
מתקיים דיון בהתנגדות לצו על-תנאי
↓
העתירה נדחית לגופה או מתקבלת (צו מוחלט)

*הערה: למען הנוחות, התרשים מתייחס לאופן שבו מתנהלת עתירה "שגרתית", אך ישנן לא מעט עתירות שמתנהלות אחרת – בפרט, לעתים העתירה נקבעת ישירות לדיון בפני הרכב על-ידי השופט התורן, והמדינה מתבקשת להגיש תגובתה לקראת הדיון. בנוסף, לעתים, בית המשפט מבקש מהמדינה לראות בדיון בראשון שמתקיים כאילו ניתן צו על-תנאי, למען ייעול הדיון ואז לא מתנהל דיון "דו-שלבי". עוד יש לציין כי המדינה אינה המשיבה היחידה לעתירות לבג"ץ, וישנן עתירות המוגשות נגד רשויות או תאגידים סטוטוריים שאינם מיוצגים על-ידי פרקליטות המדינה.

תרשים 101 - התפלגות ההליכים השיפוטיים שנפתחו בשנת 2019 לפי סוג ההליך

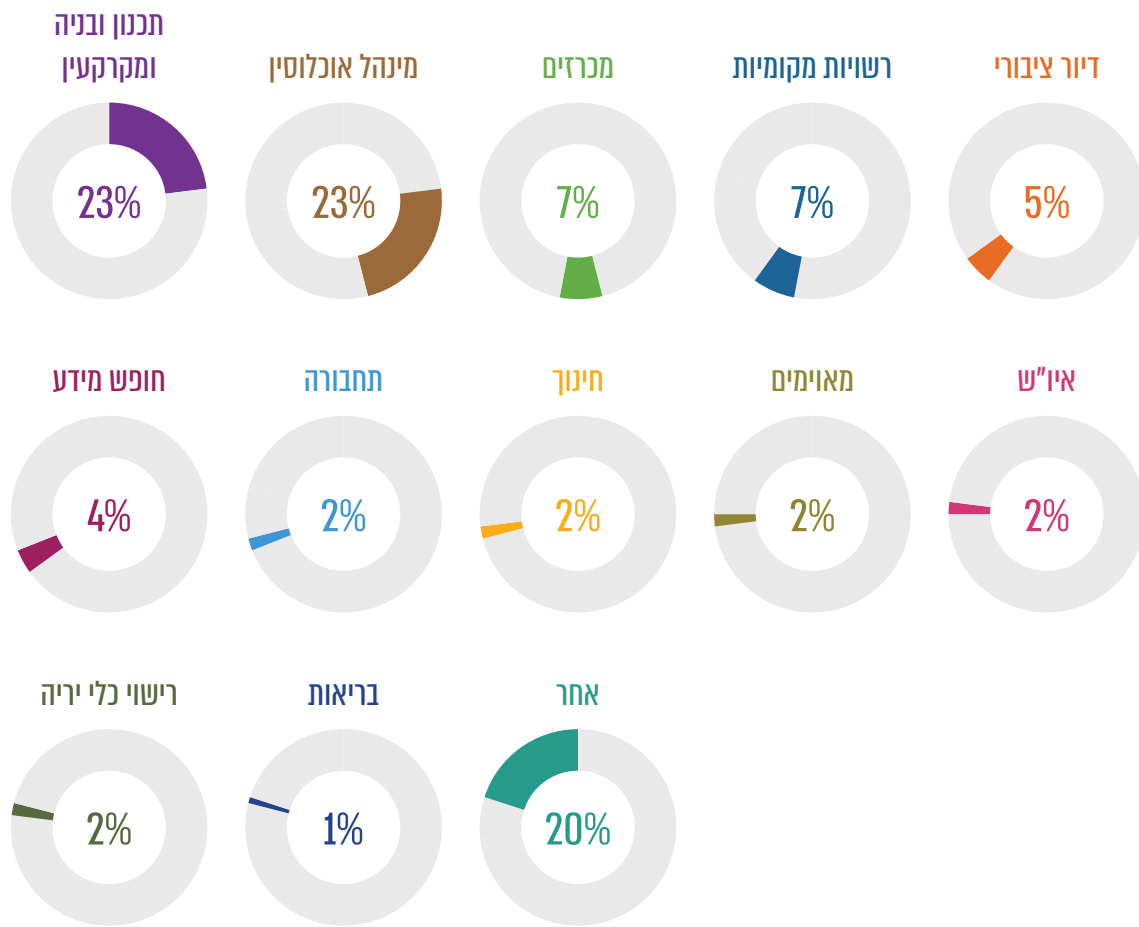
תרשים 102 - התפלגות העתירות לבג"ץ לפי נושאים

גם בפילוח זה, בהשוואה לנתונים מאשתקד, ניתן לזהות את השינוי בתמהיל העתירות הנובע מהעברת סמכויות בשנת 2018, ובפרט הירידה בשיעור היחסי של עתירות בנושאי אי"ש ומינהל אוכלוסין. עוד ניתן לזהות את השפעת העלייה במספר העתירות לגבי מעצרים מינהליים (276 בשנת 2019, לעומת 144 בלבד בשנת 2018), שהוא פועל יוצא של "שביתת" עתירות של העצורים המינהליים במהלך שנת 2018. עוד יש לציין עלייה במספר ההליכים שבהם טיפלה המחלקה בבית המשפט העליון בנוגע למניעת פגישה של עצור עם עורך דין מטעמים ביטחוניים (71 הליכים בשנת 2019 לעומת 48 בשנת 2018).

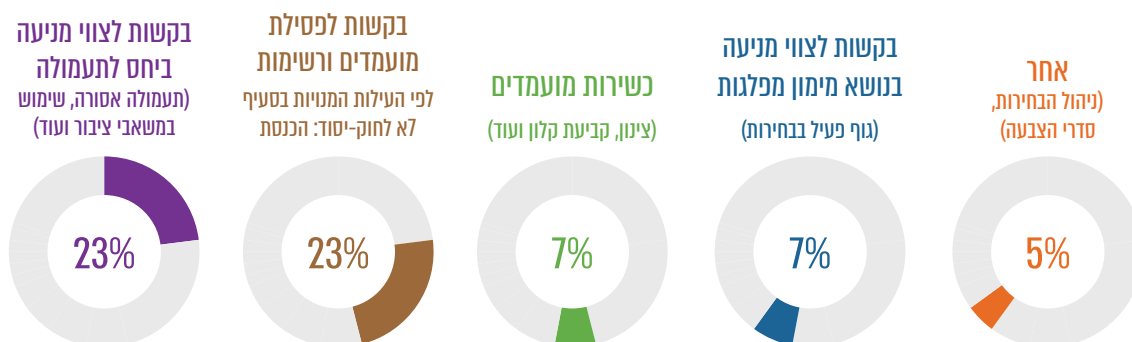

תרשים 103 - התפלגות הליכי הערעור על החלטות בתי המשפט לעניינים מינהליים לפי נושאים

הליכי בחירות

כידוע, בשנת 2019 התקיימו שתי מערכות בחירות כלליות לכנסת (בחודש אפריל 2019 ובחודש ספטמבר 2019). רוב ההליכים התנהלו בפני יו"ר ועדת הבחירות או מליאת הוועדה, לצד הליכים שנידונו בבית המשפט העליון (עתירות על החלטות יו"ר הוועדה, והליכי אישור פסילת מועמדים ורשימות לאחר החלטת ועדת הבחירות המרכזית). בהליכים רבים המתנהלים בין המפלגות לבין עצמן (בעיקר בנושאי תעמולה) הוגשה – לבקשת יו"ר הוועדה – עמדת המשפטית של היועץ המשפטי לממשלה באמצעות פרקליטי מחלקת הבג"צים. במהלך שנת 2019, טופלו במחלקת הבג"צים למעלה מ-90 הליכים בפני ועדת הבחירות, בפילוח הנושאי הבא:

למען השלמת התמונה, נציין כי במסגרת מערכת הבחירות לכנסת ה-23, שהתקיימו ביום 2.3.20, התנהלו 16 הליכים נוספים בתחומים שצוינו לעיל, מחציתם בנושא פסילת מועמדים ורשימות.

פרטי ההליכים, וכן כתבי הטענות מטעם היועץ המשפטי לממשלה בהליכים מרכזיים, זמינים לציבור הרחב באתר ועדת הבחירות המרכזית.⁴⁰

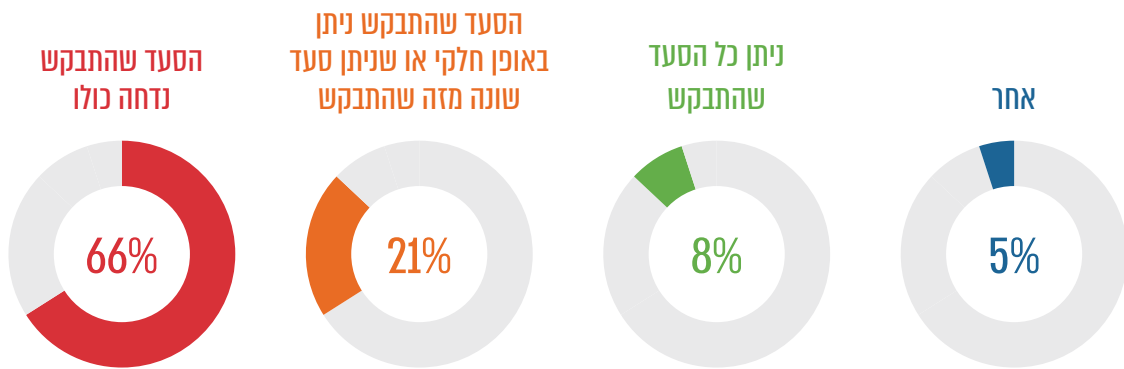
פרקליטות מחוז ירושלים (אזרחי) מייצגת את יו"ר ועדות הבחירות ואת שר הפנים, בערעורי בחירות המוגשים לבית המשפט לעניינים מנהליים בירושלים, מכוח סעיף 86 לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט – 1969. ערעורים לפי סעיף זה עוסקים בטענות שונות נגד תוצאות הבחירות ובכלל זה, חלוקת הקולות, פסילת קלפיות ועניינים אחרים שמוכרעים על ידי ועדת הבחירות המרכזית. פרקליטות מחוז ירושלים טיפלה ב-4 ערעורים מכוח סעיף זה, שהוגשו בשנת 2019 בהמשך למערכות הבחירות הכלליות לכנסת.

<https://bechiro23.bechirot.gov.il/election/Committees/Pages/Overview.aspx> .40

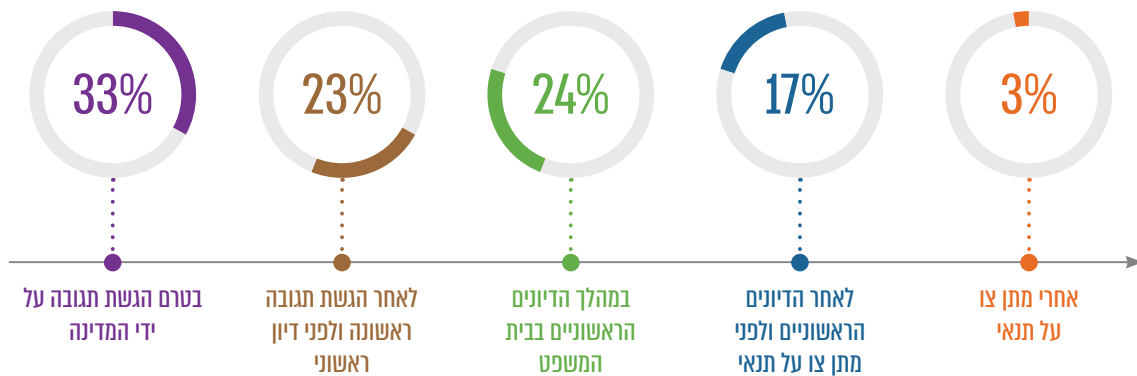
עתירות לבג"ץ שהסתיימו בשנת 2019

במהלך שנת 2019 הסתיימו הטיפול במחלקת הבג"צים בכ-1,500 עתירות לבג"ץ (אין המדובר בהכרח בהליכים אשר החלו בשנת 2019).

תרשים 104 - התפלגות העתירות לבג"ץ שהסתיימו בשנת 2019 לפי התוצאה האופרטיבית עבור העותר

תרשים 105 - התפלגות העתירות לבג"ץ שהסתיימו בשנת 2019 לפי השלב הדיוני בו הסתיימה העתירה

המחלקה למשפט העבודה

המחלקה למשפט העבודה בפרקליטות המדינה מרכזת ומנחה את תחומי הפעילות השונים של משפט העבודה והביטחון הסוציאלי.

חלק נכבד מעבודת המחלקה מתרכז בייצוג המדינה בתיקים ובערעורים הנדונים בבית הדין הארצי לעבודה. זאת, הן במסגרת פעילות הממשלה כמעביד והן תחת כובעה הרגולטורי של המדינה כמסדירת תחום משפט העבודה והביטחון הסוציאלי.

המחלקה מייצגת את המדינה, באחד משני כובעיה הנ"ל, בהליכי הסכסוכים הקיבוציים החשובים והמרכזיים ביותר במשק.

פרקליטי המחלקה מופיעים בערעורים בפני בית הדין הארצי גם בשבתו כערכאה ראשונה, בתיקים המבקשים לתקוף החלטות של משרד העבודה והרווחה או משרד הפנים בכל הנוגע לרישיונות והיתרים של קבלני כוח אדם, קבלני ניקיון ושמירה או חברות פרטיות להבאת עובדים זרים מחו"ל. המחלקה פועלת בתיקים אלה בשיתוף עם המחלקה לאכיפה אזרחית.

לצד ייצוג המדינה בבית הדין הארצי לעבודה, מופיעים פרקליטי המחלקה בפני בית המשפט העליון בשבתו כבג"ץ במקרים בהם הוגשה עתירה נגד פסק דין של בית הדין הארצי לעבודה; ובמקרים נוספים בהם עוסקת העתירה בשאלות ובסוגיות עקרוניות מתחום משפט העבודה והביטחון הסוציאלי.

נוסף על כך, מתייצבים פרקליטי המחלקה בפני בית המשפט העליון ובפני בית הדין הארצי לעבודה כבאי כוחו של היועץ המשפטי לממשלה, בתיקים בהם נדרשת התייצבותו מכוח סמכותו שבדין. בסמכות זו נעשה שימוש תדיר בשל אופיו הציבורי של משפט העבודה והביטחון הסוציאלי והסוגיות העולות במסגרתו.

המחלקה, כיחידת מטה, מתווה דרך ומדיניות ומנחה את פרקליטויות המחוז ומשרדי הממשלה בתחומי עיסוקה. במהלך שנת 2019 נפתחו 261 תיקים, בהליכים המרכזיים המצויים בטיפול המחלקה. מתוכם, 22 תיקים היו התייצבויות היועמ"ש בבית הדין הארצי ובבג"ץ.

תרשים 106 - התפלגות ההליכים המרכזיים שנפתחו בבית משפט בשנת 2019 בפילוח לפי סוג ההליך

בנוסף, נפתחו 86 תיקי ליווי במסגרתם ליוותה המחלקה את המחוזות בסוגיות משפטיות רוחביות.

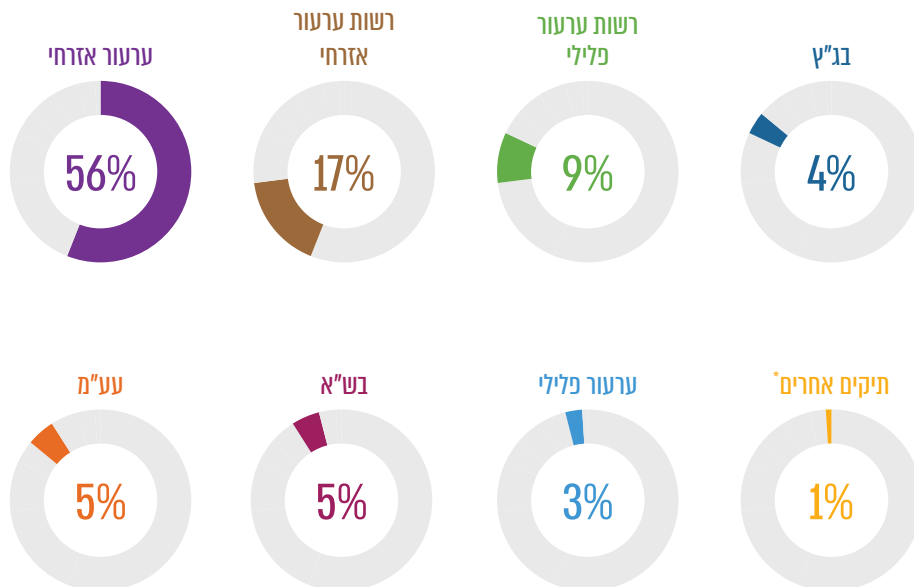
המחלקה הפיסקאלית

המחלקה הפיסקאלית בפרקליטות המדינה היא יחידת מטה האחראית על תחום המיסים, בהיבט האזרחי ובהיבט הפלילי. חלק ניכר מתיקי המס שבטיפול המחלקה הם בעלי השלכות רחב משמעותיות, הן מבחינת האופן בו הם חלים על החייבים והעוסקים במשק והן מבחינת היקפם הכספי.

המחלקה הפיסקאלית אחראית על ייצוג המדינה בבית המשפט העליון בתיקי מס אזרחיים ופליליים ובעתירות לבג"ץ המעוררות שאלות בתחום המיסוי. כן מעורבת המחלקה בעתירות מנהליות, בתובענות ייצוגיות, ובתביעות שונות שמוגשות נגד רשות המיסים, או בתביעות שמערבות שאלות מיסוי וגביה מינהלית – בפרט תיקים בהם מתבקשת עמדת היועץ המשפטי לממשלה בענייני מס.

במהלך שנת 2019 נפתחו בבית המשפט 127 תיקים בהליכים המרכזיים המצויים בטיפול המחלקה.⁴¹ 112 תיקים בהליכים אזרחיים ומנהליים (88%) ו-27 תיקים בהליכים פליליים (21%). 84% מההליכים הוגשו נגד המדינה.

תרשים 107 – התפלגות ההליכים המרכזיים שנפתחו בבית המשפט בשנת 2019 לפי סוג

* תיקים אחרים – דיון נוסף (1); בקשת ערעור משפחה (1).

41. מניין זה אינו כולל:

12 בש"פים שטופלו על ידי המחלקה.

56 בקשות של הליכי עיקול זמני (ס' 194 לפקודת מס הכנסה) שנבחנו על ידי מנהל המחלקה.

54 בקשות לעיכוב הליכים שטופלו על ידי המחלקה.

תיקים בבית המשפט המחוזי שטופלו על ידי פרקליטים במחלקה.

במהלך שנת 2019 התקבלו פסקי דין ב- 104 הליכים אזרחיים ומנהליים שטופלו במחלקה, ב-90% מההליכים עמדת המדינה התקבלה על ידי בית המשפט העליון באופן מלא, וב- 10% נדחתה באופן מלא או חלקי.

תרשים 108 - התפלגות תוצאות ההליכים בפסקי הדין בערעורים אזרחיים ומנהליים שטופלו במחלקה

עמדת המדינה
נדחתה

3%

עמדת המדינה
התקבלה חלקית

7%

עמדת המדינה
התקבלה

90%

בשנת 2019 התקבלו פסקי דין והחלטות ב-30 תיקים פליליים שטופלו על ידי המחלקה הפיסקאלית, ב-93% מתוכם עמדת המדינה התקבלה באופן מלא או חלקי על ידי המשפט.

תרשים 109 - התפלגות פסקי הדין וההחלטות השיפוטיות שהתקבלו בהליכים פליליים שטופלו במחלקה

עמדת המדינה
נדחתה

7%

עמדת המדינה
התקבלה חלקית

10%

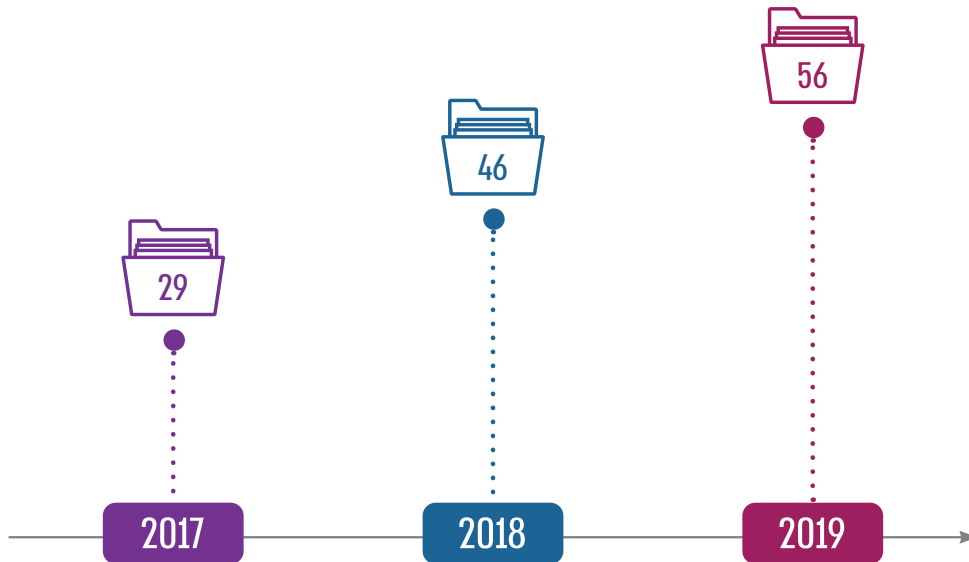
עמדת המדינה
התקבלה

83%

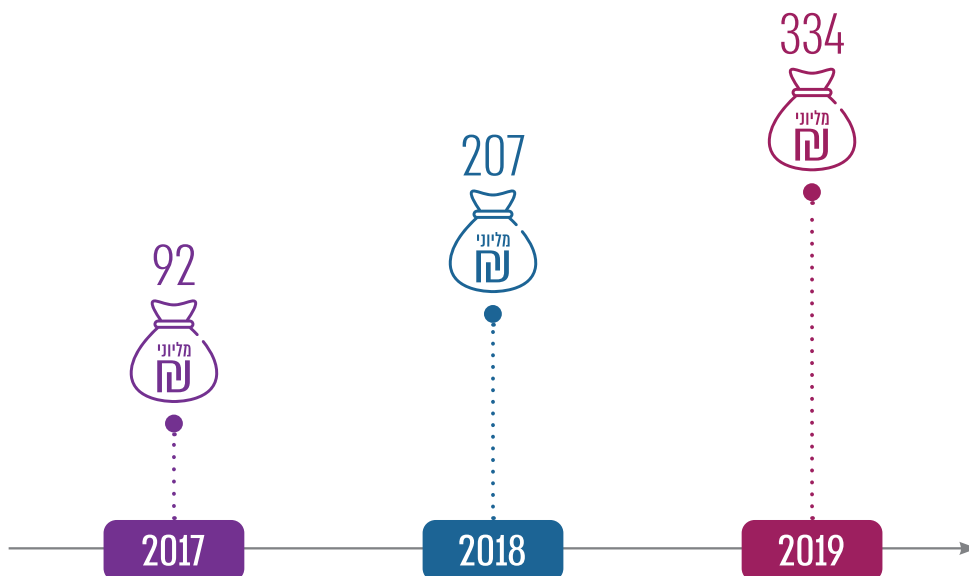
נקיטת הליכי גביה בנסיבות מיוחדות⁴²

בשנת 2019 נפתחו 56 הליכים במחוזות השונים, אשר במסגרתם נעשה שימוש בסמכויות הייחודיות המוקנות לרשות המסים לצורך לגביית מס עוד בטרם הפיכתן של שומות לסופיות. סכום המס הכולל בתיקים הללו גבוה מ-330 מיליון ₪; ובמסגרת הליכי הגביה הוטלו עיקולים על כסף ועל רכוש בשווי כולל של כ-314 מיליון ₪.

תרשים 110 - תיקים שנפתחו בחלוקה לפי שנים

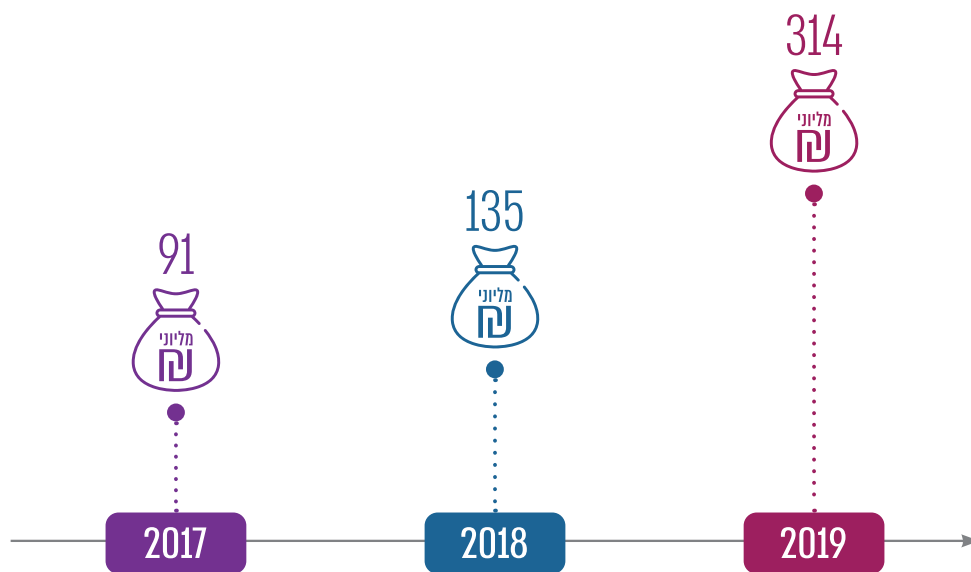

תרשים 111 - סכום המס הכולל שנגבה בתיקים שנפתחו (במיליוני שקלים)

42. מדובר בתיקים לפי סעיף 194 לפקודת מס הכנסה המופעל על ידי הפרקליטות ובהנחיית מנהל המחלקה הפיסקאלית בפרקליטות המדינה. הנתון אינו כולל תיקים לפי סעיף 112 לחוק מע"מ (שהוא מקבילו של סעיף 194 לפקודה) המופעל על ידי רשות המסים (בהנחיית מנהל המחלקה הפיסקאלית).

תרשים 112 - שווי התפוסים (מזומן + נכסים) במסגרת התיקים שנפתחו (במיליוני שקלים)

מבט מעמיק על סכסוכי עבודה קיבוציים

הפרקליטות, באמצעות פרקליטי המחלקות למשפט העבודה במחוזות ופרקליטי המחלקה למשפט העבודה בפרקליטות המדינה (המטפלים בערעורים על פסקי הדין האזוריים בפני בית הדין הארצי לעבודה או בעתירות לבג"צ), מייצגת את המדינה, בהיותה המעסיק הגדול ביותר במשק הישראלי, בסכסוכי עבודה שונים.

מרבית הסכסוכים, הם סכסוכים פרטניים שבין המדינה כמעסיק, לבין עובדי המדינה, המוצבים בכל משרדי הממשלה, בשלל סוגיות הקשורות בענייניו הפרטיים של העובד (למשל, הליכי פיטורין, העברה בין משרדים, אי מתן מענקים, אי תשלום פיצויי פיטורים ועוד).

לצד סכסוכי העבודה הפרטניים, המדינה מיוצגת על ידי הפרקליטות בסכסוכי עבודה במסגרת הליכים קיבוציים, במסגרתם נטענות בדרך כלל טענות הקשורות לקבוצת עובדים מסוימת ולא לעובד פרטני.

מדובר בהליכים מרכזיים ומשמעותיים. בשנת 2019 טיפלו פרקליטי המחלקה למשפט העבודה במחוזות, ופרקליטי המחלקה למשפט העבודה בפרקליטות המדינה בכ-70 סכסוכי עבודה קיבוציים.

מהו ההליך הקיבוצי?

ההליך הקיבוצי הוא הליך שהצדדים לו הם ארגון עובדים יציג מצד אחד ומעסיק או ארגון מעסיקים מצד שני. צדדים אלה מקיימים ביניהם סוגים שונים של שיח: משא ומתן קיבוצי, במסגרתו הם נדרשים להגיע להסכמות, היועצות של המעסיק עם ארגון העובדים בנושאים שונים, ומקרים שבהם מוטלת על המעסיק חובה ליידע את ארגון העובדים, אך הפררוגטיבה להכריע נתונה למעסיק לבדו. **משמעות הדבר, כי לעובדים, באמצעות הארגון שלהם, ניתן מעמד בתהליך קבלת ההחלטות הניהוליות במקום עבודתם, ומעמד זה מתחזק ככל שמדובר בנושאים של שכר ותנאי עבודה, שם נדרש המעסיק להגיע להסכמות עם ארגון העובדים.**

במהלך השנים התפתחה ההלכה שלפיה גם כאשר מדובר בנושא מתחום הפררוגטיבה הניהולית של המעסיק (שהוא מוסמך להכריע בו לבדו), ככל שיש לעניין זה השלכה משמעותית על תנאי העבודה או סביבת העבודה, המעסיק מחויב בניהול מו"מ ביחס להשלכות אלה. יודגש, לא ביחס למהלך עצמו אלא אך ביחס להשלכותיו.

בעקבות הליך של מו"מ קיבוצי, נחתם **הסכם קיבוצי** בין הצדדים, המשקף את ההסכמות ביניהם.

ההסכם מסייע להסדיר את מערכת היחסים בין המעסיקים והעובדים, באופן שלא יקפח את זכויות העובד, בהסכמה מרבית ושמירה על "שקט תעשייתי" - ללא סכסוכי עבודה ונקיטה בצעדים ארגוניים - תוך מתן אפשרות למעסיק לנהל את מפעלו או ארגונו. להסכם הקיבוצי מעמד רשמי מכוח חוק הסכמים קיבוציים, תשי"ז-1957. ייחודו של ההסכם הקיבוצי כהסכם לא שגרתי, מתבטא בכך שההכרה בקיומו מותנית בשני תנאים מהותיים: האחד - ההסכם הקיבוצי חייב להיות בכתב והוא הדין לגבי כל שינוי בו או הארכתו. השני - לפי חוק יישוב סכסוכי עבודה, התשי"ז-1957, יש להגיש את ההסכם הקיבוצי לרישום אצל הממונה הראשי על יחסי העבודה תוך חודשיים מיום חתימתו.

מהו סכסוך עבודה במסגרת הליך קיבוצי?

על פי דיני העבודה חובה על ארגון עובדים להכריז על סכסוך עבודה בטרם נקיטת צעדים ארגוניים או שביתה. יש להודיע על סכסוך העבודה לממונה הראשי על יחסי העבודה במשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים וכן לצד השני לסכסוך. לאחר ההכרזה על סכסוך העבודה חלים על הצדדים 15 ימי צינון בטרם יוכלו העובדים לפתוח בצעדים ארגוניים כלשהם או שביתה חוקית. תקופה זו מיועדת לאפשר לצדדים לנסות ולגשר על המחלוקות בדרך של משא ומתן.

סכסוך עבודה יכול להתקיים בין: מעסיק לעובדיו, או לחלק מהם; מעסיק לארגון עובדים או בין ארגון מעסיקים לארגון עובדים, אך לא בין מעסיק לעובד יחיד.

סעיף 2 לחוק יישוב סכסוכי עבודה מגדיר את הנושאים הבאים, שלגבי כל אחד מהם יכול להתקיים סכסוך עבודה:

4	3	2	1
קביעת זכויות וחובות הנובעות מיחסי עבודה.	קבלת אדם לעבודה או אי-קבלתו או סיום עבודתו;	קביעת תנאי עבודה;	כריתתו, חידושו, שינויו או ביטולו של הסכם קיבוצי;

ככל שהניסיון לפתור את המחלוקות בין הצדדים בדרך של משא ומתן לא צלח, ובחלוף חמישה עשר ימים מיום שהודיע ארגון העובדים לממונה הראשי על יחסי העבודה על סכסוך העבודה, רשאי ארגון העובדים לנקוט בצעדים ארגוניים, לרבות שביתה.

מתי תעשה פניה לבית הדין לעבודה בהליך של סכסוך קיבוצי?

כל צד שיכול להיות צד להסכם קיבוצי רשאי להגיש בקשת צד בסכסוך קיבוצי. בקשת צד יכולה לעסוק בפרשנות של הסכם קיבוצי, בפרשנות או בהפרה של כל דין, או בצעדים ארגוניים שנקט ארגון העובדים (שביתה או עיצומים) שאז סביר כי המעסיק יפנה בבקשה לקבלת סעדים זמניים במסגרת הסכסוך הקיבוצי. על בקשת צד חלים כללים דיוניים שונים מהכללים החלים בדרך כלל בבית הדין לעבודה.

ייחודו הנוסף של ההליך הקיבוצי הוא בכך שבתי הדין, בתחילה, מנסים להביא את הצדדים (דהיינו ארגון העובדים והמעסיק או ארגון המעסיקים) לפתרון הסכסוך בדרך של הידברות והגעה להסכמות ורק ככל שהדבר אינו מצליח, ניתנת הכרעה משפטית בדמות החלטה או פסק דין.

הפרקליטות, באמצעות פרקליטי המחלקות למשפט העבודה במחוזות השונים והמחלקה למשפט העבודה בפרקליטות המדינה, מייצגת את המדינה, לרוב, כמעסיק הגדול ביותר במשק הישראלי בסכסוכים הקיבוציים בכני בתי הדין לעבודה ולעיתים אף בכובעה כרגולטור.

סכסוכים גדולים ומשמעותיים התמקדו בשנים האחרונות במקרים שבהם רצתה המדינה להוביל רפורמות משמעותיות בעלות השפעות ארוכות טווח על היבטים שונים של המשק בדגש על הורדת יוקר המחיה של תושבי המדינה והגברת יעילות המשק.

בין היתר, יזמה הממשלה רפורמה משמעותית בחברת החשמל, במטרה להביא לתחרות בעיקר בתחום ייצור החשמל, ובמקביל להביא לייצור חשמל באמצעים ידידותיים יותר לסביבה. עובדי חברת החשמל התנגדו למהלך ונקטו צעדים ארגוניים שונים שהקשו על פתיחת המשק לתחרות. בסופו של דבר הגיע הסכסוך לפתחו של בית המשפט העליון בשבתו כבג"צ, הצעדים הארגוניים הופסקו, והצדדים הגיעו ביניהם להסכמות.

דוגמה נוספת היא הרפורמה בנמלי הים, שבמסגרתה יזמה המדינה הקמת שני נמלי ים חדשים, וגם במקרה זה נקטו עובדי הנמלים צעדים ארגוניים. בסופו של יום, ולאחר כמה הליכים בפני בית הדין הארצי ובפני בג"צ, הצליחה המדינה לקדם את הרפורמה ואף הגיעה להסכמות עם ארגוני העובדים.

סכסוכים קיבוציים מסוג נוסף מתגלעים אגב פעילותו של הממונה על השכר מכוח סעיף 29 לחוק יסודות

התקציב, כרגולטור. כאשר הממונה על השכר מפקח על שכרם של עובדים בגופים גדולים הנהנים מהטבות בלתי חוקיות מכוח הסכמים והסדרים קיבוציים שונים, החלטותיו של הממונה על השכר נתקפות לעיתים באמצעות נקיטת צעדים ארגוניים על ידי העובדים. בחלק גדול ממקרים אלה הפחתת רכיבי השכר הבלתי חוקיים והשבת סכומים ששולמו ביתר בעבר מוסדרות בסופו של יום באמצעות הסכמים קיבוציים.

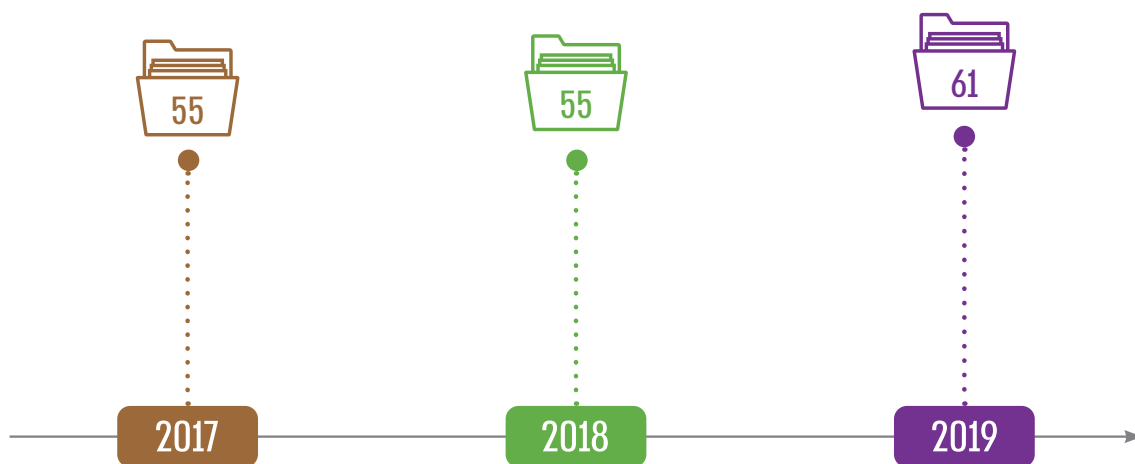
סכסוכים קיבוציים בהם המדינה מייצגת את המעסיק אל מול ארגון העובדים, שטופלו ממש לאחרונה ע"י הפרקליטות הם עשרות הליכים בין נציבות הכבאות לארגון הכבאים שמקורם בחילוקי דעות ומאבקים קשים ונוקבים, בכל הכרוך בשינוי דפוסי עבודה, התנהלות ועד העובדים, סוגיות שכריות ומכרזים לתפקידים שונים. סכסוך קיבוצי נוסף התנהל בעניינם של עובדי המעבדות הציבוריות שדרשו תוספות שכר.

הדוגמאות האמורות ממחישות עד כמה עבודת הפרקליטות נוגעת במהלכים המשמעותיים ביותר המתרחשים במדינה בכל עת ועת ומשפיעה על יחסי העבודה בארגונים המהווים חלק ממארג החיים הרגיל במדינת ישראל. בכך, מקדמת הפרקליטות את האינטרס הציבורי ואת טובת אזרחי מדינת ישראל.

תרשים 113 - סכסוכים קיבוציים שטופלו על ידי המחלקה למשפט העבודה בפילוח לפי שנים (ערעורים על פסקי הדין האזוריים בפני בית הדין הארצי לעבודה או עתירות לבג"ץ)

תרשים 114 – סכסוכים קיבוציים שטופלו על ידי פרקליטי המחלקות למשפט העבודה במחוזות, בבתי הדין האזוריים לעבודה, בפילוח לפי שנים

תרשים 115 – תוצאות ההליכים בתיקי סכסוכים קיבוציים שטופלו על ידי פרקליטי המחלקות למשפט העבודה במחוזות בשנת 2019

מבין 61 ההליכים שנפתחו בבתי הדין האזוריים לעבודה בשנת 2019, הסתיימו ההליכים ב-29 תיקים.

ההליך הסתיים במחיקה/
דחייה במסגרת פסק דין

59%

ההליך הסתיים בפשרה

7%

ההליך הסתיים בקבלה
מלאה או חלקית במסגרת
פסק דין

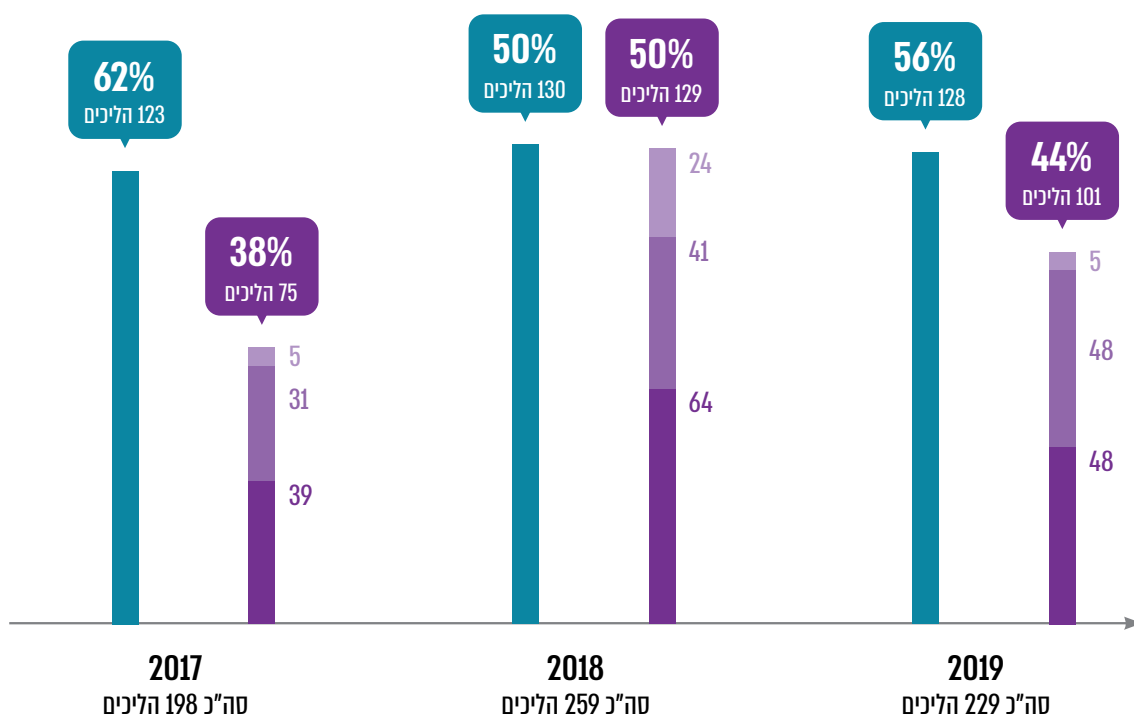
34%

מבט מעמיק על תיקי תכנון ובניה בישראל בדגש על עתירות כנגד הותמ"ל והות"ל

מדי שנה, מטפלת פרקליטות המדינה במאות עתירות והליכים מינהליים שונים בנושא תכנון ובנייה. במסגרת הליכים אלה, נתקפות החלטות של מוסדות התכנון והרישוי, החל בהחלטות פרטניות הנוגעות למתן היתרים נקודתיים (למשל עתירות נגד החלטות ועדות ערר), וכלה בתכניות בעלות תחולה ארצית, שמשפיעות על מגמות הפיתוח (למשל עתירות נגד תכניות מתאר ארציות). המחלקות המינהליות במחוזות הפרקליטות האזרחית ומחלקת הבג"צים בפרקליטות המדינה עובדות בשיתוף פעולה עם מינהל התכנון ומשרדי הממשלה השונים לצורך גיבוש תגובת המדינה והתמודדות עם הליכים אלה, הנידונים ככלל בבתי המשפט המחוזיים בשבתם כבתי משפט לעניינים מנהליים ובבית המשפט העליון.

תרשים 116 – מספר ההליכים שטופלו במחוזות הפרקליטות האזרחיים ובמחלקת הבג"צים בפילוח לפי שנים וסוג ההליך, בנושא תכנון ובנייה

הליכים בטיפול מחלקת הבג"צים: ■ ערעור בזכות ■ בג"ץ ■ בקשת רשות ערעור
הליכים בטיפול המחוזות: ■ עתירות מנהליות

בשנים האחרונות, לנוכח מדיניות הממשלה להאיץ תהליכי תכנון למגורים ולתשתיות, גדל מספר ההליכים המשפטיים ביחס להחלטות אלה ולתכניות הקונקרטיות שמקדמות רשויות המדינה השונות, במיוחד ביחס להחלטות מוסדות התכנון הייעודיים לעניין זה: הותמ"ל (הוועדה הארצית לתכנון ולבניה של מתחמים מועדפים לדיור) והות"ל (הוועדה לתשתיות לאומיות). ככלל, ועל פי ההלכה הפסוקה, בית המשפט לא שם את שיקול דעתו במקום שיקול דעתם של מוסדות התכנון אלא בוחן אם נפלו פגמים בהליך התכנוני. העתירות המוגשות לבתי המשפט מעלות אפוא טענות בדבר פגמים לכאורה בהליכי התכנון כגון – טענות לפגיעה בזכות הטיעון, טענות לסטייה מהליכי תכנון תקינים, היעדר הנמקה, אי שקילת שיקולים רלוונטיים, טענות בדבר סמכות מוסדות התכנון לקבל החלטות שונות וטענות לחוסר סבירות קיצוני.

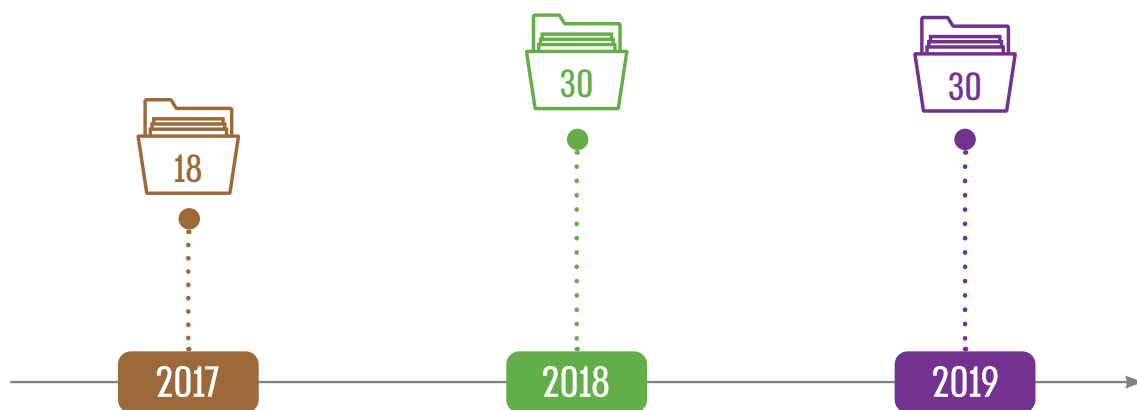
הותמ"ל

כחלק מהמאמצים להתמודד עם משבר הדיור בישראל, הוקמה בחודש יולי 2014 הוועדה הארצית לתכנון ולבנייה של מתחמים מועדפים לדיור (הותמ"ל). תכלית הותמ"ל היא לדון במהירות וביעילות בתוכניות בנייה גדולות ברמה ארצית, במקומות שהוכרזו כמתחמים מועדפים לדיור על ידי הממשלה. מדובר בתכניות בהיקף משמעותי של מאות ואלפי יחידות דיור למגורים, ברחבי הארץ, אשר מקודמות ב"מסלול מהיר" כדי לתת מענה למצוקת הדיור.

בשל היקפו, מדובר בתכניות אשר לעתים מעלות שאלות שונות – תכנוניות ומשפטיות – שעימן נדרשים גורמי המדינה להתמודד במסגרת הליכי התכנון וההליכים המשפטיים הננקטים בעניין זה. פרקליטות המדינה ליוותה בשנים האחרונות את הותמ"ל בשורה ארוכה של הליכים משפטיים המתנהלים בבתי המשפט המינהליים ובבית המשפט העליון. בעבודה משותפת יחד עם מינהל התכנון, מטה הדיור ויתר משרדי הממשלה הנוגעים בדבר, התמודדה הפרקליטות עם עתירות מינהליות וערעורים רבים הקשורים לתכניות הותמ"ל והחלטותיה, ברבות עתירות עקרוניות לגבי אופן עבודתה והארכת תוקף פעילותה.

תרשים 117 – מספר ההליכים שטופלו במחוזות הפרקליטות האזרחיים ובמחלקת הבג"צים בפילוח לפי שנים,

בעניין תוכניות הותמ"ל

נציין מספר פסקי דין משמעותיים שניתנו בשנה האחרונה על-ידי בית המשפט העליון ובתי המשפט המינהליים, אשר טופלו על-ידי פרקליטים מינהליים במחוזות ובמחלקת הבג"צים בפרקליטות המדינה: קבלת ערעור המדינה בעניין תכנית אפולוניה שבאזור הרצליה (עע"ם 9403/17; הוחלט על עריכת דיון נוסף – דנ"ם 4753/19); דחיית עתירה נגד תכנית להקמת רובע מגורים חדש במזרח עכו (עת"מ 18561-02-18, בעניין זה ישנו ערעור תלוי ועומד – עע"ם 6240/19); דחיית ערעור בעניין תכנית שפרעם מזרח (עע"ם 6626/18); קבלת ערעור המדינה בעניין תכנית 1038 ברמת גן (עע"ם 2279/19); קבלת ערעור המדינה בעניין תכנית 1024 בקריית

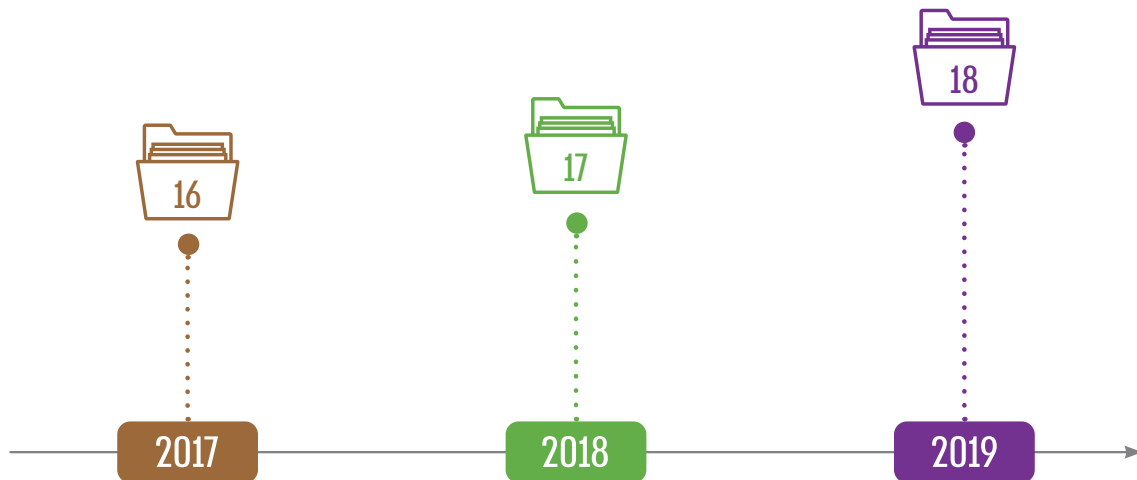
אתא (עע"ם 3405/19); דחייה על-הסף של עתירה נגד תכנון בג'דידה מכר (בג"ץ 6598/18); קבלת עתירה נגד תכנית בנתיבות (עת"מ 23636-05-19, בעניין זה ישנו ערעור תלוי ועומד – עע"ם 69/20); דחיית עתירה נגד אישור תכנית תל השומר (עת"מ 32951-11-15, בעניין זה ישנו ערעור תלוי ועומד – עע"ם 7975/19); דחיית עתירה נגד הכרזה על מתחמים מועדפים בהרצליה בתקופת בחירות (בג"ץ 1345/19).

לעיון בדו"ח הפעילות השנתי של הותמ"ל לשנת 2019 ותיאור הפעילות בשנים 2014 – 2015

דו"ח פעילות הותמ"ל

ות"ל ותכניות תשתית אחרות

לצד קידום תכנון למתחמי מגורים, פועלת המדינה לפיתוח התשתיות הארציות – לרבות תשתיות תחבורה מתקדמות – וזאת בין היתר באמצעות הוועדה הארצית לתכנון ובניה של תשתיות לאומיות (הות"ל). משום שעתירות נגד החלטות הות"ל הן בסמכות בית המשפט העליון בשבתו כבג"ץ, הטיפול בהן מרוכז במחלקת הבג"צים בפרקליטות המדינה. המחלקות המנהליות במחוזות הפרקליטות האזרחיים מטפלות בתיקי תשתיות נרחבים נוספים, ככל שהעתירות מתייחסות לשלב הביצועי, להבדיל מהשלב התכנוני או כאשר מדובר בתכניות המקודמות שלא באמצעות הות"ל או בתכנית מתאר ארצית, אלא בתכניות המצויות בסמכותו העניינית של בית המשפט המחוזי בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים.

בין העתירות המרכזיות שהוגשו או נדונו בשנת 2019, נציין למשל עתירות (תלויים ועומדות) נגד התכנית לקווי הרכבת הקלה בגוש דן (בג"ץ 986/19, בג"ץ 4330/19); דחיית עתירות נגד אישור תכנית למתחם תחזוקה לרכבת ישראל (בג"ץ 2535/18); דחיית עתירות נגד הליכי תכנון להקמת שדות תעופה נוספים (בג"ץ 36/19); דיון בעתירות נגד תכנית הרכבל לעיר העתיקה בירושלים (בג"ץ 7841/19); דחיית עתירות נגד הליכי התכנון של מתקן ההתפלה בגליל המערבי (בג"ץ 5476/19); דחיית עתירה נגד תכנית לטורבינות רוח ברמת הגולן (בג"ץ 963/19).

לעיון בשנתון מנהל התכנון לשנת 2019 הכולל גם התייחסות לעבודת הות"ל:

שנתון מנהל התכנון

מבט מעמיק

על תיקי נזיקין ועל תביעות נאשמים

לאחר זינוי בהליך פלילי

תחום דיני הנזיקין הוא אחד מתחומי העיסוק המרכזיים של החטיבה האזרחית בפרקליטות. מידי שנה מהווים התיקים הנפתחים במחוזות הפרקליטות האזרחית בתחום זה כ-13% מסך התיקים. במרבית תיקי הנזיקין המטופלים על-ידי הפרקליטות המדינה היא הנתבעת, כלומר התביעה מוגשת נגד המדינה. אולם גם עת המדינה מתגוננת בהליך, היא פועלת באופן יזום ואקטיבי, במקרים המתאימים, באמצעות הגשת תביעות שכנגד והגשת הודעות לצד שלישי, וזאת גם כחלק מקידום יעדי העל של הפרקליטות האזרחית כגורם יזם ואקטיבי בהגנה על האינטרס הציבורי.

תחום דיני הנזיקין בפרקליטות הוא רחב ומגוון, והתביעות המטופלות נוגעות לקשת רחבה של נושאים. בין הנושאים המרכזיים ניתן למנות: תביעות הקשורות במערכת אכיפת החוק, תביעות בגין סמכויות הפיקוח של המדינה בתחומים שונים, ועוד.

תיקי הנזיקין המטופלים על-ידי הפרקליטות, הם ככלל תיקים שיש בהם פן שלטוני, כלומר תיקים שפעולת המדינה שנדונה בהם קשורה בתפקידיה של המדינה בכובעה הציבורי, תפקידים שככלל אין להם מקבילה בגופים פרטיים. תיקים אשר אין בהם פן שלטוני, ואינם מעוררים מורכבות או רגישות מיוחדת, מטופלים ככלל שלא על-ידי הפרקליטות בין אם באמצעות חברת "ענבל" ובין אם במיקור חוץ בפיקוח של הפרקליטות.

הטיפול בתביעות נזיקין דורש מטבע הדברים רגישות אנושית גבוהה, באשר לא פעם התובע הוא מי שחייו התהפכו עליו, לעתים באירוע פתאומי, שבגיננו נגרמו למרבה הצער נזקי גוף, או חלילה מוות. הפרקליטות ממלאת תפקידה במלוא הרגישות המתחייבת בנסיבות העניין.

לצד זאת, יש מקום לציין כי לא פעם ישנה תפיסה בתיקי נזיקין שלפיה המדינה היא הצד "החזק" בעלת "הכיס העמוק", בעוד שהתובע-הניזוק הוא הצד ה"חלש", ותפיסה זו עשויה להשפיע על האיזון שבין השיקולים השונים. ואולם, יש לזכור שכיסה העמוק של המדינה, הוא למעשה כיסו של הציבור - כיסם של הפרטים שכספם מוחזק על-ידי המדינה בנאמנות, ולמענם.

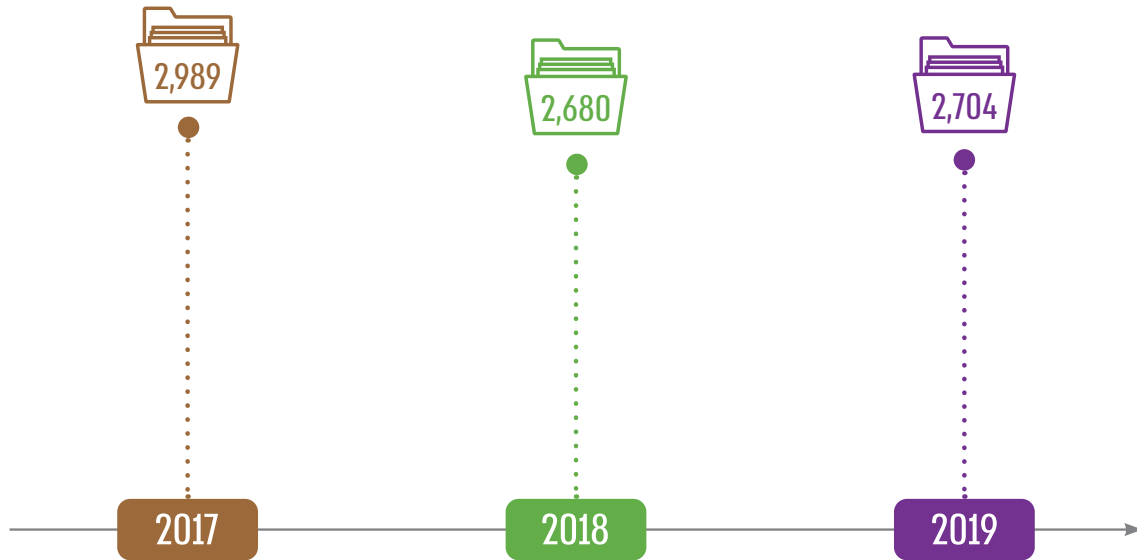
הטיפול בתיקי הנזיקין על-ידי הפרקליטות דורש לא פעם מלאכת איזון מורכבת. מצד אחד, האינטרס הציבורי משמיע שמקרה שבו התביעה מוצדקת, המדינה, כלומר הקופה הציבורית, תפצה את הניזוק בסכום המתאים בנסיבות העניין. ואכן, במקרים שכאלו, הפרקליטות פועלת לקדם פשרות ראויות ולהביא לסיום ההליכים המשפטיים. מצד שני, האינטרס הציבורי אף דורש שלא לעודד תביעות שאינן מוצדקות נגד המדינה, וכי תיפרס ההגנה המיטיבית על המדינה במקרים שבהם אין הצדקה כי המדינה, הקופה הציבורית, תפצה את הניזוק.

הסעד שבסופו של דבר ניתן ככלל בדיני הנזיקין הוא פיצוי כספי. הדבר מבטא את אחת מהמטרות העיקריות של דיני הנזיקין להשבת המצב לקדמותו, הנעשית על-ידי העמדת הניזוק במצב הכספי בו היה לולא מעשה העוולה. ואולם, אף שבסופו של דבר ככלל הסעד שניתן בדיני הנזיקין הוא פיצוי כספי, הרי שהשיקולים והאינטרסים הציבוריים שמגלם אותו פיצוי כספי, או העדרו, אינם מתמצים בנושא הכספי. זאת לרבות משום שדיני הנזיקין הם גם כלי להכוונת התנהגות ראויה ומשום שלא פעם השאלות המתעוררות בתיקים כרוכות בשיקולי מדיניות רחבים. בהתאם, הטיפול בתיקי נזיקין על-ידי הפרקליטות, מוכוון לא רק להגנה הראויה בנסיבות העניין על קופת המדינה, אלא למתן ההגנה גם לאינטרסים ציבוריים נוספים כדוגמת המרחב הראוי להפעלת סמכויות המדינה, מרחב שיקול הדעת של רשויות המדינה ושל עובדי המדינה, קביעת סטנדרטים מתאימים של התנהגות, ועוד, והכל תוך מתן הדעת למכלול השיקולים הנוגעים לעניין וחתימה לאיזון הראוי ביניהם.

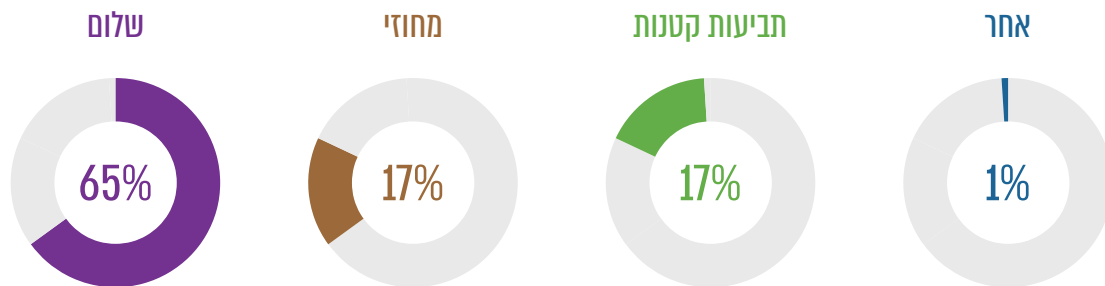

תחום דיני הנזיקין בפרקליטות מאופיין אף בממשקים משמעותיים עם תחומי משפט נוספים. בכלל זה עם המשפט הפלילי, עם המשפט המינהלי וכן עם תחומי משפט אזרחיים נוספים. הדבר מעצים את המורכבות של הטיפול ודורש יצירת זווית ראייה רחבה המקיפה את מכלול ההיבטים והשיקולים הנוגעים לעניין.

תרשים 118 - מספר תיקי הנזיקין שנפתחו במחוזות הפרקליטות האזרחית בפילוח לפי שנים

תרשים 119 - תיקי הנזיקין שנפתחו בשנת 2019 במחוזות הפרקליטות בחלוקה לערכאות

תביעות המוגשות על ידי נאשמים שזוכו מהליך פלילי

"נקודת המוצא הראויה היא כי האינטרס הציבורי של אכיפת החוק והשלטתו, מחייבים העמדתו לדין של מי שיש כנגדו ראיות מספיקות כי פגע בנורמה הפלילית. בהגשמת אינטרס זה נחשף בפרט, כהכרח בל יגונה, לפגיעה בזכויותיו. הסיכון כי נאשם ייחשף לפגיעות הכרוכות בניהול ההליך הפלילי נגדו, ולבסוף ייצא זכאי בדין, הובא בחשבון מראש, והינו בגדר סיכון מחושב. סיכון כזה מתחייב מטיבו של המנגנון הפלילי, שרק בסופו מכריע בית המשפט באשמתו, או בחפותו, של הנאשם. השלמת החברה עם סיכון כזה הינה תולדה של אינטרס ציבורי גובר, הוא הצורך באכיפת החוק, כדי לקיים חברה תקינה" (ע"פ 7826/96 רייש נ' מדינת ישראל, פ"ד נא(1) 490, 481).

סעיף 80 לחוק העונשין, התשל"ז – 1977 מסדיר את מקרים בהם ניתן יהיה לפסוק פיצוי לנאשם שזוכה מהליך פלילי. הסעיף קובע אפשרות לפסיקת החזר הוצאות חלקי ופיצוי על כל יום מעצר בפועל – ובמקרים המתאימים הוא ניתן במסגרת ההליך הפלילי ומיד עם סיומו. **מטרת הסדר זה היא לתת סעד מידי במקרים המנויים בסעיף והוא אינו אמור לפצות את הנאשם על הנזקים הממשיים שנגרמו לו**. סוגיית מתן פיצוי לנאשם שזוכה מהליך פלילי שנוהל נגדו אינה ייחודית רק למדינת ישראל. מדובר בסוגיה מורכבת הן מבחינה משפטית והן מבחינה ערכית שאין לגביה התייחסות אחידה בשיטות המשפט השונות.⁴³

בין אם מתנהל הליך לפי סעיף 80 ובין אם לאו, רשאי נאשם שזוכה להגיש תביעת נזיקין כנגד המדינה ורשויות אכיפת החוק על מלוא הנזקים שנגרמו לו וזאת בתנאי שיוכיח שהייתה התרשלות בניהול ההליך בעניינו.

מאחר שהטענה העיקרית בתביעות בעקבות זיכוי מהליך פלילי היא להתרשלות מערכת אכיפת החוק, הן מסווגות כתביעות נזיקין, אולם, הלכה למעשה, הן כורכות בחובן סוגיות מהמשפט הפלילי והמנהלי.

בשנים האחרונות כמות התביעות המוגשות בעקבות זיכוי או חזרה מהליך פלילי גדלה מאד, אך עם זאת יש לציין כי מרביתן של התביעות שמגיעות לשלב כתיבת פסק הדין נדחות.

התביעות מציבות בפני הפרקליט האזרחי אתגרים אשר ייחודיים לתביעות מסוג זה. הפרקליט האזרחי נדרש לשקף לבית המשפט האזרחי את פעולות גורמי האכיפה ושיקול הדעת שהופעל בזמן אמת ולא בחכמה שבדיעבד ולפי מבחן התוצאה.

כאמור, אין חולק, כי לכל נאשם בהליך הפלילי, נגרם סבל כתוצאה מפתיחת הליך פלילי כנגדו. עם זאת, למעט במקרים הקבועים בחוק, אין בעובדה זו כשלעצמה כדי לחייב את המדינה בתשלום פיצויים. עוד יש להדגיש שלא כל זיכוי, גם אם גרם נזק ממשי לנאשם שזוכה, משמעותו שהייתה התרשלות בניהול ההליך. במקרים המתאימים שבהם סבורה המדינה כי נכון לפצות את הנאשם שזוכה מתנהלת פעמים רבות הדברות עם הצד שכנגד סמוך לסיום ההליך הפלילי ומבלי שיהיה צורך בהגשת תביעה על כל הכרוך בכך.

הממשק הפלילי-אזרחי בכלל ותביעות אלו בפרט מעלות סוגיות מורכבות וראשוניות בעלות רגישות רבה ולצורך כך הוקם "פורום פלילי-אזרחי" בפרקליטות בו ישנה נציגות מכלל היחידות במטה ובמחוזות ואשר נועד ללבן סוגיות משפטיות, לאחד המדיניות וכן ליצור ממשקי עבודה מקצועיים עם גורמים שונים.

בשנת 2019 נפתחו במחוזות הפרקליטות האזרחיים כ-40 תיקי נזיקין (תביעות וקדם תביעות) שהוגשו על ידי נאשמים שזוכו מהליכים פליליים.

---

43. כך לדוגמה, בשיטת המשפט האנגלי ישנו חוק המסדיר את סוגיית החזר ההוצאות ומתן פיצוי לנאשם שזוכה כאשר הפיצוי ניתן ככלל לכל נאשם שזוכה למעט במקרים המנויים בחוק. מן הצד השני של המתרחס מצויה שיטת המשפט האמריקאית אשר מאפשרת הגשת תביעות בגין זיכוי מכתב אישום רק במקרים נדירים.

מילון מונחים חלקי

החטיבה הפלילית

■ **טופלו** - הוחלט האם להגיש כתב אישום או לסגור את התיק.

■ **נסיבות העניין אינן מצדיקות העמדה לדין** - לעיון בשיקולים ששוקלת הפרקליטות בעת סגירת תיק מהטעם של "מכלול נסיבות העניין אינן מצדיקות העמדה לדין" - ראו: [הנחיית פרקליט המדינה 1.1](#).

■ **אי הרשעה** - מצבים בהם נקבע כי הנאשם ביצע את העבירה אך לא הורשע בשל נסיבות מיוחדות וחרירות שבהן עלול להיווצר יחס בלתי סביר בין חשיבות ההרשעה לאינטרס הציבורי הכללי לבין עוצמת הפגיעה בנאשם הצפויה מההרשעה. **המשמעות של אי הרשעה איננה זיכוי**. במקרים חריגים בית המשפט יכול לקבוע שהנאשם ביצע עבירה פלילית אך להימנע מהרשעתו. לאורך השנים נקבעו בפסיקה של בתי המשפט שני תנאים מצטברים לצורך אי הרשעה: 1. על ההרשעה לכגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם. 2. סוג העבירה מאפשר לוותר על ההרשעה, בלי לכגוע בשיקולי הענישה האחרים.

■ **הרשעה חלקית** - מצבים בהם בית המשפט הרשיע את הנאשם בחלק מסעיפי העבירה שיוחסו לו בכתב האישום וזיכה מחלקם האחר או שחלקם האחר נמחק/שונה.

■ בקשות שונות פלילי (בש"פ)

• **דיונים בנוגע לבקשות להארכת מעצר** - על פי חוק, נאשם שעצור מעל תשעה חודשים בגין אותו כתב אישום ישוחרר אלא אם הורה בית המשפט העליון על המשך מעצרו. בהליכים בהם נאשמים עצורים וניהול התיק נמשך מעל לתשעה חודשים המדינה מגישה בקשות להארכת מעצר. במסגרת בקשה זו בוחן בית המשפט העליון את היחס בין קצב התקדמות ההליך והמסוכנות שנשקפת מהנאשם.

• **דיונים בעררים** - הליכים שמוגשים הן ביוזמת נאשמים והן ביוזמת המדינה במסגרתם תוקפים הצדדים החלטות שניתנו בערכאות הדיוניות בענייני מעצר, חומרי חקירה ופיקוח עברייני מין.

• **דיונים במסגרת עתירה לגילוי ראיה** - בקשה של נאשם לחשוף בפניו ראיה שלטענת המדינה חשיפתה עלולה לפגוע בביטחון המדינה. במסגרת העתירה יבחן הבית המשפט העליון את החומר החסוי ויכריע אם מדובר בחומר רלוונטי להגנת הנאשם.

■ **חילוט** - החרמה או עיקול של רכוש מידי העברייני.

■ **העדר עבירה פלילית** - עילה המתייחסת למצב בו פניות שנתקבלו כלל לא גילו – על פני הדברים – כל חשד לביצוע עבירה פלילית. למשל, פניה שעניינה שימוש בכוח אך בפועל היה מדובר בכוח שהוא במסגרת הסמכות החוקית.

■ **חוסר סמכות (מח"ש)** - עילה המתייחסת למשל לטענות שאינן מגלות עבירה פלילית או תלונות המופנות כנגד בעלי תפקידים שחקירתם אינה בסמכות המחלקה לחקירות שוטרים.

■ **עבירות במרחב המקוון ממניע כלכלי** - כגון הונאה, מכירת פרטים של כרטיסי אשראי גנובים, הלבנת הון.

■ **כתבי אישום בתיקי נוער** - כתבי אישום שהוגשו ביחס לנאשמים קטינים (מתחת לגיל 18) בעת מועד הגשת כתב האישום, או ביחס לנאשמים מעל גיל 18 ומתחת לגיל 19 בעת מועד הגשת כתב האישום, אשר ביצוע את העבירה בעודם קטינים.

■ **עדות כבושה** - תלונה שהוגשה זמן רב לאחר קרות המעשים והיא אופיינית לפגיעות מיניות. הנפגע/ת חש/ה בוושה מבוכה ואשמה ולעיתים מדחיק/ה את הפגיעה ומגיע/ה להתלונן בחלוף זמן רב. חלוף הזמן מקשה על מציאת ראיות מחזקות חיצוניות לתלונה ומעצים את האתגר שבבחינת הראיות שבתיק.

■ **תיקים שהומלצו לגניזה** - תיקים שהמשטרה מעבירה לפרקליטות יחד עם המלצה שאין מקום להגיש בהם כתב אישום (בין אם בשל העדר ראיות מספיקות ובין אם מטעם של מכלול נסיבות העניין אינו מצדיקות העמדה לדין), בעבירות בהן סמכות הגניזה נתונה לפרקליטות. תיקים אלה נבחנים על ידי פרקליט בכיר, במסלול בחינה מהיר, שבמסגרתו התיק מועבר להמשך עיון מעמיק יותר או נגזז.

החטיבה האזרחית

- **תובענה ייצוגית** - תביעה שבה אדם יחיד תובע בשם קבוצה. התובענה הייצוגית מבוססת על מקרים בהם ישנם נפגעים רבים, אך לכל אחד מהם נגרם נזק קל ולכן לא כדאי לכל אחד מהנפגעים להגיש תביעה (עקב העלויות והטרחה הכרוכים בכך). התובענה הייצוגית מאפשרת לתובע הייצוגי, שהוא חלק מקבוצת הנפגעים, לתבוע בשם הקבוצה כולה ולקבל פיצוי מוגדל מיוחד עבור טרחתו.
- **מבצע אכיפה משולבת** - מבצע המתנהל תוך שילוב כוחות של הפרקליטות האזרחית, המשטרה, וגופי אכיפה נוספים רבים שבמסגרתו נעשה שימוש בכלים מתחומי משפט שונים ובהם המשפט האזרחי, המינהלי ואף הפלילי כדי להיאבק בתופעות פשיעה ובתופעות אחרות, "קשות לפיצוח". מדובר במבצע של ממש, במהלכו מגיעים לשטח נציגי גופי האכיפה, לפעילות ממוקדת במסגרתה כל גוף מפעיל את סמכותו בהתאם לממצאים. מבצעי האכיפה המשולבת הביאו עד היום, בין היתר, לפינוי חופים מפולשים, לסגירת גני אירועים בלתי חוקיים ולפגיעה בעסקים הקשורים לארגוני פשיעה.
- **דחייה על הסף** - פסק דין של שלושה שופטים אשר דוחה את העתירה המנהלית בשל עילות מקדמיות, אשר מצדיקות את דחיית העתירה על הסף ללא דיון בה לגופה, כדוגמת – אי מיצוי הליכים, קיומו של סעד חלופי בבית משפט אחר, שיהוי, מעשה עשוי וכיו"ב.
- **תגובה מקדמית** - כתב בית הדין הראשון שמגישה המדינה, בדרך כלל, ובו מנמקת את עיקרי הטעמים שבגינם צריך לדחות את העתירה המנהלית (על הסף או לגופה), התגובה המקדמית מגובשת על ידי הפרקליטות יחד עם המשרדים והרשויות הנוגעים בדבר.
- **צו ביניים-ארעי (או צו ארעי)** - צו ביניים זמני שניתן עד קבלת תגובת המדינה או עד להחלטה אחרת במסגרת הליכים מינהליים.
- **צו ביניים** - סעד מידי במסגרת הליכים מינהליים, ככלל לצורך שמירה על המצב הקיים וכדי להימנע מנזק בלתי הפיך, עד להכרעה בעתירה או לדיון בה.
- **תצהיר תשובה** - תצהיר מפורט ומנומק שבו המדינה מסבירה מדוע אין עילה להתערבות שיפוטית בהחלטה הנתקפת במסגרת עתירה מינהלית, תוך מתן מענה לשאלות שנכללו בצו על-תנאי.
- **תביעות המוגשות על ידי נאשמים שזוכו מהליך פלילי** - תביעות לפי סעיף 80(א) לחוק העונשין הקובע כך: משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו בשל האשמה שממנה זוכה, או בשל אישום שבוטל לפי סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 בסכום שייראה לבית המשפט; במשפט שמנהל קובל רשאי בית המשפט להטיל על הקובל תשלום כאמור.

